

INFORME DEL MECANISME CATALÀ PER A LA PREVENCIÓ DE LA TORTURA 2023

FEBRER 2024

SÍNDIC

EL DEFENSOR
DE LES
PERSONES

INFORME ANUAL DEL MECANISME CATALÀ PER A LA PREVENCIÓ DE LA TORTURA 2023

FEBRER 2024

SÍNDIC

EL DEFENSOR
DE LES
PERSONES

Síndic de Greuges de Catalunya

1a edició: Febrer de 2024

Informe del Mecanisme Català per a la Prevenció de la Tortura 2023. Febrer 2024

Maquetació: Síndic de Greuges

Disseny original: America Sanchez

Foto portada: © Síndic de Greuges de Catalunya

ÍNDIX GENERAL

I. INTRODUCCIÓ	5
II. EL TREBALL PRODUCTIU ALS CENTRES PENITENCIARIS DE CATALUNYA	7
III. RELACIONS INSTITUCIONALS	35
IV. VISITES DUTES A TERME L'ANY 2023	41
1. METODOLOGIA	41
2. VISITES REALITZADES: OBSERVACIONS, RECOMANACIONS I RESPOSTES REBUDES	43
a. Comissaries de la Policia de la Generalitat-Mossos d'Esquadra	43
b. Polícies locals	55
c. Centres penitenciaris	91
d. Centres de salut mental	123
e. Centres d'internament de menors	133
V. ESTAT DE COMPLIMENT DE LES RECOMANACIONS FORMULADES EN ALTRES ANYS	143
1. Contencions mecàniques	143
2. Drets de les persones detingudes (article 520 de la Llei d'enjudiciament criminal) i condicions materials de la detenció	146
3. Perspectiva de gènere en l'àmbit penitenciari	148
4. Drets de les persones privades de llibertat en règim tancat	149
5. Participació i escolta dels infants i adolescents que resideixen en centres de salut mental	150
6. La dimensió dels centres de justícia juvenil	150
7. Relació dels infants amb els seus progenitors interns en centres penitenciaris	151
8. Infants i adolescents ingressats en centres residencials d'acció educativa	152
VI. CONCLUSIONS I RECOMANACIONS	155
1. Dependències i custòdia de persones detingudes per les policies locals	155
2. Dependències i custòdia de persones detingudes per la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra	156
3. Centres penitenciaris	157

I. INTRODUCCIÓ

Aquest informe recull l'activitat que ha dut a terme el Mecanisme Català per a la Prevenció de la Tortura i d'altres Tractes o Penes Cruels, Inhumans o Degradants (MCPT) al llarg de l'any 2023. És el tretzè informe que es presenta al Parlament de Catalunya, d'acord amb el que estableix l'article 74 de la Llei 24/2009, de 23 de desembre, del Síndic de Greuges.

El desenvolupament de la tasca de l'MCPT s'ha vist condicionat per la profunda renovació tant del Consell Assessor com de l'Equip de Treball. Aquest darrer va estar funcionant encara amb la composició prèvia al nomenament de la nova síndica de greuges fins al mes de març de 2023. El setembre de 2022 s'havia demanat al Parlament la renovació del Consell Assessor, cosa que no es va produir fins al mes de maig d'enguany. Un cop constituït el nou Consell Assessor es va poder renovar l'Equip de Treball, que va reprendre les visites periòdiques del Mecanisme a partir del mes de juny.

El nombre de centres visitats enguany ha estat de 29, una xifra lleugerament inferior a la de 2022. La major part de les visites (18) corresponen a comissaries de policia, tant de Mossos d'Esquadra (6) com, sobretot, de policies locals (12). També s'han visitat 7 centres penitenciaris, diversos centres d'internament de nois i noies menors d'edat i altres centres residencials i socio-sanitaris.

El protocol d'actuació del Mecanisme manté les característiques d'exercicis anteriors: l'Equip prepara les visites prèviament i es presenta als centres sense avisar que es durà a terme la visita. En el cas dels centres penitenciaris les visites s'han centrat en el funcionament dels tallers productius, tot i que s'han continuat fent entrevistes confidencials amb persones privades de llibertat. També es tenen en compte sempre les informacions i opinions que proporcionen les direccions i el personal dels establiments visitats. Les conclusions i les recomanacions que es desprenen de la visita es traslladen a l'administració responsable i al mateix centre.

Com és habitual, l'informe anual conté cadascuna de les fitxes de les visites que ha fet l'Equip de Treball, en què es recullen les principals observacions i conclusions de l'Equip per a cada centre visitat, i també les recomanacions que se'n deriven.

A banda d'això, l'informe inclou també un estudi monogràfic, que enguany tracta sobre el treball productiu en l'àmbit penitenciari i que és el resultat de les visites que ha fet l'Equip a set centres penitenciaris, de la documentació proporcionada pel Centre d'Iniciatives per a la Reinserció (CIRE) i d'una reunió de treball mantinguda amb el director del CIRE i el seu equip.

En l'apartat institucional, cal destacar que ha culminat la renovació del Consell Assessor i de l'Equip de Treball del Mecanisme, tal com assenyàvem més amunt.

Finalment, l'informe inclou un apartat que recull les principals recomanacions que es fan enguany, i també el seguiment d'algunes de les recomanacions formulades pel Mecanisme els darrers anys i que encara estan pendents d'acceptació i aplicació per l'Administració, de manera parcial o total.

II. EL TREBALL PRODUCTIU ALS CENTRES PENITENCIARIS DE CATALUNYA

INTRODUCCIÓ

Enguany, les visites de l'Equip de Treball del Mecanisme Català per a la Prevenció de la Tortura (MCPT) del Síndic de Greuges s'han centrat a examinar els tallers productius dels centres penitenciaris, atès que en els anys que fa que funciona l'MCPT s'han rebut i recollit diverses queixes relatives al treball a la presó. Entre els temes més recurrents que s'han plantejat, destaquen la disconformitat dels interns amb les retribucions, la dificultat per accedir a determinats llocs de treball, el tipus de feina que s'ofereix i la presumpta discriminació que pateixen les dones en l'accés al treball.

Partint d'aquesta base, l'Equip ha volgut analitzar les condicions materials del treball que duu a terme la població reclusa amb la finalitat de millorar-les i garantir que es respectin els seus drets laborals. També té l'objectiu de vetllar per millorar la qualificació professional dels reclusos i perquè la feina que fan els permeti després reintegrar-se a la societat amb perspectives professionals d'acord amb les necessitats laborals existents.

Amb aquest objectiu, el Síndic de Greuges ha obert una actuació d'ofici i ha demanat informació a la Secretaria de Mesures Penals, Reinserció i Atenció a la Víctima sobre els aspectes següents:

- Nombre d'interns que treballen en tallers productius i nombre d'interns disponibles per treballar, distingint entre penats i preventius i entre homes, dones i persones no binàries.
- Edat i origen dels interns que treballen en tallers.
- Tipus de producció als tallers dels centres penitenciaris i ocupació en cada taller, distingint entre producció pròpia i no pròpia.
- Quines de les activitats formatives tenen o poden tenir continuïtat fora de la presó?
- Perfil formatiu dels interns que treballen en tallers i alumnes matriculats en formació ocupacional.
- Actuacions del servei de prevenció de riscos laborals del CIRE i cursos sobre prevenció de riscos laborals que fan els interns abans o durant el treball que tenen assignat.
- Criteris formals i informals per a la concessió d'un lloc de treball.
- Jornada de treball: hores que es poden treballar en cada taller i torns que s'ofereixen.

- Informació sobre prevenció de riscos laborals que es lliura als interns que treballen als tallers.
- Salari mitjà/hora per taller i salari net mensual per taller.
- Calendari i horari de treball per taller, inclosos els descansos.
- Quins són els drets col·lectius que poden exercir els interns que treballen als tallers? En particular, tots els que estan relacionats amb la representació del col·lectiu i el dret a la llibertat sindical.

S'han demanat les dades segregades per sexe per incorporar la perspectiva de gènere a l'anàlisi de la informació tramesa.

La Secretaria ha enviat tota la informació que se li havia demanat, que inclou el detall de la població reclusa que treballa en tallers productius i la població disponible per treballar dins dels centres penitenciaris (inclosos els centres oberts) i els centres educatius de justícia juvenil. Aquest estudi monogràfic és el resultat de la informació tramesa per la Secretaria, la informació facilitada pel CIRE en el marc d'una reunió que van mantenir membres de l'MCPT amb la direcció d'aquesta empresa pública, i la informació recollida per l'Equip durant les visites als centres penitenciaris Brians 1 i 2, Dones de Barcelona, Joves, Lledoners, Ponent i Quatre Camins. A partir d'aquesta informació, s'han analitzat les dades relatives a població adulta segons taller o activitat dins dels centres penitenciaris de règim ordinari, diferenciant entre homes i dones.

L'estudi s'estructura en una primera part introductòria en la qual s'exposa el marc legal del treball en l'àmbit penitenciari, una segona part on s'analitzen les dades facilitades per la Secretaria i una tercera part en què s'analitzen les dades recollides durant les visites als tallers dels centres penitenciaris. L'estudi finalitza amb un apartat de conclusions i recomanacions.

MARC LEGAL

Regulació del treball a les presons

La Constitució espanyola recull en l'article 25.2 el dret dels presos a un treball remunerat i als beneficis corresponents a la Seguretat Social. Per la seva banda, la Llei orgànica 1/1979, de 26 de setembre, general penitenciària (LOGP), regula el treball penitenciari entre els articles 26 i 35. Finalment, el Reglament penitenciari (RP) de 1996 regula el treball penitenciari al capítol IV del títol V ("relació laboral especial penitenciària") i també al capítol V ("treballs ocupacionals no productius"). A diferència de la LOGP, l'RP regula el treball dins el títol relatiu al tractament, i diferencia entre el treball productiu i el no productiu. Només el primer està subjecte a la relació laboral especial.

El treball que es duu a terme a les presons és una relació laboral de caràcter especial, d'acord amb el que estableix l'Estatut dels treballadors. Per les seves especialitats, es regula en una legislació pròpia, el Reial decret 782/2001, de 6 de juliol, pel qual es regula la relació laboral de caràcter

especial dels penats que exerceixin activitats laborals en tallers penitenciaris. Aquest reial decret assenyala que el treball penitenciari es regula pel que disposa el Reial decret, i que només es pot aplicar la normativa comuna (inclòs l'Estatut dels treballadors) quan el Reial decret o la normativa que el desplega hi facin una remissió expressa, la qual cosa no succeeix.

En el cas que el Reial decret no mencioni o reguli un supòsit concret, el Tribunal Suprem ha mantingut de forma explícita i reiterada que no és aplicable l'Estatut dels treballadors en matèria d'extinció laboral. El Tribunal Suprem tampoc no considera que s'hagi d'aplicar el salari mínim establert en l'Estatut dels treballadors o en el conveni, atès que el Reial decret inclou una regulació pròpia de retribució. No obstant això, una sentència del Tribunal Suprem (STS de 5 de maig de 2006, núm. de recurs 728/2005, núm. de resolució 3096/06) va assenyalar que això era “sens perjudici, naturalment, que pogués aplicar-se la llei estatutària en matèries no reglamentades per normativa particular”. Així doncs, sembla que podria aplicar-se l'Estatut dels treballadors en tots els aspectes que no estiguin regulats pel Reial decret.

Adicionalment, hem tingut coneixement que el Tribunal Suprem reconeix el dret a una indemnització als presos acomiadats de forma irregular dels seus llocs de treball a la presó. Així ho ha establert en la sentència de la Sala IV del Tribunal Suprem de 19 de setembre de 2023, en la qual dona la raó a un pres de Sevilla acomiadat després de dos anys i que finalment va ser indemnitzat com qualsevol altre treballador acomiadat irregularment. L'acomiadament per part de Treball Penitenciari i Formació per a l'Ocupació, organisme dependent del Ministeri de l'Interior, va tenir lloc el 2019, quan dos funcionaris de la presó van afirmar en un comunicat que la seva actitud laboral era “negativa”, que “no feia cas de les ordres que se li donaven” i que tenia una relació “crispada” amb els seus companys, la qual cosa “perjudicava el bon funcionament del departament”. El pres va recórrer contra la decisió davant els tribunals i un jutjat social de Sevilla li va donar la raó: va declarar irregular el seu acomiadament i va reconèixer, a més, el seu dret a ser indemnitzat amb 6.012,93 euros. En dues dècades de sentències sobre aquest tema el Tribunal Suprem encara no havia deixat clar fins aleshores quins drets tenen els presos que treballen a les presons i si una indemnització d'aquest tipus forma part d'aquests drets.

El Tribunal Suprem reconeix que per norma general en la relació laboral especial no opera la legislació laboral, però això no significa, tal com reconeix a la sentència, que hi hagi “una desprotecció absoluta”, ja que s'han donat casos en què un tribunal ha donat la raó a un pres i ha declarat que el seu acomiadament va ser irregular. Afegeix que el “respecte modalitzat” dels seus drets ha de ser la guia de “qualsevol litigi” d'aquest tipus, en aquest cas d'un pres acomiadat il·legalment que reclama una indemnització.

La LOGP regula en l'article 27 les diferents modalitats de treball penitenciari. I l'única que es pot considerar relació laboral especial i que es regula en el Reial decret 782/2001 és la que recull l'article 27.1.c) de la LOGP: l'activitat laboral de producció per compte d'altri que es desenvolupa en tallers productius dels centres penitenciaris. Els subjectes de la relació són

l'empresari –el CIRE en el cas de Catalunya– i els interns que desenvolupen una activitat laboral als tallers productius dels centres penitenciaris.

El CIRE és una empresa pública del Departament de Justícia regulada pel dret privat. Des que es va crear l'any 1989, és l'entitat responsable de l'organització del treball remunerat a les presons catalanes. El seu objectiu principal és facilitar la reinserció sociolaboral dels interns dels centres penitenciaris i educatius de Catalunya a través de la formació i el treball.

Drets dels treballadors

El Reial decret 782/2001 estableix en l'article 5.1 que els interns que treballen en tallers tenen els drets laborals bàsics següents:

- “a) A no ser discriminats per a l'ocupació o una vegada en tenen, per raons de nacionalitat, sexe, estat civil, per l'edat, dins dels límits marcats per la legislació laboral penitenciària, raça, condició social, idees religioses o polítiques, així com per l'idioma.
- b) A la seva integritat física i a una adequada política de prevenció de riscos laborals, d'acord amb el que disposa la legislació vigent sobre la matèria.
- c) Al treball productiu i remunerat que pugui oferir l'Administració penitenciària, així com a la percepció puntual de la remuneració establerta per la legislació penitenciària, al descans setmanal i a les vacances anuals.
- d) Al respecte a la seva intimitat, amb les limitacions que exigeix la vida ordenada de la presó, i a la consideració deguda a la seva dignitat, compresa la protecció davant ofenses verbals o físiques de naturalesa sexual.
- e) A participar en l'organització i la planificació del treball en la forma i amb les condicions que estableix la legislació penitenciària.
- f) A la formació per a l'acompliment del lloc de treball, així com a la promoció en el treball.”

D'acord amb el que es desprèn d'aquest article i de l'article 34 de la LOGP, en principi els interns no tenen dret a la defensa col·lectiva dels seus drets –com ara la vaga i la negociació col·lectiva– ni, per tant, a la representació sindical: “Els interns, com a treballadors per compte d'altri o socis cooperadors, han d'assumir individualment la defensa dels seus drets i interessos laborals o cooperatius, que han d'exercir davant els organismes i tribunals competents, amb la reclamació o conciliació prèvia en via administrativa i de la forma que reglamentàriament es determini.”

Finalment, cal dir que els interns estan subjectes a règims de cotització especial determinats en el Reial decret, que suposen, entre d'altres, que no tenen dret a cobrar l'atur fins que surtin en llibertat.

Tot i això, la Secretaria de Mesures Penals, Reinserció i Atenció a la Víctima (SMPRAV) ha informat que els darrers anys ha implementat als centres penitenciaris i als centres educatius de justícia juvenil de Catalunya un model de participació i convivència, que és un programa que fomenta la cultura participativa i una major implicació de tots els agents que intervenen en els processos de reinserció dels interns.

En aquest sentit, el CIRE s'integra plenament en aquest model de participació i convivència que ha implementat la Secretaria. Els interns, a través de les comissions modulars, poden manifestar qualsevol proposta, queixa i/o suggeriment en relació amb la seva vida al centre, també en relació amb la feina que desenvolupen en els tallers productius del CIRE (ocupació, activitat i condicions de treball).

D'altra banda, fa uns anys el CIRE va crear una oficina d'atenció als interns amb l'objectiu que puguin interposar qualsevol queixa o consulta relacionada amb la feina que duen a terme als tallers productius.

Criteris formals i informals per a la concessió d'un lloc de treball

Pel que fa als criteris d'accés als llocs de treball, l'article 3.2 del Reial decret 782/2001 estableix que la Junta de Tractament és l'òrgan administratiu competent en aquests casos i qui ha d'adjudicar els llocs de treball als interns seguint l'ordre de prelación següent:

1. Els interns el seu programa individualitzat dels quals especifiqui que han de dur a terme una activitat laboral.
2. Els penats tenen preferència sobre els preventius.
3. L'aptitud laboral de l'intern en relació amb les característiques del lloc de treball.
4. La conducta penitenciària.
5. El temps de permanència al centre penitenciari.
6. Les càrregues familiars.
7. La situació que preveu l'article 14.1 del Reial decret 782/2001.

A més, l'article 14.1, relatiu a la mobilitat, indica que en cas que un intern que ha ocupat un lloc de treball en un centre penitenciari durant un període superior a un any sigui traslladat a un altre centre penitenciari, té prioritat a l'hora d'accedir a llocs de treball vacants al centre de destinació, sempre que la seva trajectòria al centre de procedència s'hagi valorat positivament.

Així doncs, segons l'article esmentat, els criteris que se segueixen per accedir a un determinat lloc de treball estan determinats i són valorats per la Junta de Tractament, en funció de cada cas concret i de les oportunitats laborals que pugui oferir el centre. Per tant, en cap cas l'accés es determina per criteris de gènere.

De fet, l'article 32, apartat k), del Decret 329/2006, de 5 de setembre, pel qual s'aprova el Reglament d'organització i funcionament dels serveis d'execució penal a Catalunya, estableix que és una funció de la Junta de Tractament "aprovar, amb la valoració prèvia de l'oferta de llocs de treball efectuada pel Centre d'Iniciatives per a la Reinserció i els informes emesos pels equips multidisciplinaris, l'accés dels/de les interns/es als llocs de treball vacants en els tallers productius o a les places existents en els cursos de formació per al treball. Igualment, li correspon adoptar les resolucions de suspensió o extinció de la relació laboral de caràcter especial dels/de les interns/es treballadors/es, per raons de tractament".

I el Reial decret 782/2001 estableix en l'article 3.1 que cal "mantenir una oferta de llocs de treball d'acord amb les disponibilitats econòmiques, ordenada en un catàleg i classificada per activitats, especificant-hi la formació requerida i les característiques de cada lloc".

Com es veurà més endavant en l'apartat relatiu a les visites als tallers, alguns centres s'han dotat d'un nou òrgan tècnic laboral, que és l'encarregat de fer les funcions que actualment la normativa atorga a la Junta de Tractament en relació amb l'accés de la població penitenciària als llocs de treball. En qualsevol cas, l'intern o interna ho ha de demanar per instància a la Junta de Tractament.

El Jutjat de Vigilància Penitenciària és qui té la competència en els casos en què la persona privada de llibertat consideri que se li dificulta la possibilitat d'accedir a treballs productius.

La relació laboral s'inicia amb una mera adjudicació i, per tant, els interns no poden negociar la jornada, l'horari ni el salari. Així mateix, l'única modalitat de contracte establerta és per obra o servei.

ANÀLISI DE LES DADES FACILITADES PER LA SECRETARIA DE MESURES PENALS, REINSERCIÓ I ATENCIÓ A LA VÍCTIMA I PEL CIRE

Població penitenciària ocupada en tallers productius i població disponible

Segons la informació proporcionada pel CIRE, de les 7.718 persones privades de llibertat que hi havia el dia 14 de desembre de 2022 (el 6,6 % de les quals eren dones i el 93,4 %, homes), la població disponible per treballar era de 292 dones i 5.455 homes. Per la seva banda, la població ocupada en tallers productius era de 3.299 homes i 231 dones. Si es comparen aquestes xifres amb les de població disponible, es posa de manifest que el 61,42 % de les persones estan ocupades. Pel que fa al sexe, el 79,11 % de les dones internes treballen, mentre que només treballen el 60,48 % dels homes interns.

Del total de població ocupada, el 60 % treballa al sector serveis (inclosos tant serveis interiors com exteriors), la qual cosa correspon a 138 dones i 1.946 homes. El 40 % restant treballa a tallers productius, amb 90 dones i 1.262 homes.

Taula 1. Mitjana de població disponible per treballar i població ocupada

Centre penitenciari	Tallers industrials		Tallers de serveis i serveis auxiliars		Població disponible per treballar	
	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes
Dones de Barcelona	8	-	64	-	92	-
Joves	-	48	-	135	-	258
Quatre Camins	-	159	-	358	-	807
Brians 1	48	181	50	171	106	758
Brians 2	-	226	-	398	-	1.138
Lledoners	-	175	-	237	-	674
Mas d'Enric	14	136	9	218	39	690
Puig de les Basses	14	167	8	215	33	621
Ponent	6	143	3	187	22	499
Obert de Barcelona	-	3	3	14	-	-
Obert de Tarragona	-	-	-	7	-	-
Obert de Girona	-	-	1	6	-	-
Taller exterior Raïmat	-	24	-	-	-	-
Total	90	1.262	138	1.946	292	5.445

Pel que fa al tipus de taller o activitat, el sector en què treballa més població penitenciària és el de serveis interiors (cuina, fleca, cafeteria, botiga i bugaderia) i el de serveis auxiliars (destinació dels centres i gestió de residus), amb un total de 2.084 interns (taula 2). Pel que fa al primer grup, hi ha 1.088 persones ocupades, de les quals 86 són dones i 1.002 són homes. Pel que fa als serveis auxiliars que són gestionats directament pel centre (s'entenen com a tals les activitats de neteja d'espais comuns dels mòduls residencials i les activitats de perruqueria, manteniment, jardineria, auxiliar de biblioteca, entre d'altres), hi ha 996 persones ocupades, de les quals 52 són dones i 944 són homes.

L'altre gran grup són els tallers industrials, que inclouen activitats d'impremta, confecció, soldadura, fusteria i serralleria, muntatge (automoció, components mecànics) i manipulats (paper, plàstic). En total hi ha ocupades 1.379 persones, de les quals només el 6 % són dones. Dins d'aquest sector, l'activitat que ocupa més persones és la de muntatge, amb un total de 472 homes i 60 dones, seguida de la de manipulats, amb 503 homes i 24 dones.

De les dades facilitades pel CIRE destaca, d'una banda, que en el taller exterior de Raïmat, on treballen reclusos de segon i tercer grau que surten cada dia a unes instal·lacions industrials situades al mig de les finques de Raïmat on es cultiva la vinya, només hi treballen homes. I d'altra banda, s'observa que les dones participen menys en activitats de producció, per bé que cal posar en relleu que hi ha més dones que homes treballant en comparació amb la població disponible de cada sexe.

Taula 2. Població ocupada en tallers productius

Taller/Activitat	Dones	Centre	Homes	Centre	Total
Muntatge (automoció, components mecànics)	60	CP Brians 1	472	CP Brians 1	532
		CP Puig de les Basses		CP Brians 2	
		CP Mas d'Enric		CP Puig de les Basses	
				CP Mas d'Enric	
				CP Lledoners	
				CP de Joves	
				CP Ponent	
				CP Quatre Camins	
				CE L'Alzina	
				CE Can Llupià	
Manipulats (paper, plàstic)	24	CP Brians 1	503	CP Brians 1	527
		CP Puig de les Basses		CP Brians 2	
		CP Mas d'Enric		CP Puig de les Basses	
				CP Mas d'Enric	
				CP Lledoners	
				CP de Joves	
				CP Ponent	
Confecció (sanitària, uniformitat, Made in CIRE)	6	CP Brians 1	263	CP Brians 2	269
		CP Mas d'Enric		CP Ponent	
				CP Quatre Camins	
Arts gràfiques	0		30	CP Brians 1	30
				CP Ponent	
				CE El Segre	
Serralleria i fusteria	0		21	Taller exterior Raimat	21

Taller/Activitat	Dones	Centre	Homes	Centre	Total
Serveis interiors (cuina, fleca, cafeteria, botiga, bugaderia)	86	CP de Dones	1.022	CP Brians 1	1.088
		CP Brians 1		CP Brians 2	
		CP Puig de les Basses		CP Puig de les Basses	
		CP Mas d'Enric		CP Mas d'Enric	
		CP Lledoners		CP Lledoners	
		CP Ponent		CP de Joves	
		CO de Girona		CP Ponent	
				CP Quatre Camins	
				CO de Girona	
				CO de Barcelona	
Serveis auxiliars (destinació dels centres i gestió de residus)	52	CP de Dones	944	CP Brians 1	996
		CP Brians 1		CP Brians 2	
		CP Puig de les Basses		CP Puig de les Basses	
		CP Mas d'Enric		CP Mas d'Enric	
		CP Lledoners		CP Lledoners	
		CP Ponent		CP de Joves	
		CO de Girona		CP Ponent	
				CP Quatre Camins	
				CO de Girona	
				CO de Tarragona	
	CO de Barcelona				

Nota. CP correspon a centre penitenciari; CE correspon a centre educatiu, i CO correspon a centre obert.

Distribució de tallers i activitats per centres

Pel que fa a la distribució dels tallers i les activitats per centres, s'observa que són pocs els centres penitenciaris que disposen de tallers industrials de producció pròpia, i que predomina la producció per encàrrec. Cal posar l'accent també en el fet que tots els centres penitenciaris tenen tallers de serveis gestionats pel mateix centre, i que hi ha un nombre elevat d'activitats de distribució (office) en tots els centres penitenciaris, juntament amb el servei de botiga CIRE. Finalment, es posa en relleu que al Centre Penitenciari de Dones només hi ha un taller industrial de manipulats, i tota la resta correspon al sector de serveis (annex 1).

Edat i origen de la població ocupada

Pel que fa a l'edat i l'origen de la població ocupada, el programa que utilitza el CIRE per gestionar les dades dels interns que treballen no permet fer l'extracció d'aquestes dades concretes, per la qual cosa no es disposa d'aquesta informació, com tampoc la del nombre de persones no binàries que treballen en els tallers.

Jornada de treball

■ Tallers productius industrials

L'horari estàndard de jornada en aquest sector per al personal que treballa com a operari base, que és la majoria, és de 4 hores en un únic torn, bé de matí o bé de tarda (de 9.00 a 13.00 hores o de 15.00 a 19.00 hores). Això permet que la jornada laboral sigui compatible amb la resta d'activitats primàries del centre, com els programes de tractament o de formació. Els encarregats o les persones especialistes de tallers industrials amb més complexitat tenen una jornada de 8 hores. L'horari efectiu es veu reduït normalment a 3,5 hores per als operaris base, tenint en compte que es destina temps a l'accés, al control a l'àrea i la sortida, i que es fa un descans de quinze minuts. Per als encarregats, l'horari efectiu es considera d 7 hores. Ambdues jornades tenen lloc de dilluns a divendres.

Als tallers productius industrials dels centres educatius de justícia juvenil, l'horari estandarditzat és de 3 hores al matí (de 9.30 a 12.30 hores) i de 2 hores a la tarda (amb entrada entre les 14.30 o les 15.00 hores).

■ Tallers productius de serveis

En aquest sector, els horaris estan molt adaptats al funcionament dels centres. Són àrees que s'organitzen per torns, sempre respectant el dia i mig de descans que correspon als treballadors.

■ A la cuina i a la fleca hi ha dos tipus d'horaris:

a) Els operaris base fan una jornada de 4 o 5 hores i el personal encarregat dobla el torn.

b) Tots els altres treballadors que fan jornada completa treballen en dies alterns.

■ A la cafeteria es treballa a jornada completa, amb els descansos corresponents, en dies o setmanes alternes.

■ Als office, el personal encarregat treballa 4 hores, i els operaris base, que gestionen la distribució dels àpats, en treballen 3, amb els descansos corresponents.

- A la bugaderia, els operaris base treballen 4 o 5 hores, en torn de matí o tarda, amb els descansos corresponents. El personal encarregat també sol doblar el torn i fa jornada completa, amb els descansos corresponents.

- A les botigues, l'horari estàndard és de 4 hores tant a la botiga del mòdul (amb diferents franges al dia) com al magatzem de serveis centrals (horari continuat), i amb els descansos corresponents.

- Serveis auxiliars

Els horaris són de 2 hores al dia o 10 hores a la setmana per a les activitats que fan a l'interior dels mòduls residencials, i de 4 hores al dia per a les activitats auxiliars que es fan fora els mòduls.

- Serveis exteriors

La jornada ordinària de treball és de 40 hores a la setmana distribuïdes entre els dies laborables de la localitat on es presten els serveis, tenint en compte que els diumenges i els festius de la localitat computen com a dies no laborables. Es consideren hores extres les que superin la jornada setmanal o les hores nocturnes treballades entre les 22.00 i les 6.00 hores.

Salari mitjà/hora i salari net mensual

Quant a la retribució dels interns que treballen als centres penitenciaris, l'article 15 del Reial decret 782/2021 estipula quin és el règim retributiu. Segons la LOGP, la retribució s'ha de correspondre amb el rendiment, la categoria professional i la classe d'activitat duta a terme. Cal que els interns puguin contribuir al sosteniment de les càrregues familiars i complir la resta d'obligacions, i han de disposar d'una quantitat sobrant en les condicions que s'estableixin reglamentàriament.

Segons el Reial decret, el càlcul de les retribucions que perceben els interns que treballen en tallers es fa en funció del rendiment normal de l'activitat i de l'horari laboral complet efectivament. Així doncs, les retribucions es calculen pel temps treballat o pel producte elaborat, prenent com a referència el salari mínim interprofessional, que inclou la part proporcional dels dies de descans setmanal, vacances i pagues extres.

Actualment, el mòdul retributiu a què fa referència la norma el va establir el Consell d'Administració del CIRE en un 50 % del salari mínim interprofessional (SMI). Tanmateix, com veurem, no s'aplica l'SMI i, per tant, no s'aplica el salari establert en els convenis col·lectius aplicables per cada sector de l'activitat.

La taula de l'annex 2 mostra la totalitat del que s'ha pagat en concepte de nòmina als interns l'any 2022, per mesos (incloses les pagues extres de juny i desembre), per centre penitenciar i per tipus d'activitat executada. Cal destacar que les dades no estan desglossades per intern i, en conseqüència, no mostren la mitjana de salari que es cobra.

Tampoc no es fa una distinció entre operaris base ni encarregats, ni es tenen en compte els torns dobles. Tot i això, si es fa una mitjana del que es paga per nòmina cada mes i es divideix entre la població penitenciària que treballa i els dobles torns, en el cas del Centre Penitenciari de Dones una dona cobraria cada mes aproximadament uns 164 euros sense comptar les pagues extres, molt per sota del que estableix l'SMI, que se situa en 1.080 euros la jornada completa i 540 euros la mitja jornada. En el cas del Centre Penitenciari Brians 2, un home a tallers productius cobraria 189,88 euros mensuals, i a serveis interiors, 239,98 euros. En canvi, a serveis exteriors (Raïmat), el sou mensual d'un intern és d'aproximadament 821 euros tenint en compte que fan jornada completa.

Si es té en compte la variable de la retribució per hora cotitzada de la taula de l'annex 2, s'observa que la mitjana total és de 3,68 euros l'hora, de nou molt per sota del que estableix l'SMI, que és de 7,88 euros l'hora. Prenent com a base la mitjana, es constata que els tallers productius es retribueixen millor (3,74 euros) que els serveis interiors (3,64 euros). Per centre penitenciari, les dades mostren que el centre on la retribució dels interns per hora cotitzada és més elevada és a tallers productius de Puig de les Basses (4,87 euros), i on és més baixa és a Brians 2 (3,12 euros). D'altra banda, el centre penitenciari que millor remunera els serveis interiors és el de Joves (3,74 euros).

Tot i que les dades de les taules retributives no estan segregades per sexe, si es compara la retribució de les dones per hora cotitzada al Centre Penitenciari de Dones de Barcelona i al mòdul de dones del Brians 1, es constata que hi ha diferències en el sou. Si es pren com a referència la mitjana de les hores cotitzades –tant de producció (3,81 euros) com a serveis interiors (3,58 euros)– resulta que a Brians 1 (dones) la producció es retribueix millor que a la resta de centres (4,62 euros), però els serveis es retribueixen pitjor (3,55 euros). En canvi, al Centre de Dones de Barcelona es retribueix pitjor la producció (3,60 euros) però millor els serveis (3,69 euros).

Sigui com sigui, aquestes retribucions poden considerar-se suficients per costejar les petites despeses del dia a dia dels interns, però són insuficients perquè no contribueixen a sostenir les càrregues familiars, una de les funcions que la LOGP atribueix al treball penitenciari.

Activitats formatives

Els centres penitenciaris ofereixen activitats formatives que tenen o poden tenir continuïtat fora d'un centre penitenciari o d'un centre educatiu de justícia juvenil. Tant pot tractar-se de formació per obtenir un certificat de professionalitat com de formació no formal.

Pel que fa a la primera, els certificats de professionalitat són acreditacions oficials del Catàleg Nacional de Qualificacions Professionals que acrediten les competències professionals i garanteixen que la persona que els obté té els coneixements, les habilitats i les aptituds per desenvolupar una activitat laboral d'acord amb les exigències del mercat de treball.

Les especialitats formatives per obtenir certificats de professionalitat que ofereix el CIRE són les següents:

- Activitats auxiliars en vivers, jardins i centres de jardineria
- Activitats auxiliars en floristeria
- Fleca i brioixeria
- Operacions bàsiques de restaurant i bar
- Operacions d'enregistrament i tractament de dades (informàtica)
- Operacions de fontaneria i calefacció-climatització domèstica
- Retocs i adaptacions de peces i articles en tèxtil i pell
- Serveis auxiliars de perruqueria
- Soldadura amb elèctrode revestit i amb elèctrode no consumible (TIG)

Pel que fa a la formació no formal certificada pel CIRE, es tracta de programes formatius teoricopràctics que tenen com a finalitat millorar la qualitat professional i la capacitat d'inserció laboral, mitjançant el perfeccionament de les competències professionals de les persones que hi participen. Són especialitats que no s'adrecen a obtenir un certificat de professionalitat.

És una formació dirigida a totes aquelles persones que, per diferents circumstàncies, no poden accedir a una formació certificada, per bé que el curs que s'imparteix és el mateix que el d'un certificat de professionalitat.

Amb aquest tipus de formació es poden certificar oficialment les competències professionals adquirides mitjançant el programa Acredita't, gestionat per l'Institut Català de les Qualificacions Professionals.

Perfil formatiu

A grans trets, el perfil dels interns que treballen en tallers i dels alumnes matriculats a formació ocupacional és d'una persona amb un nivell de qualificació baix, amb experiències d'absentisme o fracàs escolar al darrere, amb manca d'hàbits i amb una escassa o nul·la experiència laboral i dificultats per moure's dins del mercat de treball.

Quan un individu ingressa en un centre penitenciari, queda desvinculat del món laboral i, en conseqüència, oblida tots els elements que el regeixen. Així doncs, aquestes persones, a causa de la seva situació, experimenten períodes molt llargs d'inactivitat i, per tant, els és complicat acumular experiències i això els dificulta trobar feina.

A més, s'ha de tenir en compte que aproximadament el 85 % d'aquestes persones es troben en risc d'exclusió sociolaboral (ja que es tracta d'individus que, a causa de determinades condicions socials, no disposen del nivell d'ocupabilitat necessari per garantir que es puguin incorporar de manera normalitzada al mercat laboral). Aquesta situació no només els dificulta accedir a un lloc de treball, sinó també participar de forma digna, útil i reconeguda a les institucions. També cal destacar el perfil de la persona migrant, que té hàbits prèviament adquirits i participa en el món laboral per donar suport a l'economia familiar al seu país d'origen.

D'altra banda, els coordinadors de formació del CIRE duen a terme entrevistes personals amb els alumnes participants a les activitats formatives, amb l'objectiu d'avaluar les seves competències professionals i personals, per poder determinar si són adequats per a cada acció formativa i perquè els sigui profitosa.

Com mostra la taula 3, el nombre total de persones matriculades va ser de 2.808. Destaca el Centre Penitenciari Brians 2, amb 349 matriculats. D'altra banda, el nombre de persones formades correspon a 2.087 homes i 372 dones. S'observa com el nombre de persones matriculades és menor que el de persones formades, molt probablement per l'abandonament a meitat de curs. No obstant això, és destacable que als centres penitenciaris de Joves, Brians 2 i Puig de les Basses totes les persones matriculades han finalitzat el curs. Les dades també posen de manifest un nombre menor de dones formades, que representen el 15 %. Amb tot, tan sols el 34 % del total de la població penitenciària està cursant una formació.

Taula 3. Nombre de persones matriculades segons centre i sexe

Centre	Nombre de matrícules	Nombre de persones		
		Homes	Dones	Total
CP de Dones	189	0	175	175
CP de Joves	99	99	0	99
CP Quatre Camins	291	287	0	287
CP Brians 1	275	160	111	271
CP Brians 2	349	349	0	349
CP Lledoners	251	245	0	245
CP Puig de les Basses	24	24	0	24
CP Mas d'Enric	322	298	21	319
CP Ponent	309	269	16	285
CE L'Alzina	266	139	0	139
CE Can Llupià	122	86	0	86
CE Oriol Badia	51	50	0	50
CE El Segre	169	42	0	42
CE Els Til·lers	91	39	49	88
Total	2.808	2.087	372	2.459

Nota. CP correspon a centre penitenciari i CE correspon a centre educatiu.

Actuacions del servei de prevenció de riscos laborals del CIRE

Les actuacions que va fer el servei de prevenció de riscos laborals del CIRE durant l'any 2022 en relació amb els interns dels centres penitenciaris que treballaven van ser les següents:

- Avaluació de riscos laborals dels centres de treball ubicats als centres penitenciaris, als centres educatius de justícia juvenil i al taller exterior de Raïmat.
- Planificació preventiva derivada de les avaluacions de riscos.
- Pla de prevenció.
- Constitució del servei de prevenció propi i reorganització.
- Coordinació d'activitats empresarials (CAE) a l'àrea de serveis exteriors (obres, manteniments, trasllats i treballs forestals).

- Coordinació d'activitats empresarials (CAE) en centres penitenciaris i educatius, en relació amb noves activitats.
- Participació en el Pla de reducció de la sinistralitat, atès que el CIRE està inclòs en la llista d'empreses d'alta sinistralitat facilitat per l'Institut Català de Seguretat i Salut Laboral a Mutua Universal. Aquestes empreses poden accedir al programa de visites i accions per disminuir els accidents de treball mitjançant l'assessorament de les mútues (Resolució EMT 3443/2021, de 16 de novembre, de la Generalitat de Catalunya).
- Valoració i pròrroga del Plec de prescripcions tècniques del contracte derivat d'elements de protecció per als treballadors laborals del CIRE, per als interns que treballen als tallers dels centres i que desenvolupen cursos de formació als centres penitenciaris i educatius de justícia juvenil de Catalunya.

Durant el mateix 2022 també es van organitzar 129 cursos en matèria de prevenció de riscos laborals associats amb les activitats que duu a terme el CIRE, instruïts per entitats i formadors homologats que van resultar adjudicatariis d'una licitació promoguda pel CIRE l'any 2020, en el marc de la Llei de contractes del sector públic, i que l'any 2022 es trobava en fase de pròrroga.

Tot i que molts cops els interns entren al centre sense formació en matèria de riscos, el CIRE s'encarrega, a través d'activitats formatives especialitzades, que en acabar l'any el màxim nombre de persones l'hagin rebuda. Pel que fa als interns que treballen, tots reben a l'inici un manual d'acollida del CIRE sobre diferents aspectes relatius a la feina que hauran de fer, que inclou també prevenció de riscos laborals.

ANÀLISI DE LES VISITES ALS TALLERS PRODUCTIUS DELS CENTRES PENITENCIARIS

Durant l'any 2023, l'Equip de Treball de l'MCPT ha visitat els set centres penitenciaris que s'enumeren a continuació:

- Centre Penitenciari Brians 1
- Centre Penitenciari Brians 2
- Centre Penitenciari de Dones de Barcelona
- Centre Penitenciari de Joves
- Centre Penitenciari Ponent
- Centre Penitenciari Quatre Camins
- Centre Penitenciari Lledoners

Les fitxes de cada centre, que es poden consultar al capítol IV, inclouen el resum de les principals observacions que es van recollir durant la visita als tallers. Tot i això, en la taula següent s'exposen de manera sintètica les diferències entre cada centre.

Taula comparativa dels tallers productius de cada centre penitenciari

	CP Brians 1	CP Brians 2	CP Dones	CP Joves	CP Ponent	CP Quatre Camins	CP Lledoners
Ubicació	Dins del mòdul	Separats	-	-	Separats (excepte al mòdul 8)	Separats	Separats
Instal·lacions	Correctes	-	Correctes	-	Cal millorar	Correctes	Correctes
Tipus de tallers	Impremta i manipulats	Confecció, components elèctrics i arts plàstiques	Manipulats	-	Muntatge, confecció, manipulats i impremta	Confecció i muntatge	Confecció i manipulats
Llista d'espera	Sí	Sí	-	-	No	Sí	Sí
Jornada	Torns	Torns	Torns	Torns	Torns	Torns	Torns
Salari	Inferior a l'SMI per producte fet	Inferior a l'SMI per producte fet	Inferior a l'SMI per hora feta	Inferior a l'SMI per hora feta	Inferior a l'SMI per producte fet	Inferior a l'SMI per producte fet	Inferior a l'SMI per producte fet
Òrgan tècnic laboral	No	No	No	No	No	Sí	Sí
Prevenició de riscos laborals	Cal millorar	Correcta	-	-	Cal millorar	Correcta	Cal millorar
Representació col·lectiva	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha	No n'hi ha
Formacions del Servei d'Ocupació de Catalunya	-	-	Confecció, informàtica i perruqueria	-	-	Confecció i hostaleria	Fontaneria i climatització

Pel que fa a la ubicació dels tallers, a tots els centres s'ubiquen en espais autònoms no vinculats als mòduls residencials, excepte a Brians 2 i un taller del mòdul 8 de Ponent. Un dels desavantatges d'aquesta distribució que expressen els interns és que l'accés als tallers queda limitat pel lloc on resideixen. Des del punt de vista d'infraestructures, la gran majoria de les instal·lacions són correctes, amb espais amples, ben il·luminats i ventilats, excepte els de Ponent, però cal tenir en compte que és un dels centres amb les instal·lacions més velles.

Quant a l'oferta de tallers productius, destaquen sobretot els tallers de confecció, manipulats i muntatge. La major part de les tasques que hi cal fer són senzilles i no necessiten qualificació, excepte en el taller de costura, les tasques del qual són més complexes de dur a terme i per això en alguns centres com Brians 2 s'ofereixen cursos de formació bàsica abans d'iniciar l'activitat.

Per accedir als tallers, la llista d'espera és en general bastant llarga i fluctua depenent del nombre de places i la població disponible per treballar. Malgrat això, cal ressaltar que el centre de Ponent no en té. El CIRE, la direcció o l'òrgan tècnic laboral són els encarregats de proposar els interns per treballar. L'òrgan tècnic laboral és un equip multidisciplinari que ha incorporat tant el centre de Ponent com el de Lledoners.

En referència al salari que reben els treballadors, s'ha corroborat que, tal com es desprèn de les dades proporcionades per la Secretaria de Mesures Penals, Reinserció i Atenció a la Víctima, els interns no arriben al salari mínim interprofessional, i només en els centres de Dones i Joves es retribueix per hora cotitzada i no per producte fet. Això genera queixes en la població penitenciària, ja que no troben just el salari que perceben tenint en compte el nombre d'hores que treballen. Malgrat això, la jornada de treball (la majoria d'interns fan mitja jornada) sí que es respecta, d'acord amb els drets laborals bàsics establerts.

Altrament, cal remarcar que cap dels centres visitats té representació col·lectiva dels interns en l'àmbit laboral.

Respecte a la formació per a la prevenció de riscos laborals, hi ha diferències entre els centres. En primer lloc, hi ha centres, com Brians 2 i Quatre Camins, on s'imparteix en començar l'activitat laboral, a fi de proporcionar als treballadors uns coneixements bàsics. Després, hi ha centres, com Brians 1 i Ponent, que només imparteixen els cursos de prevenció de riscos laborals dues o tres vegades a l'any. En darrer lloc, també s'ha corroborat que els interns d'alguns tallers com el de Lledoners refusen utilitzar el material de protecció, cosa indispensable per garantir la seguretat en l'entorn laboral. Per tant, tot i rebre la formació, a la pràctica no es duu a terme.

Pel que fa a les formacions, s'ha pogut recollir informació de pocs centres. A Quatre Camins s'ofereix un curs d'hostaleria, homologat pel Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC), amb una durada de 320 hores obligatòries.

Al Centre Penitenciari de Dones hi ha cursos del Servei d'Orientació Jurídica (SOJ), subvencionats per la Unió Europea per a les internes que

tenen la situació laboral regularitzada. També es destaca que tot i que s'ofereix un ampli ventall de formacions, com ara confecció, informàtica o perruqueria, no tenen demanda. A més, el CIRE ofereix formació no formal que certifica les competències professionals.

A Lledoners el SOC ofereix formacions de fontaneria i climatització, amb un màxim de dotze alumnes i amb una durada de sis mesos.

Finalment, de les observacions recollides durant les visites de l'Equip de Treball de l'MCPT se'n desprèn que Quatre Camins és el centre penitenciar més ben valorat en termes de tallers productius, tenint en consideració els diferents aspectes exposats. El segueixen Brians 2 i Lledoners.

CONCLUSIONS

1. Salari

Els salaris de la població penitenciària que treballa són baixos. Ho diuen els mateixos interns, però també ho confirmen les dades trameses per la Secretaria de Mesures Penals, Reinserció i Atenció a la Víctima. Els factors que condicionen la quantia percebuda són diversos: les hores treballades, atès que hem vist que la majoria d'interns treballen mitja jornada; el taller on es treballa, ja que els productes fabricats a tallers (manipulats) es paguen en funció del preu que s'obté en els encàrrecs que fan les empreses, que són baixos; i el ritme o la destresa al lloc de treball, ja que la majoria d'interns cobren per peça i no per hora. En canvi, amb les dades trameses per la Secretaria no podem concloure que les dones tinguin nivells d'ingressos més baixos que els homes. El que passa és que les persones amb salaris més alts són homes.

Els tallers amb un salari més elevat són els de serveis exteriors (Raïmat) i després els de serveis interiors. Els tallers amb un salari més baix són els de manipulats i confecció. Tot i això, estem parlant d'ingressos totals, i cal tenir en compte el nombre d'hores que es treballen, ja que les diferents jornades de treball varien segons el tipus de taller o destí. També és cert que hi ha certs tallers en què es guanya més que en d'altres, però per accedir-hi es requereixen uns coneixements i unes habilitats previs.

Amb tot, es posa de manifest que els salaris que es paguen no tenen com a referència el salari mínim interprofessional. Ni tan sols el salari més alt, reservat a pocs treballadors, tampoc no s'apropa al salari mínim.

Els encàrrecs de les empreses poden estar remunerats a la baixa quan es tracta de treballs no qualificats. El CIRE pot pressionar per obtenir millor preu, però tot i que que s'estableixen uns límits per sota dels quals no s'acceptaria l'encàrrec, sembla que preval el criteri d'augmentar el nombre d'interns ocupats encara que no estiguin tan ben pagats. De tota manera, els interns valoren negativament el salari que reben tenint en compte les hores que treballen. A més, les dones es consideren més mal pagades que els homes, tot i que les dades no han permès confirmar que això sigui així.

2. Drets dels interns que treballen

Com s'ha posat de manifest més amunt, els interns que treballen als centres penitenciaris estan subjectes a una relació laboral especial. La principal conseqüència d'això és que a la població penitenciària no se li aplica l'Estatut dels treballadors, sinó una llei específica, un reial decret publicat l'any 2001. Aquesta norma no conté cap remissió supletòria a l'Estatut dels treballadors en les matèries no regulades al Reial decret, que són moltes. Per exemple, els interns no tenen reconeguts drets laborals bàsics com les vacances o el salari mínim interprofessional, cobren una mitjana d'entre 3 i 4 euros l'hora i no disposen de canals legals per a la sindicació laboral ni mitjans per difondre missatges de col·lectivització laboral.

Un dels principals problemes rau en el fet que aquest reial decret no reconeix les conseqüències de l'acomiadament, ni els salaris de tramitació en concepte d'indemnització. Després de diverses sentències de tribunals que es contradieien, aquesta qüestió va quedar pendent, fins que el Tribunal Suprem ha establert doctrina i ha donat la raó als reclusos.

En aquests moments el principal problema que tenen els interns que volen treballar és l'oferta insuficient de llocs de treball. Un dels motius que apunta el CIRE és que moltes de les feines actualment les fan màquines. En el cas de les dones, a més, els problemes són estructurals del mateix centre, com per exemple les dificultats d'accés dels camions als tallers, per fer la càrrega i descarrega, i la manca d'espais per introduir mercaderies.

La jornada de treball en la majoria de casos és de 4 hores. Aquesta jornada parcial té una doble funció. D'una banda, repartir el treball entre els interns de manera que una bona part puguin accedir a un lloc de treball; i, d'altra banda, possibilitar que els interns facin les altres activitats que tenen consignades als seus programes de tractament. Només en el cas de la impremta del Centre Penitenciari Brians 1 està permès doblar el torn, perquè la borsa de treball no és gaire gran, i també en algun altre taller puntual. Les persones encarregades sempre doblen torn.

3. Prevenció de riscos laborals

A diferència del que passa a l'exterior, en alguns centres penitenciaris no és un requisit previ haver fet el curs de prevenció de riscos laborals abans de començar a treballar. És el cas de Brians 1, en què atès que hi ha una rotació continuada d'interns que treballen als tallers, caldria que hi hagués un tècnic o tècnica permanentment fent els cursos cada dia, la qual cosa es reconeix que no és viable.

En el cas del taller de confecció del Centre Penitenciari Brians 2, a banda del curs de prevenció de riscos laborals que ofereix el CIRE a tots els interns destinats a tallers productius, es fa des de fa poc un curs específic de prevenció de riscos en l'àmbit de la confecció.

A banda d'això, el CIRE facilita a l'inici de cada taller un manual d'acollida sobre diferents aspectes del lloc de treball. Tot i això, en alguns centres, tot

i haver fet el curs, els interns a l'hora de treballar refusen utilitzar el material de protecció que els ofereix el centre.

4. Població ocupada

Pel que fa a la població ocupada l'any 2022, del total de població reclusa disponible, un 79,11 % de les dones treballa, mentre que només treballa el 60,48 % dels homes. Del total de la població ocupada, el 60 % treballa a serveis (serveis interiors i exteriors) i el 40 % a tallers productius.

En la gran majoria de centres, l'oferta dels diferents tallers proposats pel CIRE no és gaire àmplia, i predomina el sector serveis. Pel que fa als tallers productius, on en gran part es duen a terme tasques senzilles d'executar, s'ha demostrat que l'oferta es redueix encara més. En algun cas, com el taller de confecció de Brians 2, es tracta d'una feina de certa complexitat, raó per la qual s'aposta per interns amb condemnes de llarga durada. Segons l'experiència acumulada, alguns són auxiliars de confecció i d'altres, maquinistes de confecció.

El cas més greu de manca de feina és el del Centre Penitenciari de Joves, en què el dia de la visita es va indicar a l'Equip que no hi havia feina a tallers productius. Dels divuit interns que hi havia apuntats, només en treballaven set, situació que quedava compensada amb els interns que treballen a destinacions.

A això cal sumar-hi que a molts centres (excepte el de Ponent, el de Dones i el de Joves, dels quals no es facilita aquesta dada) hi ha llista d'espera per accedir als tallers.

Quant a les instal·lacions on es fan els diferents tallers, amb caràcter general són correctes. Tenir un bon espai de treball és fonamental per desenvolupar de manera efectiva les tasques encomanades, i el fet que es trobi en un centre penitenciari no ha de suposar un impediment. En el cas del taller de Lledoners s'hi ha instal·lat fibra òptica, però és una despesa que ha assumit el teixit empresarial de la comarca. Hi ha diferències respecte de l'espai que ocupen els tallers, alguns dels quals són a l'interior del mòdul i d'altres a l'exterior. En tot cas, les dones no es barregen amb els homes per motius de seguretat.

5. Formació i accés als llocs de treball

La formació al mateix lloc de treball és molt baixa en la majoria de casos perquè les tasques que cal fer són molt senzilles i s'aprenen ràpidament en el lloc de treball. És el cas dels tallers de manipulats i muntatges. No obstant això, hi ha algunes tasques que requereixen una formació més extensa, però aquestes tasques qualificades es reserven només a alguns interns. És el cas del taller de confecció de sacs del Centre Penitenciari Lledoners.

Un dels problemes que es detecten és la poca formació inicial que tenen els interns i la manca d'hàbits laborals d'alguns d'ells. En el cas del Centre Penitenciari Lledoners es calcula que hi ha al voltant d'un 20 % d'absentisme.

El Servei d'Ocupació de Catalunya ofereix formació ocupacional en determinats oficis però per fer-la cal tenir la situació administrativa regularitzada, la qual cosa suposa deixar fora molta gent disponible per treballar. Malgrat això, el CIRE també ofereix formacions no formals per als interns que no poden ser admesos a les formacions orientades a obtenir certificats de professionalitat.

La creació de l'òrgan tècnic laboral suposa una millora en la coordinació entre els professionals de la Junta de Tractament, els de vigilància interior i els representants del CIRE en la selecció de les persones que accedeixen a un lloc de treball. També es valora positivament que el treball com a eina de tractament terapèutic s'hagi començat a oferir a persones que per alguna circumstància es troben en una situació de més vulnerabilitat.

6. Perspectiva de gènere

En l'anàlisi s'ha volgut incorporar també una perspectiva de gènere per detectar si hi ha diferències estructurals entre homes i dones dins de l'àmbit laboral penitenciari.

En primer lloc, tot i que la població femenina interna és infinitament inferior a la masculina, destaca que les dones estan més ocupades que els homes, però que tenen menys opcions laborals, tant pel que fa a la quantitat com a la qualitat.

Les dones tenen menys possibilitats d'accés a tallers productius per l'estructura arquitectònica del centre (és el cas del Centre Penitenciari de Dones) o per la ubicació dels mòduls. En el cas del centre de Dones, cal apuntar que un dels problemes bàsics és l'accés de mercaderies, que limita considerablement l'activitat productiva als tallers. Això és així perquè quan es va dissenyar aquest centre el treball productiu no era considerat un component de política penitenciària. Per tant, quan es construeixi el nou centre penitenciari cal que es doni solució a aquests problemes d'espai i d'estructura i que s'ofereixin més activitats i garanties de feina a totes les internes que volen treballar.

També cal incidir en el fet que, en alguns centres, els tallers estan ubicats dins de cada mòdul i, en conseqüència, hi ha dones que només poden optar al taller que hi ha dins del mòdul de dones.

Pel que fa al salari, cal destacar que el Centre Penitenciari de Dones és un dels únics en què la retribució és per hora i no per producte fet, la qual cosa suposa un gran avenç. Malgrat això, aquest centre no és l'únic on hi ha dones, i a la resta es continua pagant per producte fet. Un cop analitzades les dades proporcionades per la Secretaria de Mesures Penals, Reinserció i Atenció a la Víctima, no es detecten diferències lligades al sexe, ja que les quantitats percebudes en cada centre són diferents i van fluctuant. És cert que s'han trobat algunes limitacions a l'hora d'analitzar les dades, com ara que les dades referides al salari no estan desagregades i per tant, no es poden extreure conclusions prou sòlides per afirmar una desigualtat de gènere referent al sou.

Per acabar, és interessant plantejar que als centres on hi ha mòduls d'homes i de dones no acostuma a haver-hi tallers mixtos per motius de seguretat, tot i que cap normativa prohibeix distingir per raons de sexe. Seria adient fer una ponderació de seguretat o igualtat, ja que actualment no s'ofereix el treball productiu a les internes en igualtat de condicions.

RECOMANACIONS

1. Impulsar l'ocupació de la població reclusa i adaptar-la a la demanda del mercat laboral. Per fer-ho, cal complementar l'oferta amb feines més qualificades que permetin als treballadors promocionar de manera gradual i aprendre una professió alhora que es fomenta el retorn al seu lloc de residència.

2. Ampliar l'oferta laboral i valorar noves polítiques que tinguin en compte la modalitat de treball a l'exterior de caràcter local i comunitari en els àmbits on fa falta mà d'obra, com ara neteja de boscos, treball al camp, etc.

Actualment no es considera possible impulsar feines de caràcter local i comunitari d'aquest tipus, i cal canviar aquest punt de vista. Aquest plantejament, segons el qual només es podrien assumir feines de la mateixa Administració (Generalitat), ha comportat l'any 2023 una pèrdua de facturació de 600.000 euros i ha fet impossible que alguns interns puguin sortir a treballar en comarques de l'interior de Catalunya.

3. Tenir en compte el perfil de la població penitenciària i adaptar tant els tallers com les formacions a aquest perfil. Incorporar serveis de mediació interculturals, que potenciïn el treball entre la població jove com una eina de tractament i treball terapèutic, i també entre la població amb necessitats específiques o que es troba en situació de vulnerabilitat.

4. El treball ha de contribuir a fomentar l'autonomia econòmica dels interns de manera que es puguin responsabilitzar de les càrregues econòmiques que puguin tenir, com les que deriven de les obligacions parentals o el pagament de la responsabilitat civil. En aquest sentit, cal:

- Apropar progressivament les retribucions al salari mínim interprofessional.
- Anar cap a una retribució per hora i no per producte, com es fa en alguns destins dels centres i en alguns tallers productius (centres penitenciaris de Dones i Joves).
- Igualar la remuneració dels tallers productius i els serveis interiors a tots els centres penitenciaris.

5. Establir un sistema de representació dels interns que treballen en cada taller productiu perquè puguin participar en l'organització i la planificació del treball i en les comissions modulars dels centres penitenciaris. Així

mateix, atès que al consell assessor del CIRE hi ha presència dels dos sindicats majoritaris, seria interessant que en les seves visites als centres penitenciaris exercissin una certa funció substitutòria d'aquesta manca de representació.

6. Tenir presents els drets laborals dels interns pel que fa a l'acomiadament i el cobrament de les indemnitzacions corresponents.

7. Oferir als interns la formació pertinent en prevenció de riscos laborals abans d'iniciar qualsevol feina, i també la formació específica, si escau, del taller en concret. També cal fomentar l'ús efectiu dels equips de protecció individuals adequats segons el taller productiu.

8. Potenciar la formació ocupacional i professional perquè genera expectatives de reinserció social, especialment durant els últims anys de condemna, amb la finalitat de facilitar una reinserció gradual en l'àmbit laboral.

9. Promoure l'accés de les dones a treballs productius en les mateixes condicions que els homes, i potenciar el treball en empreses de fora de la presó.

ANNEX 1

Annex núm. 2

Distribució de tallers/activitats per centres

Centres	Tallers industrials						Tallers de serveis						Serveis auxiliars	
	Producció pròpia			Producció per encàrrec			Alimentació			Botiga				
	Confecció	Impremta	Fusteria metàl·lica	Fusteria	Muntatge	Manipulat	Producció	Distribució (office)	Cafeteria	Fleca	Bugaderia	Magatzem central		Punt de venda
Centre Penitenciari de Dones de Barcelona					1		1	7	1		1	1	1	•
Centre Penitenciari Ponent	6	1			1		1	16	1		1	1	9	•
Centre Penitenciari Quatre Camins	3				2		1	13	1		1	1	9	•
Centre Penitenciari de Joves					1		1	8	1		1	1	4	•
Centre Penitenciari Brians 1		1				4		15	1		1	1	9	•
Centre Penitenciari Brians 2	3				1	1	1	21	1		1	1	15	•
Centre Penitenciari Lledoners					3	1	1	12	1		1	1	9	•
Centre Penitenciari Puig de les Basses					3	1	1	12	1		1	1	9	•
Centre Penitenciari Mas d'Enric					2	2	1	13	1		1	1	11	•
Centre Penitenciari Obert de Barcelona								1						•
Centre Penitenciari Obert de Tarragona								1						•
Centre Penitenciari Obert de Girona								1						•
Taller exterior de Reimat							1							
Centre Educatiu L'Alzina			1											
Centre Educatiu El Segre		1												
Centre Educatiu Can Lluçà					1									
Centre Educatiu Montilivi						1								

Retribució de les persones internes per hora cottitzada - 2022

CENTRES PENITENCIARIS		Gener	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny	Primer semestre	Juliol	Agost	Setembre	Octubre	Novembre	Desembre	Total Anual
DONES BCN	Producció	3,33	3,60	4,20	3,25	3,24	3,25	3,68	3,28	3,25	3,24	3,22	3,30	3,29	3,60
	Serveis Interiors	3,31	3,65	4,60	3,34	3,26	3,31	3,63	3,32	3,37	3,31	3,39	3,40	3,32	3,69
	Total	3,31	3,81	4,81	3,33	3,26	3,30	3,81	3,32	3,30	3,30	3,36	3,35	3,32	3,67
JOVES	Producció	3,17	3,21	3,32	3,51	3,20	3,20	3,40	3,26	3,29	3,40	3,39	3,25	3,16	3,40
	Serveis Interiors	3,63	3,71	3,77	3,69	3,69	3,42	3,78	3,48	3,50	3,59	3,57	3,72	3,42	3,74
	Total	3,53	3,57	3,69	3,67	3,62	3,38	3,70	3,43	3,46	3,58	3,55	3,62	3,37	3,67
CENTRE OBERT 2 BCN	Producció	3,43	3,28	3,25	3,15	3,51	3,28	3,46	3,34	3,25	3,25	3,25	3,25	3,22	3,29
	Serveis Interiors	3,43	3,28	3,25	3,15	3,51	3,28	3,46	3,34	3,25	3,25	3,25	3,25	3,22	3,29
	Total	3,19	2,61	2,80	3,08	2,84	3,12	3,00	3,00	2,91	2,95	3,02	2,94	2,96	3,15
QUATRE CAMINS	Producció	3,51	3,58	3,50	3,55	3,48	3,39	3,69	3,44	3,37	3,41	3,35	3,42	3,30	3,63
	Serveis Interiors	3,59	3,25	3,19	3,35	3,20	3,20	3,45	3,25	3,18	3,21	3,31	3,20	3,16	3,43
	Total	4,90	4,99	4,23	4,16	3,92	4,07	4,57	4,11	3,57	3,59	4,13	4,20	3,92	4,33
BRIANS 1 HOMES	Producció	3,39	3,48	3,37	3,30	3,43	3,29	3,57	3,27	3,28	3,32	3,34	3,37	3,24	3,53
	Serveis Interiors	4,17	4,29	3,88	3,79	3,72	3,73	4,14	3,76	3,76	3,48	3,80	3,86	3,61	3,99
	Total	4,46	4,56	4,66	4,19	3,87	4,13	4,56	5,35	4,66	3,83	4,17	4,23	4,68	4,62
BRIANS 1 DONES	Producció	3,49	3,38	3,38	3,34	3,39	3,27	3,56	3,90	3,75	3,60	3,56	3,61	3,59	3,86
	Serveis Interiors	3,78	3,72	3,77	3,59	3,55	3,54	3,86	3,90	3,75	3,60	3,56	3,61	3,59	3,86
	Total	3,12	3,02	2,78	3,06	2,92	2,89	3,14	2,88	2,87	2,85	2,70	3,10	3,06	3,12
BRIANS 2	Producció	3,44	3,53	3,46	3,75	3,47	3,38	3,72	3,39	3,39	3,48	3,43	3,52	3,38	3,68
	Serveis Interiors	3,35	3,35	3,22	3,51	3,28	3,21	3,53	3,20	3,32	3,28	3,16	3,37	3,28	3,49
	Total	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
CENTRE OBERT TARRAGONA	Producció	3,15	3,15	3,25	3,15	3,36	3,17	3,42	3,26	3,17	3,17	3,62	3,52	3,24	3,43
	Serveis Interiors	3,15	3,15	3,25	3,15	3,36	3,17	3,42	3,26	3,17	3,17	3,62	3,52	3,24	3,43
	Total	3,65	3,93	3,80	4,25	3,65	3,88	4,06	3,65	3,64	3,65	3,68	3,66	3,66	3,97
MAS D'ENRIC	Producció	3,73	3,72	3,59	3,47	3,46	3,34	3,74	3,35	3,34	3,37	3,44	3,34	3,34	3,85
	Serveis Interiors	3,69	3,62	3,70	3,78	3,63	3,54	3,89	3,46	3,32	3,48	3,54	3,44	3,46	3,78
	Total	4,12	3,62	3,61	3,43	3,68	3,44	3,86	3,46	3,33	3,47	3,59	3,62	3,59	3,78
PONENT	Producció	3,98	3,51	3,48	3,39	3,39	3,40	3,73	3,38	3,45	3,47	3,50	3,46	3,47	3,71
	Serveis Interiors	4,03	3,63	3,53	3,41	3,50	3,42	3,78	3,43	3,39	3,47	3,53	3,53	3,52	3,74
	Total	5,64	5,64	5,25	4,88	4,51	4,55	5,27	4,36	4,25	4,51	3,98	4,24	4,07	4,87
PUIG DE LES BASSES	Producció	3,41	3,63	3,36	3,44	3,45	3,27	3,61	3,40	3,37	3,38	3,36	3,33	3,26	3,58
	Serveis Interiors	4,02	4,32	4,10	4,05	3,89	3,80	4,24	3,82	3,75	3,83	3,62	3,69	3,63	4,09
	Total	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7,47	-	-	7,47
CENTRE OBERT GIRONA	Producció	3,36	3,15	3,32	3,40	3,40	3,20	3,46	3,27	3,15	3,39	3,26	3,15	3,17	3,44
	Serveis Interiors	3,36	3,15	3,32	3,40	3,40	3,20	3,46	3,27	3,15	3,39	3,26	3,15	3,17	3,44
	Total	2,99	2,86	2,80	3,43	3,34	2,99	3,24	2,63	2,63	3,02	3,19	3,67	3,69	3,30
LLEDONERS	Producció	3,38	3,40	3,39	3,47	3,44	3,37	3,61	3,29	3,41	3,34	3,41	3,35	3,30	3,59
	Serveis Interiors	3,22	3,15	3,11	3,46	3,40	3,23	3,48	3,03	3,28	3,29	3,48	3,45	3,26	3,48
	Total	3,75	3,67	3,51	3,70	3,47	3,47	3,80	3,44	3,44	3,30	3,41	3,52	3,58	3,74
TOTAL SERVEIS INTERIORS	3,53	3,56	3,50	3,51	3,46	3,36	3,68	3,68	3,37	3,38	3,42	3,42	3,43	3,33	3,64
TOTAL CENTRES PENITENCIARIS	3,61	3,60	3,51	3,59	3,46	3,40	3,73	3,73	3,40	3,35	3,42	3,46	3,49	3,38	3,68
CENTRES EDUCATIUS		Gener	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny	Extra Juny	Juliol	Agost	Setembre	Octubre	Novembre	Desembre	Total
L'ALZINA	Producció	3,65	5,23	3,29	3,62	3,15	3,24	3,65	3,16	3,29	3,28	3,28	3,35	3,42	3,68
	Serveis Interiors	3,15	3,55	3,23	3,30	3,41	3,15	3,40	3,25	3,50	3,17	3,46	3,16	3,20	3,42
	Total	3,35	3,17	3,28	3,30	3,39	3,41	3,53	3,41	3,35	3,37	3,35	3,33	3,21	3,42
	MONTELLIVÍ	3,19	3,18	3,20	3,40	3,16	3,24	3,15	3,36	3,15	3,35	3,53	3,56	3,27	3,42
TOTAL CENTRES EDUCATIUS	3,31	3,44	3,24	3,37	3,32	3,19	3,45	3,45	3,29	3,22	3,30	3,42	3,32	3,23	3,44
TOTAL	3,61	3,60	3,50	3,59	3,46	3,40	3,73	3,73	3,40	3,35	3,42	3,46	3,49	3,38	3,68

III. RELACIONS INSTITUCIONALS

CONSELL ASSESSOR I EQUIP DE TREBALL DEL MECANISME

Tal com explicàvem en l'informe anual anterior, el 14 de juliol de 2022 va prendre possessió del càrrec de síndica de greuges Esther Giménez-Salinas i Colomer. D'acord amb el que estableix l'article 77 de la Llei 24/2009, de 23 de desembre, del Síndic de Greuges, això obligava a renovar el Consell Assessor del Mecanisme Català per a la Prevenció de la Tortura (MCPT). El 19 d'octubre de 2022, la Mesa del Parlament va obrir el termini de presentació de candidatures que, després d'una pròrroga, es va ajonar fins al 28 de desembre.

El dia 3 de maig de 2023, el ple de Parlament va escollir per 112 vots a favor, una abstenció i 12 vots en contra, les persones següents com a membres del Consell Assessor de l'MCPT:

- Jesús M. Sánchez García, degà de l'Il·lustre Col·legi de l'Advocacia de Barcelona
- Maria Pastor Santana, consellera del Consell dels Il·lustres Col·legis d'Advocats de Catalunya (CICAC)
- Glòria Jódar i Solà, presidenta del Consell de Col·legis d'Infermeres i Infermers de Catalunya
- Rosa Servent Pedescoll, representant del Consell de Col·legis de Metges de Catalunya
- Jaume Bosch Mestres, expert en l'àmbit de seguretat
- Núria Terribas Salas, directora de la Fundació Víctor Grífols i Lucas
- Aina Estarellas Roca, presidenta d'Irídia
- Emilie Marie Rivas, responsable de polítiques d'infància de Save the Children
- Josep Joan Moreso Mateos, catedràtic de la Universitat Pompeu Fabra
- Alejandro Forero Cuellar, professor de la Universitat de Barcelona
- Benet Salellas i Vilar, advocat
- David Román Fernández, educador social

Per no aturar la tasca de supervisió de l'MCPT, fins al mes de març de 2023 es va mantenir la composició del Consell Assessor i les visites de l'Equip de Treball nomenat en el mandat anterior: la síndica o algun dels seus adjunts; Mar Torrecillas i Jaume Bosch, nomenats per la institució; i Olga Casado i Joan Merelo-Barberà, a proposta del Consell Assessor sortint.

El 22 de maig es va celebrar la sessió constitutiva del nou Consell Assessor, a la qual van assistir tots els membres escollits pel Parlament. En aquella sessió, després d'un breu debat en què es va posar en comú la disponibilitat dels assistents, es va acordar que Rosa Servent, Jaume Bosch i David Roman s'integressin a l'Equip de Treball de l'MCPT durant un any, juntament amb l'assessora de la institució Mar Torrecillas. La Comissió del Síndic en va ratificar el nomenament en la sessió de 4 de juliol.

Posteriorment, el Consell Assessor de l'MCPT s'ha reunit en dues ocasions més, el 18 de setembre i l'11 de desembre. En aquesta darrera ocasió, David Roman va presentar la seva renúncia com a membre de l'Equip de Treball de l'MCPT per motius d'incompatibilitat sobrevinguda. En el seu lloc, el Consell Assessor ha designat Maria Pastor Santana, nomenament que està pendent de confirmació pel Parlament.

JORNADES DE DEBAT I ESTUDI

Durant aquest any, la institució del Síndic de Greuges, com a Mecanisme per a la Prevenció de la Tortura, ha participat en diferents activitats formatives.

16 de gener. La síndica, Esther Giménez-Salinas, participa en una sessió de treball al Departament de Justícia amb motiu de la visita d'una delegació de la Conselleria de Justícia de Navarra. Presenta una ponència sobre gestió alternativa de conflictes i justícia restaurativa.

23 de gener. La síndica presenta la ponència "La reparació com a nova finalitat de la pena" en l'acte de celebració del Dia de la Justícia a Catalunya al Palau de la Generalitat.

16 de març. La síndica participa com a ponent al seminari "Nous Reptes i Reformes Pendants de la Justícia Penal de Menors", en el marc del Programa estatal per impulsar la recerca científicotècnica i la seva transferència, del Pla estatal de recerca científica, tècnica i d'innovació 2021-2023 (Facultat de Dret, Universitat de Barcelona).

19 d'abril. "La síndica participa a la presentació del llibre *Una presó educadora. Històries, propostes i intervencions per no tornar-hi*, de Jordi Enjuanes i Yanina Díaz, i a la posterior taula rodona "La presó educadora, una contradicció necessària", a la Universitat de Vic.

26 d'abril. L'adjunt general, Jaume Saura, participa amb una ponència en la jornada "Contencions: seguir avançant, revisió multidisciplinària", organitzada per l'Associació Catalana de Directors de Centres i Serveis d'Atenció a la Dependència Gerontològica (ASCAD), en el marc de Firagran 2023 (Fira de l'Hospitalet).

27 d'abril. L'adjunt general participa amb la ponència "Ciutadania i seguretat pública" a la jornada "Promoting Community policing in Lebanon", que va tenir lloc a Madrid a la seu de la Fundació Internacional i per a Iberoamèrica d'Administració i Polítiques Públiques (FIAPP), amb representants de les forces de seguretat libaneses, de diverses institucions judicials i de la societat civil.

4 de maig. L'adjunta per a la defensa dels drets dels infants i els adolescents, Aida Rodríguez, participa a la conferència “Crim sense càstig? Alternatives a la justícia punitiva, com plantejar respostes als conflictes que posin la reparació al centre?”, organitzada per la Xarxa de Centres Cívics de Barcelona.

16 de maig. L'adjunt general imparteix una conferència sobre l'MCPT i els reptes del monitoratge preventiu en l'àmbit local, en el marc del taller sobre la Comissió de Drets Humans de l'Estat de Morelos (Mèxic) (sessió en línia).

13 de juny. Es presenta a la seu del Síndic de Greuges l'informe anual de Migrastudium, amb el títol *Informe 2022 sobre els centres d'internament d'estrangers (CIE) a Espanya*. L'obertura de l'acte va a càrrec de l'adjunt general.

5 de juliol. La síndica participa en la taula rodona “Balanç i perspectives de futur en la formació i recerca en l'àmbit de l'Administració de justícia i execució penal”, amb motiu del 40è aniversari de la creació del Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada (CEJFE) al MACBA.

6 de juliol. Membres de l'Equip de Treball de l'MCPT participen en la jornada “Cap a la reducció de l'internament penitenciari”, organitzada pel Departament de Justícia al Palau de la Generalitat de Catalunya.

5 de setembre. La síndica imparteix una ponència sobre el futur de les presons per a l'Òrgan Administratiu Desconcentrat de Prevenció i Readaptació Social de la Secretaria de Seguretat i Protecció Ciutadana de Ciutat de Mèxic.

20 de setembre. La síndica participa a la taula rodona sobre la constitucionalitat d'una llei d'amnistia, organitzada per l'Il·lustre Col·legi de l'Advocacia de Barcelona.

15 de novembre. Personal assessor del Síndic de Greuges assisteix a la Jornada de Comunitat de Pràctiques de la Responsabilitat Parental als Centres Penitenciaris, organitzada pel Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada.

JORNADA DE COMMEMORACIÓ DEL DIA DE LES VÍCTIMES DE LA TORTURA

Un any més, el Síndic de Greuges de Catalunya i el Mecanisme Català per a la Prevenció de la Tortura (MCPT) van organitzar una jornada per commemorar el Dia Internacional de Suport a les Víctimes de la Tortura. Enguany, la commemoració va tenir lloc el 26 de juny i va incloure una ponència del Dr. José Luís de la Cuesta Arzamendi, “Justícia restaurativa: un nou model de justícia pensant en les víctimes, els victimaris i la comunitat”.

De la Cuesta Arzamendi és catedràtic de dret penal de la Universitat del País Basc i director de l'Institut Basc de Criminologia. També és president del Consell Basc de Participació de les Víctimes del Terrorisme, on ha defensat la cultura de la pau basada en el diàleg entre totes les parts en

conflicte, i on ha treballat per aconseguir el reconeixement de les víctimes del terrorisme i la reparació dels danys. També és partidari d'humanitzar el sistema de justícia penal i de respectar la dignitat de la persona, així com de garantir els drets processals bàsics. A més, és autor de diverses publicacions sobre alternatives a la privació de llibertat, dret penitenciari, legislació contra la tortura, legislació antiterrorista i tractament de les víctimes.

La jornada va ser presidida per la consellera de Justícia, Gemma Ubasart, i va ser conduïda per la síndica, Esther Giménez-Salinas.

RELACIONS INSTITUCIONALS

Al llarg de l'any hi ha hagut diverses reunions institucionals en què s'han tractat qüestions rellevants per al Mecanisme:

19 de gener. L'adjunt general es reuneix amb Sophia Hatz, investigadora de la Universitat d'Uppsala (Suècia), col·laboradora en un projecte finançat pel Consell Europeu d'Investigació centrat en l'estudi de com aborden els governs democràtics l'abús d'autoritat i altres irregularitats policials.

24 de gener. La síndica, l'adjunt general i la directora de drets socials es reuneixen amb l'equip del Sirecovi de l'Observatori del Sistema Penal i els Drets Humans de la Universitat de Barcelona.

1 de febrer. L'adjunt general es reuneix amb Albert Batlle, cinquè tinent d'alcaldia i responsable de l'àrea de Prevenció i Seguretat de l'Ajuntament de Barcelona.

9 de febrer. La síndica i l'adjunt general es reuneixen amb representants d'Amnistia Internacional Catalunya.

16 de febrer. La síndica es reuneix amb Dunja Mijatovic, comissària de Drets Humans del Consell d'Europa, a Estrasburg.

28 de març. La síndica i la directora de drets socials es reuneixen amb Roberto Moreno, coordinador de l'àrea de justícia de l'Ararteko, a Vitòria.

3 d'abril. L'adjunt general i una assessora del Síndic de Greuges, Mar Torrecillas, es reuneixen amb Àngel Salvador, de l'organització no governamental Documenta, per tractar la creació de mecanismes de prevenció de la tortura regionals a Mèxic.

15 de maig. L'adjunt general i l'assessora Mar Torrecillas es reuneixen amb representants d'Irídia, centre per a la defensa dels drets humans.

13 de juliol. L'adjunt general i l'assessora Mar Torrecillas es reuneixen amb Mariana Blengio Valdés, directora del Màster en Drets Humans de la universitat Centro Latinoamericano de Economía Humana (CLAEH), que va ser membre del consell directiu de la Institució Nacional de Drets Humans i Defensoria del Poble (2017-2022) i presidenta del mateix organisme (2019-2020).

13 de juliol. L'adjunt general i personal de l'àrea de Seguretat es reuneixen amb representants d'Amnistia Internacional per parlar de les prioritats en matèria de drets humans que haurien de regir l'actuació dels governs municipals durant la legislatura actual.

19 de juliol. La síndica es reuneix amb David Font, director del Centre d'Iniciatives per a la Reinserció (CIRE).

18 d'octubre. La síndica, l'adjunta per a la defensa dels drets dels infants i els adolescents i l'assessora de justícia restaurativa del Síndic de Greuges es reuneixen amb Eduardo Santos Itoiz, assessor en matèria de justícia restaurativa del Gabinet de la consellera de Justícia de la Generalitat.

19 d'octubre. L'adjunta per a la defensa dels drets dels infants i els adolescents, acompanyada per personal assessor, es reuneix amb Teresa Escamilla i altres persones responsables de programes de treball social del Centre Penitenciari Lledoners.

24 d'octubre. L'adjunt general, juntament amb Mar Torrecillas i Jaume Bosch, membres de l'Equip de Treball de l'MCPT, es reuneixen amb el director del CIRE, David Font, i el seu equip per tractar qüestions relatives al treball productiu als centres penitenciaris de Catalunya.

24 d'octubre. Membres del Síndic de Greuges de Catalunya participen en la presentació de l'informe *L'atenció a les famílies de les persones preses*, elaborat per la Sindicatura de Greuges de Barcelona en col·laboració amb el Síndic de Greuges de Catalunya. Presó Model de Barcelona.

2 de novembre. La síndica assisteix a l'acte "International Experiences of Amnesties in Conflict Resolution", organitzat per la consellera d'Acció Exterior i Unió Europea i presidit per Pere Aragonès, president de la Generalitat de Catalunya. Presó Model de Barcelona.

6 de novembre. L'adjunt general i l'assessora Mar Torrecillas es reuneixen amb la diputada del Col·legi de l'Advocacia de Barcelona (ICAB) Carmen Valenzuela i la responsable del torn d'ofici, Macu Martínez, per tractar la qüestió de l'accés a l'assistència lletrada d'acord amb l'article 520 de la Llei d'enjudiciament criminal a les comissaries de policia de l'àrea de Barcelona.

IV. VISITES DUTES A TERME L'ANY 2023

1. Metodologia

Durant l'any 2023 s'han fet un total de 29 visites a 29 centres diferents, d'acord amb la distribució següent:

- Comissaries de la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra: 6
- Comissaries de policia local: 12
- Centres penitenciaris: 7
- Centres residencials d'acció educativa: 1
- Centres educatius de justícia juvenil: 1
- Unitats de salut mental: 1
- Centres terapèutics: 1

Les visites als diferents centres s'han desenvolupat amb normalitat i, com és habitual, s'han fet sense avís previ i en horari de matí. Cal fer palès que tots els professionals dels centres visitats han mostrat una actitud col·laborativa amb els membres de l'Equip de l'MCPT.

Així mateix, cal posar de manifest un any més que, per optimitzar els recursos, en el cas de visites programades a comissaries de policia local i autonòmica, s'ha aprofitat el desplaçament per visitar més d'una dependència.

Les visites han estat dirigides per l'adjunt general o per l'adjunta per a la defensa dels drets dels infants i els adolescents, als quals la síndica ha delegat en funció del tipus de centre. A les visites a centres de menors també hi han assistit col·laboradores de l'àrea d'Infància del Síndic de Greuges.

Com en anys anteriors, després de cada visita s'han fet arribar les conclusions i les recomanacions a les administracions competents. També com cada any, l'informe inclou un apartat relatiu a les visites que s'han fet, en què s'inclou una fitxa per a cada visita, amb una breu descripció del centre, les observacions recollides i la fotografia d'alguns dels espais visitats, especialment en dependències policials.

La majoria de les visites han estat de seguiment, llevat d'alguns casos puntuals d'una comissaria de policia local, una comunitat terapèutica i una unitat de salut mental.

2. Visites realitzades: observacions, recomanacions i respostes rebudes

a. Comissaries de la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra

Comissaria de la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra de Mataró	
Data	18 de gener de 2023
Número de visita	Visita de seguiment Anterior: 14 de setembre de 2016
Descripció	<p>L'Equip de Treball del Mecanisme Català per a la Prevenció de la Tortura (MCPT) és atès pel cap de l'àrea bàsica policial (ABP) i el de Seguretat Ciutadana, que informen que tenen una única persona detinguda per una ordre de cerca i captura pendent.</p> <p>La visita, que és de seguiment, s'inicia des del pàrquing, per on accedeix la persona detinguda. Es constata que l'àrea de custòdia de persones detingudes (ACD) no ha canviat respecte de la visita anterior, i que l'estat de manteniment de les cel·les i de l'ACD segueix sent adequat, tot i que hi ha un problema estructural d'humitats. La novetat principal és que les flassades han passat a ser d'un sol ús i que la ressenya es fa en format digital. Per fer-la, s'ha instal·lat un ordinador a la sala de ressenya, la qual continua sense tenir videovigilància.</p> <p>Com a novetat, destaca també que a la sala d'escorcolls hi ha una cadira a terra però que no està ancorada.</p> <p>La trucada a la qual té dret la persona detinguda es fa en presència policial. En la visita anterior es va informar que l'agent policial es quedava fora.</p> <p>Els Mossos d'Esquadra es fan càrrec de les detencions que fan les policies locals dels vuit municipis que integren l'ABP Mataró, inclosa la Policia Local de Mataró. En la majoria de casos, les persones detingudes han d'haver passat prèviament per un reconeixement mèdic i ingressen amb la minuta feta.</p> <p>Les persones detingudes pels Mossos d'Esquadra són traslladades al centre d'urgències d'atenció primària (CUAP), que està obert les vint-i-quatre hores del dia. El circuit establert consisteix a trucar al CUAP prèviament i acordar el moment per entrar-hi directament la persona detinguda. En cas que al CUAP no se la pugui atendre, se la trasllada a l'hospital, on també hi ha un espai reservat per a aquests casos. Els agents policials hi són presents durant la visita mèdica.</p> <p>Pel que fa als mitjans de contenció, continuen sent els mateixos: cascs de moto, cintes de subjecció i escut invertit. A diferència d'altres comissaries visitades, aquest material està desat al terra del passadís de la zona de cel·les per si cal fer-lo servir.</p>

Entrevistes	<p>S'entrevista l'única persona que hi ha detinguda en el moment de la visita. L'home manifesta que s'havia presentat per fer una denúncia i ha quedat detingut, sembla que en compliment d'un ordre judicial d'Algesires. Està perplex per la detenció perquè insisteix que va estar-hi fa molts anys i només dos dies. Està convençut que és un error i que s'aclarirà quan es comprovin les seves dades personals. És la primera vegada que se'l deté.</p> <p>Exposa que fa 35 minuts que està detingut. No té cap queixa de com s'ha fet l'ingrés a l'ACD. Se li ha fet la lectura de drets i se li ha indicat que s'ha avisat l'advocat o advocada del torn d'ofici.</p>
Recomanacions	<p>L'estat de les dependències de l'ACD és adequat. Tot i això, tal com passa en la majoria de dependències del cos de Mossos d'Esquadra:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Cal instal·lar càmeres de videovigilància a la sala de ressenya, per assegurar que tot el circuit que recorre la persona detinguda queda enregistrat. ■ Cal modernitzar els mitjans de contenció amb cascs antitrauma. <p>Pel que fa als drets de les persones detingudes, les úniques consideracions que cal fer i reiterar s'estenen a tota l'operativa del cos de Mossos d'Esquadra:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ La visita mèdica és un dret de la persona detinguda, no una obligació que hagi de complir un cos de policia local abans de posar aquesta persona sota la custòdia del cos de Mossos d'Esquadra. ■ La visita mèdica s'ha de fer en privat com a regla general, tal com recomana el Protocol d'Istanbul.
Obertura d'actuacions relacionades	<p>No se n'han fet.</p>

Comissaria de la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra de Martorell

Data	1 de març de 2023
Número de visita	Visita de seguiment Anterior: 18 de febrer de 2013
Descripció	<p>L'Equip de Treball del Mecanisme Català per a la Prevenció de la Tortura (MCPT) és rebut pel cap de l'àrea bàsica policial (ABP) i atès durant la visita pel cap de la Unitat de Seguretat Ciutadana. També l'acompanya el cap de torn.</p> <p>Es visita de nou l'àrea de custòdia de persones detingudes i es constata que les instal·lacions no han canviat respecte de la visita anterior. Com a novetat destaca que s'ha modificat el protocol de canvi de flassades perquè siguin d'un sol ús. S'observa que les flassades, els cubells per deixar-les i les màrfeques estan desades en una de les cel·les de la zona d'adults que fa les funcions de magatzem. D'aquesta manera, la persona detinguda quan ingressa agafa directament la flassada i la màrrega i se l'emporta a la cel·la que se li ha assignat. En sortir, se segueix el mateix procediment i és la persona detinguda la responsable de deixar la flassada al cubell i la màrrega apilada sobre la resta.</p> <p>Aquesta comissaria rep les persones detingudes pels cossos de policia local de sis municipis (Sant Andreu de la Barca, Olesa, Abrera, Sant Esteve Sesrovires, Collbató i Martorell). Les policies locals tenen l'opció de redactar la minuta policial a les seves dependències. No és una obligació que a la persona detinguda se li hagi fet un reconeixement mèdic abans de traslladar-la a aquesta comissaria. Un cop la persona ingressa, els Mossos d'Esquadra li tornen a fer la lectura de drets.</p> <p>La resta d'espais de la comissaria no han variat. La sala de ressenya continua sense càmera i els mitjans de contenció són els mateixos, en particular els cascs de moto, que l'equip de l'MCPT ha reiterat que cal canviar.</p> <p>En el moment de la visita hi ha dues dones i set homes detinguts, tots per la mateixa causa, excepte una de les dones. Han ingressat molt d'hora i això podria explicar que tots ells, menys una dona, estiguin dormint. L'Equip entrevista la dona, que manifesta que la detenció a casa seva ha estat correcta i que l'ingrés a l'àrea de custòdia de persones detingudes també s'ha fet sense cap incidència. Explica que l'escorcoll ha estat superficial i que l'han fet dues agents femenines. Refereix que li han llegit els drets i té constància que s'ha avisat el seu lletrat, que és particular. Sobre el dret a comunicar la detenció, manifesta que no sap si ho ha de demanar. Després es comprova que ha marcat la casella conforme no vol que la detenció es comunicui a ningú.</p> <p>Les persones detingudes per la mateixa causa no han demanat, de moment, que se'ls faci cap reconeixement mèdic. Una d'elles duia el medicament que pren quan va ingressar, i l'instructor de les diligències espera que un familiar porti la recepta mèdica per poder donar-l'hi.</p>

Descripció	<p>Amb caràcter general, els trasllats al centre mèdic es fan al CAP, que està just al costat de la comissaria. Si és de nit i el servei d'urgències està saturat, les persones detingudes són traslladades al CUAP de Sant Andreu de la Barca.</p> <p>Com a bona pràctica, els agents actuants comenten que escalfen l'entrepà de la màquina distribuïdora que es lliura a les persones detingudes.</p> <p>La comunicació de la detenció es fa al Col·legi d'Advocats de San Feliu de Llobregat. Sovint, sobretot si la comunicació es fa de nit, el lletrat no arriba durant les tres primeres hores des de la detenció.</p>
Entrevistes	Una
Recomanacions	<p>L'estat de les dependències de l'àrea de custòdia és adequat. Tanmateix, tal com passa amb la majoria de dependències del cos de Mossos d'Esquadra, es reitera que:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Cal instal·lar càmeres de videovigilància a la sala de ressenya, per assegurar que tot el circuit que recorre la persona detinguda queda enregistrat ■ Cal modernitzar els mitjans de contenció amb cascs antitrauma.
Obertura d'actuacions relacionades	No se n'han fet.

Comissaria de la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra de l'Hospitalet de Llobregat

Data	14 de juny de 2023
Número de visita	Quarta visita de seguiment Anteriors: 13 de març de 2012, 5 de novembre de 2013 i 30 de gener de 2018
Descripció	<p>Es constata que, tal com passa a la resta de comissaries del cos de Mossos d'Esquadra, la sala de ressenya i identificació no disposa de càmera de videovigilància.</p> <p>Les cel·les estan en bon estat de manteniment i ben pintades, malgrat que segueix percebent-se una certa fortor.</p> <p>El dia de la visita hi ha nou persones detingudes, inclosa una dona que ingressa quan comença la visita. Tres de les persones detingudes són dones, que es troben recloses a l'única cel·la de la zona de dones de l'àrea de custòdia de persones detingudes (ACD), i la resta són homes, cada un dels quals és en una cel·la, atès que a l'àrea d'homes hi ha vuit cel·les operatives. Els comandaments comenten que no és habitual aquesta aglomeració de dones detingudes en un mateix moment.</p> <p>Així mateix, expliquen que normalment tenen unes vuit persones detingudes diàriament (1.400/any) i que si el nombre augmenta per sobre de la capacitat de l'ACD poden dur detinguts a l'àrea bàsica policial (ABP) de Cornellà.</p> <p>El funcionament del circuit de detenció i de garantia de drets és similar a totes les comissaries de la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra (PG-ME) visitades per l'Equip de Treball del Mecanisme Català per a la Prevenció de la Tortura (MCPT). Les qüestions que cal destacar de la visita són les següents:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ L'Equip constata que almenys dues de les dones que es troben a l'ACD van ser detingudes la tarda del dia anterior, i que més de dotze hores després encara no han rebut assistència lletrada. A requeriment de l'Equip, es comprova que es va avisar l'Il·lustre Col·legi de l'Advocacia de Barcelona (ICAB) en el moment de l'ingrés a l'ACD. Es demana als comandaments que es torni a trucar a l'ICAB, alhora que es pren nota d'aquesta incidència. ■ Se'ns explica que la trucada personal a la qual tenen dret les persones detingudes es fa sense cap supervisió dels agents de custòdia, i que no es comprova mínimament si el receptor de la trucada l'accepta, o si és un còmplice o una víctima. ■ Les persones detingudes que provenen de la Guàrdia Urbana de l'Hospitalet han d'haver passat preceptivament pel centre d'urgències d'atenció primària (CUAP). <p>Així mateix, se'ns informa que les visites mèdiques es fan en presència policial i que no s'han trobat mai que el facultatiu hagi demanat fer-les en privat.</p>

Descripció	Quant al material de contenció, és el mateix que a d'altres comissaries de PG-ME. En aquest cas, es percep que els cascs de moto que s'utilitzen a aquest efecte estan força deteriorats.
Entrevistes	No se n'han fet.
Recomanacions	<p>Al Departament d'Interior:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Cal adoptar alguna mesura correctora per millorar el problema de les males olors a l'ACD. 2. Cal homogeneïtzar els criteris de formalització del dret a una trucada personal que garanteix l'article 520 de la Llei d'enjudiciament criminal, tant entre les comissaries de PG-ME com amb les policies locals de Catalunya, de manera que es garanteixi el dret sense posar en risc altres béns jurídics protegits, com la protecció de les víctimes o la prevenció del delictes. 3. L'assistència sanitària és un dret de la persona detinguda, no una obligació. Per aquest motiu, i llevat que hi hagi causes objectives que requereixin la intervenció facultativa, no es pot obligar les persones detingudes per la Guàrdia Urbana de l'Hospitalet a ser explorades contra la seva voluntat. 4. Així mateix, d'acord amb el Protocol d'Istanbul, aquesta exploració s'ha de fer en privat, sempre que l'estat de la persona detinguda i les condicions materials del lloc on es faci la visita ho permetin. <p>A l'ICAB:</p> <p>Cal recordar a les persones col·legiades que fan assistència a detinguts el deure d'atendre-les dins de les primeres tres hores de la detenció, d'acord amb l'article 520 de la Llei d'enjudiciament criminal.</p>
Obertura d'actuacions relacionades	No se n'han fet.

Comissaria de la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra de Igualada

Data	12 de juliol de 2023
Número de visita	Seguiment Anterior: 18 de novembre de 2014
Descripció	<p>L'Equip de Treball del Mecanisme Català per a la Prevenció de la Tortura (MCPT) és atès pel cap de l'Oficina d'Atenció al Ciutadà (OAC) i per l'agent que hi ha en aquells moments a l'àrea de custòdia de persones detingudes (ACD), que informen que tenen dues persones detingudes. Després s'afegeix a la visita el cap de la Unitat d'Investigació Criminal.</p> <p>La visita, que és de seguiment, s'inicia des del pàrquing, per on accedeix la persona detinguda. També se'ns mostra l'accés contigu dels agents i l'armer que hi ha per desarmar l'arma. Es constata que l'ACD no ha canviat respecte de la visita anterior. La sala de ressenya continua sense disposar de videovigilància, com passa a la immensa majoria de comissaries de Mossos d'Esquadra.</p> <p>La cel·la de menors continua separada de la dels adults, i si no està ocupada es fa servir per a dones. En el cas dels menors, se segueixen en tot moment les indicacions donades per la Fiscalia.</p> <p>A diferència de la visita anterior, es constata que l'estat de manteniment de les cel·les i de l'ACD és adequat. El dia de la visita hi ha restes de cafè llençades per terra perquè sembla que una de les persones detingudes, que ha estat traslladada fa poc, ha generat un conflicte a l'interior de la cel·la. S'informa que no ha calgut fer ús dels mitjans de contenció, però bé que s'observa que hi ha un casc i un escut fora de les cel·les per si s'hagués considerat necessari fer-los servir.</p> <p>La novetat principal respecte de la visita anterior és que les flassades han passat a ser d'un sol ús i que també es disposa del sistema d'identificació "fast ID".</p> <p>Una altra novetat és que a la sala d'escorcolls hi ha una cadira però no està ancorada a terra.</p> <p>La trucada a la qual té dret la persona detinguda per comunicar-se amb la persona que escull es fa en presència policial. L'agent marca el número i li passa el telèfon. En cap cas s'estableix un contacte previ amb la tercera persona ni es comprova que no sigui la víctima del presumpte delicte. De fet, alguna vegada ha passat que una persona acusada de violència masclista ha trucat a la víctima del delicte. Això sí, s'adverteix la persona detinguda que tot el que passa a la comissaria es grava i pot generar noves diligències.</p> <p>En efecte, se'ns facilita el full informatiu que es lliura a la persona detinguda sobre les normes d'estada a l'ACD, en el qual es fa constar la gravació de totes les actuacions, els àpats que se serviran durant l'estada a l'ACD i altra informació d'interès.</p>

Descripció	<p>En cas que la persona detinguda necessiti el servei de traducció, s'utilitza l'empresa de la Generalitat que presta el servei telefònic, Serprotec.</p> <p>Els Mossos d'Esquadra es fan càrrec de les detencions que fan les policies locals que no tenen àrea de custòdia o bé tenen vigilants. En la majoria de casos, són els Mossos d'Esquadra els que traslladen la persona detinguda per a un reconeixement mèdic, i si les policies locals no tenen efectius suficients, els Mossos d'Esquadra s'hi desplacen. Tenen protocol·litzat que els agents de les policies locals respectives puguin fer les diligències policials a les dependències dels Mossos, llevat de les que tenen àrea de custòdia, com la d'Igualada, en què la persona detinguda ingressa amb la minuta feta i, si escau, havent passat per reconeixement mèdic.</p> <p>Les persones detingudes pels Mossos d'Esquadra són traslladades al centre d'atenció primària situat al costat mateix de la comissaria. El circuit establert consisteix a trucar al centre prèviament i acordar el moment per entrar-hi directament la persona detinguda.</p> <p>La comissaria no té cap lot higiènic per lliurar a les dones detingudes en cas necessari. S'informa que, si els cal, està previst demanar-ne al centre mèdic.</p>
Entrevistes realitzades	No se n'han fet
Recomanacions	<p>L'estat de les dependències de l'ACD és adequat. Tot i això, tal com passa en la majoria de dependències del cos de Mossos d'Esquadra:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Cal instal·lar càmeres de videovigilància a la sala de ressenya, per assegurar que tot el circuit que recorre la persona detinguda queda enregistrat. ■ Cal modernitzar els mitjans de contenció amb cascs antitrauma. <p>Amb caràcter general:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Caldria que la Direcció General de la Policia valorés dotar les comissaries de petits lots higiènics per lliurar a les persones detingudes en cas necessari. ■ Cal homogeneïtzar els criteris de formalització del dret a una trucada personal que garanteix l'article 520 de la Llei d'enjudiciament criminal, tant entre les comissaries de Mossos d'Esquadra com amb les policies locals de Catalunya, de manera que es garanteixi aquest dret sense posar en risc altres béns jurídics protegits, com la protecció de les víctimes o la prevenció del delictes. ■ A banda del manteniment i la neteja ordinària de l'ACD, cal preveure un sistema de neteja extraordinari de manera que es pugui avisar l'empresa contractada d'urgència en els casos en què un incident afecti l'estat de neteja i salubritat d'algun dels espais de la zona de cel·les.
Obertura d'actuacions relacionades	No se n'han fet.

Comissaria de la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra del Vendrell

Data	4 d'octubre de 2023
Número de visita	Seguiment Anterior: 3 d'octubre de 2013
Descripció	<p>L'àrea bàsica policial (ABP), que està oberta des del 2008, no ha canviat respecte de la visita anterior, i moltes observacions que es van fer aleshores es poden reiterar:</p> <p>L'àrea de custòdia de persones detingudes és a la planta subterrània de l'edifici i l'accés de la persona es fa directament des del pàrquing. Hi ha càmeres de videovigilància i els cartells informatius corresponents.</p> <p>S'ha pactat amb els jutjats fer un sol trasllat diari al matí, a les 9.00 hores. En algun cas, segons les circumstàncies de la detenció, el jutge ha demanat que es traslladi la persona detinguda a la tarda.</p> <p>El menjar que es proporciona a les persones detingudes procedeix d'una màquina expenedora que hi ha a la comissaria, com és habitual.</p> <p>Els elements de subjecció de què es disposa són cintes d'immobilització i cascs. Estan dipositats en la mateixa zona on hi ha la màquina expenedora i on hi ha els armariets amb material divers (guants antipunxades, contenidors d'agulles, sabó, compreses i tovalloles).</p> <p>La zona de cel·les té separació en funció de si les persones detingudes són majors d'edat homes o dones/menors.</p> <p>A diferència de la immensa majoria de comissaries de Mossos d'Esquadra, la sala de ressenya disposa de sistema de gravació d'imatge.</p> <p>Com a novetat, el sistema de comprovació d'empremtes està plenament digitalitzat.</p> <p>Pel que fa als drets de les persones detingudes:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ La visita mèdica es fa a l'Hospital del Vendrell, sempre amb presència dels agents de custòdia. ■ La trucada personal la fan els agents de l'ABP per verificar que l'interlocutor vol parlar amb la persona detinguda. ■ La detenció es posa en coneixement del Col·legi d'Advocats de Tarragona amb la màxima diligència; els lletrats solen arribar també ràpidament, per bé que es pot pactar una hora. ■ La comissaria té les dades dels consolats, en cas que calgui posar-s'hi en contacte; també es fa ús del servei d'interpretació que proveeix el Departament d'Interior.

Descripció	<p>S'explica a l'Equip de Treball del Mecanisme Català per a la Prevenció de la Tortura (MCPT) que l'àrea que cobreix l'ABP inclou la comarca del Baix Penedès i la zona del baix Gaià. Està previst, però, que en els propers mesos s'obri una comissaria de Mossos d'Esquadra a Torredembarra que es faria càrrec d'aquesta subcomarca.</p> <p>Mentrestant, de la vintena de municipis que inclou aquesta zona, vuit tenen cos de policia local: el Vendrell, Calafell, l'Arboç, Cunit, Torredembarra, Creixell, Altafulla i Roda de Berà. Tots aquests cossos porten els seus detinguts directament a l'ABP, on es redacta la minuta de la detenció.</p> <p>En el cas de detenir una persona menor d'edat, l'ABP es posa en contacte amb la Fiscalia de Menors de Tarragona per rebre instruccions.</p> <p>Si els menors són d'acollida, hi ha tres opcions:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ En cas que el menor s'hagi escapolit d'un centre i siguin hores d'oficina, s'avisava els responsables del centre perquè el vinguin a recollir. ■ En cas que el menor s'hagi escapolit d'un centre i sigui fora d'hores d'oficina, es comunica la detenció a la DGAIA. ■ En cas que el menor no consti en el sistema, es trasllada al centre de referència La Mercè. <p>En el moment de la visita no hi ha cap detingut en aquest espai, malgrat que l'inspector en cap de la comissaria manifesta que tenen de mitjana uns nou detinguts diaris. Per aquest motiu, hi ha previst obrir una nova comissaria a Torredembarra cap al maig de 2024.</p> <p>L'estat de manteniment i neteja de l'àrea de custòdia és correcte.</p> <p>Els vehicles de la comissaria amb els quals es fa el trasllat de les persones detingudes no disposen de càmeres de videovigilància.</p>
Entrevistes	No hi ha cap persona detinguda.
Recomanacions	<ul style="list-style-type: none"> ■ Cal modernitzar els mitjans de contenció amb cascs antitrauma. ■ Cal anar incorporant vehicles amb càmeres de videovigilància per poder monitorar els trasllats de les persones detingudes.
Obertura d'actuacions relacionades	No se n'han fet.

Comissaria de la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra de Ciutat Vella

Data	22 de novembre de 2023
Número de visita	Seguiment Anterior: 6 de març de 2019
Descripció	<p>Atenen la visita de l'Equip de Treball del Mecanisme Català per a la Prevenció de la Tortura el cap de Seguretat Ciutadana, un sergent i un caporal. Més tard s'hi afegeix el cap de l'àrea bàsica policial (ABP).</p> <p>L'àrea de custòdia de persones detingudes (ACD) es torna a utilitzar des del dia 2 de novembre de 2023, tot i que encara no funciona amb plena capacitat. S'han de fer modificacions a l'espai. El dia de la visita es fa un recompte i s'indica que al llarg de l'any hi han passat 236 detinguts (la majoria per furts). Això vol dir, per tant, unes deu o dotze persones per dia.</p> <p>L'ACD és igual que la de la comissaria de les Corts, però més petita. Se segueix la mateixa pauta de gestió de persones detingudes que s'utilitza a les Corts, tot i que a la comissaria de Ciutat Vella només hi arriben persones que han estat detingudes per agents del cos de Mossos d'Esquadra del districte de Ciutat Vella. No està previst que hi ingressin persones detingudes per altres cossos policials.</p> <p>Les persones detingudes per violència de gènere o que tenen una ordre de recerca són traslladades directament a la comissaria de les Corts. Els menors només hi ingressen en cas que estiguin investigats en causes on també hi ha adults. Si no, es traslladen directament a la Unitat de Menors de la Ciutat de la Justícia.</p> <p>L'Equip inicia la visita pel pàrquing, que és a la mateixa planta subterrània que l'ACD. Hi ha càmeres de videovigilància i els cartells informatius corresponents. L'armer és a fora. Les furgonetes de trasllat de detinguts estacionen a la primera planta, just davant de la porta d'accés a l'ACD. Hi poden cabre fins a dos furgons policials i, de fet, s'afirma que al matí n'hi entren dos. Al mateix espai hi ha els cubells amb les màrfegues desades per llençar.</p> <p>La sala d'escorcoll té sistema de vídeo i audiovigilància. Hi ha una màrfega, una cadira i un armari amb roba per lliurar a la persona detinguda, si escau. Destaca que hi ha roba interior per a dones. Com a novetat, per millorar el procés de detenció i evitar possibles lesions s'han adquirit cascs de protecció antitrauma. També es disposa de bates (com les que es fan servir als hospitals) per si la persona detinguda ho demana. Les persones que atenen l'Equip consideren que la sala d'escorcoll hauria d'estar encoixinada, per als casos en què la persona detinguda té un comportament violent o agressiu contra si mateixa, contra els agents o contra terceres persones.</p> <p>Com a novetat, destaca que la sala de ressenya disposa de videovigilància. La identificació es fa mitjançant empremta digital.</p>

<p>Descripció</p>	<p>Hi ha 17 cel·les amb una capacitat per a trenta-vuit persones detingudes, repartides en tres espais (formant una L). En una zona separada hi ha dues cel·les per a dones, una de les quals està ocupada en el moment de la visita. L'espai fa molt mala olor. S'observa que a terra hi ha garrafes amb aigua natural. Per resoldre el problema de les males olors està pendent col·locar ambientadors i instal·lar un sistema de regeneració de l'aire. Cinc de les cel·les estan inhabilitades pels desperfectes que tenen.</p> <p>A la zona d'homes hi ha una cel·la separada de la resta, que és per a ús personal. No té una especificitat concreta sinó que a cada moment es determina si s'hi ubica una persona o una altra. També hi ha una cel·la molt gran per a més d'una persona. S'observa que algunes cel·les estan ocupades per dues persones, la majoria de les quals dormen al moment de la visita. L'espai en forma d'L té portes enmig que separen la zona de cel·les en diferents espais. Es fa evident que a la part en què no hi ha persones detingudes no hi ha males olors. De fet, tota aquesta zona està tota inhabilitada, a excepció d'una cel·la. En aquest espai està previst instal·lar-hi dos nous locutoris. També hi trobem una sala on es desen les màrfegues, les mantes i les bosses amb els objectes personals de les persones detingudes.</p> <p>La comissaria disposa de dos locutoris provisionals on els lletrats s'entrevisten amb les persones detingudes. Tot i això, només se'n fa servir un. El dia de la visita s'observa que un lletrat espera assegut en un banc de l'ACD i després entra en un dels locutoris on els agents de la unitat d'investigació que instrueixen el cas prenen declaració a la persona detinguda, a porta oberta. És en aquest mateix despatx on la persona detinguda pot comunicar-se telefònicament amb la persona que esculli. S'informa que la comunicació es duu a terme sense que cap agent hi sigui present, si bé s'asseguren de qui és l'interlocutor.</p> <p>Atès que l'ACD té dues entrades, els dos locutoris nous es faran a l'altra banda de l'ACD, de manera que els lletrats hi accediran des de l'exterior per una porta i els detinguts per una altra.</p> <p>S'informa que les visites mèdiques als detinguts sempre es fan en presència policial, però que si el personal sanitari ho demana els agents s'allunyen sense perdre el contacte visual amb el detingut.</p> <p>S'ha pactat amb els jutjats fer un sol trasllat diari al matí, a les 9.00 hores. En algun cas, però, segons les circumstàncies de la detenció, la persona detinguda és traslladada als jutjats a la tarda.</p> <p>Els aliments que s'ofereixen habitualment són els habituals: magdalenes i cafè per esmorzar i entrepans per dinar i sopar.</p>
<p>Recomanacions</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ L'obertura de l'ACD permetrà evitar el col·lapse a l'ACD de les Corts. Encara hi ha obres pendents de projectar per millorar l'espai, per la qual cosa caldrà fer-ne el seguiment. ■ Es valora positivament que la comissaria ja disposi de cascs de protecció antitrauma i que la zona de ressenya tingui videovigilància.

b. Polícies locals

Policia Local de Mataró

Data	18 de gener de 2023
Número de visita	Visita de seguiment Anterior: 14 de setembre de 2016
Descripció	<p>Atenen la visita de l'Equip de Treball del Mecanisme Català per a la Prevenció de la Tortura (MCPT) el sotsinspector i l'intendent. Aquest darrer és el cap de policia. Informen que l'any 2022 la Policia Local va deixar de fer-se càrrec de la instrucció de les detencions que es practiquen, en el sentit que ja no es traslladen directament a dependències judicials les persones detingudes que custodien (llevat dels casos de delictes contra la seguretat viària, si escau). D'acord amb la nova pràctica, les persones detingudes són traslladades a les dependències dels Mossos d'Esquadra a Mataró, després que se'ls hagi fet un reconeixement mèdic i se'ls hagi redactat la minuta policial.</p> <p>La dinàmica és traslladar la persona detinguda al centre d'urgències d'atenció primària (CUAP), sense avís previ. Les persones amb indicis de patologia mental són traslladades a l'hospital, que disposa de servei de psiquiatria d'urgència.</p> <p>L'àrea de custòdia de persones detingudes (ACD) no ha canviat respecte de la visita anterior. Com a novetat, destaca que s'ha col·locat el cartell informatiu de videovigilància a la zona de pàrquing. A la zona prèvia a l'entrada de l'ACD, però, no hi ha càmera de videovigilància. És on hi ha instal·lat l'armer.</p> <p>La durada de l'estada de la persona detinguda a les dependències de la Policia Local de Mataró depèn de la pràctica de les diligències necessàries i la recollida de tota la informació relacionada amb el delicte pel qual la persona és detinguda. A requeriment de l'Equip, se'ns mostra el llibre de registre de persones detingudes, tant d'adults (des de l'agost de 2019) com de menors (des del gener de 2014), i es constata que les detencions duren sovint més de tres hores. Tanmateix, s'informa que si bé la trucada preceptiva al col·legi de l'advocacia es fa tan bon punt la persona ingressa a l'ACD, a la pràctica el lletrat o lletrada es presenta a dependències de Mossos d'Esquadra coincidint amb el moment de la presa de declaració.</p> <p>Els elements de contenció són els mateixos que en la visita anterior i estan desats a la sala de recepció: casc (de moto), escut antiavalot i manilles rígides.</p> <p>Les mantes són d'un sol ús. Es constata que estan en bon estat de conservació i manteniment.</p>

<p>Descripció</p>	<p>També es constata que els espais tenen una dimensió correcta, en particular la zona de cel·les. Totes les cel·les, menys dues, tenen penjat el cartell de “fora de servei”. Es fa així no perquè estiguin inutilitzades sinó perquè s'intenta concentrar les persones detingudes a les dues primeres cel·les per facilitar-ne la vigilància. L'interfon de la cel·la número 8, per a dones, sobresurt i és perillós perquè hi ha una aresta amb la qual la persona detinguda podria fer-se mal.</p> <p>Hi ha tres espais des d'on la persona detinguda pot fer ús del seu dret a fer una trucada telefònica per comunicar la detenció: el locutori on es fa l'entrevista amb el lletrat o lletrada; el locutori que es feia servir anteriorment perquè la família es comunicés amb la persona detinguda (en què hi ha una separació amb un mirall), i l'espai des d'on es fan les tasques de control de les càmeres de videovigilància. S'informa que l'agent no hi és present durant la trucada, i que no s'adopta cap mesura per assegurar-se que la persona detinguda no truqui la víctima o altres persones relacionades amb el delicte que ha comès.</p> <p>Com a bona pràctica, destaca que la policia té a disposició de la persona detinguda jocs higiènics de la Creu Roja. El de dones consisteix en un raspall de dents i un sobre amb crema dentífrica, una pinta, un sabó, una compresa i dos sobres de gel.</p>
<p>Entrevistes</p>	<p>No hi ha cap persona detinguda.</p>
<p>Recomanacions</p>	<p>En la línia de les recomanacions de l'MCPT, es recomana de nou que es valori la conveniència de renovar els protocols de coordinació existents amb el Departament d'Interior perquè les persones detingudes per la Policia Local siguin directament traslladades a la comissaria dels Mossos d'Esquadra de Mataró, tenint en compte que la destinació final de tota persona detinguda, abans de ser posada a disposició judicial, són les dependències d'aquest cos. Aquest canvi s'hauria de materialitzar mitjançant la signatura d'un nou acord entre l'Ajuntament i el Departament d'Interior, en la línia del que han fet altres àrees bàsiques policials. Per això, es proposa traslladar aquesta recomanació al Departament d'Interior.</p> <p>Mentre aquest nou acord no es materialitzi, pel que fa als drets de les persones detingudes:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Cal recordar que l'assistència lletrada ha de tenir lloc durant les tres primeres hores des que es produeix la detenció. Atès que les detencions practicades per la Policia Local duren més de tres hores, cal insistir en el compliment d'aquest deure i, per això, es proposa traslladar aquest recordatori a l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de Mataró. ■ Cal recordar que la visita mèdica de la persona detinguda s'ha de fer en privat com a regla general, tal com recomana el Protocol d'Istanbul. Així mateix, aquesta visita és un dret de la persona detinguda, no és una obligació que hagi de complir un cos de policia local abans de posar la persona sota la custòdia dels Mossos d'Esquadra. Per això, es proposa traslladar aquesta recomanació al Departament d'Interior.

<p>Recomanacions</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Sens perjudici de valorar la conveniència que no hi hagi cap agent present quan la persona detinguda comuniqui la seva detenció a una tercera persona que hagi escollit, en supòsits de detencions per violència masclista es recomana adoptar alguna mesura per garantir que la trucada a la qual té dret no es fa a la víctima. Per això, la trucada la podria fer l'agent, que hauria de comunicar a la persona a qui es truca des d'on es fa la trucada i la identitat de la persona detinguda, i hauria de preguntar-li si vol atendre la trucada. Es recomana que tots aquestes aspectes estiguin recollits en un procediment intern. <p>Pel que fa a l'espai de l'ACD:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Cal reparar l'interfon de la cel·la número 8 per garantir la integritat i la seguretat tant de la persona detinguda com dels agents. ■ Cal substituir el casc de protecció que actualment es fa servir per un casc de protecció antitrauma per evitar possibles lesions i per garantir també la seguretat dels agents i/o terceres persones.
<p>Obertura d'actuacions relacionades</p>	<p>No se n'han fet.</p>

Policia Local d'Argentona	
Data	25 de gener de 2023
Número de visita	Visita de seguiment Anterior: 15 de febrer de 2017
Descripció	<p>Atén la visita el cap de la Policia Local. L'àrea de custòdia de persones detingudes (ACD) no ha canviat respecte de la visita anterior, i la sala d'escorcoll continua sense tenir càmera de videovigilància. En aquesta ocasió, crida l'atenció de L'Equip de Treball del Mecanisme Català per a la Prevenció de la Tortura (MCPT) que, si bé la càmera no enfoca la placa turca que hi ha a l'interior de les cel·les, la placa és visible des de l'exterior perquè la porta és de barrots i està reforçada amb un vidre transparent.</p> <p>L'ingrés a l'ACD tampoc no ha variat. L'entrada és independent i es fa des de l'exterior. El cotxe estaciona davant la porta d'entrada, espai que té càmera de videovigilància. En canvi, el passadís exterior per on passa la persona detinguda un cop passa la porta no està videovigilat.</p> <p>Les flassades es renten després de cada ús, i en el moment de la visita estan desades a l'interior de les cel·les.</p> <p>Sobre el procediment de custòdia i trasllat de persones detingudes, s'informa que la persona detinguda s'està en aquestes dependències el temps indispensable mentre es confeccionen les primeres diligències. L'Equip demana poder consultar el programa amb el qual es treballa a la comissaria, el SIPCAT (un programa de la Generalitat) i es mostra la informació relativa a les darreres dues detencions, que van durar al voltant de tres hores.</p> <p>Pel que fa al dret de la persona detinguda a una revisió mèdica, s'informa que les persones que detenen són traslladades gairebé sempre al centre de salut, encara que no ho demanin.</p> <p>Posteriorment, es lliura la persona detinguda al cos de Mossos d'Esquadra amb les diligències policials, l'acta de lectura de drets i el comunicat mèdic.</p> <p>Pel que fa a l'exercici dels altres drets, s'informa que la persona detinguda exerceix el dret a fer una trucada. Se li facilita un telèfon mòbil i la trucada es fa des de l'oficina d'atenció ciutadana. Depenent del cas els agents són presents o no durant la trucada.</p> <p>Respecte del dret a rebre assistència lletrada, la informació proporcionada resulta contradictòria, però no sembla que l'assistència es produeixi habitualment en dependències de la policia local, sinó més aviat a l'àrea bàsica policial (ABP) de Mataró.</p> <p>També s'exposa que la comissaria té un conveni amb un bar del poble que els fa un entrepà en cas que la persona detinguda demani menjar alguna cosa.</p>

Descripció	<p>Pel que fa als cascs de contenció, s'informa que es disposa d'un casc de moto, que no se'ns mostra en el moment de la visita perquè no és a l'ACD.</p> <p>Altra informació d'interès:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ La plantilla està formada per vint-i-quatre agents, quatre dels quals són dones.
Entrevistes	<p>No hi ha cap persona detinguda. S'informa, i així es mostra, que l'any 2022 es van fer set detencions i l'any 2021, onze.</p>
Recomanacions	<p>L'any 2017 ja es va recomanar que es renovessin els protocols de coordinació existents amb el Departament d'Interior perquè les persones detingudes per la Policia Local fossin directament traslladades a la comissaria de Mossos d'Esquadra de Mataró, tenint en compte que la destinació final de tota persona detinguda, abans de ser posada a disposició judicial, són les dependències d'aquest cos. El procediment no ha variat i no sembla que es vulgui acceptar aquesta recomanació.</p> <p>Tot i això, l'Equip torna a insistir en la necessitat d'acordar amb el Departament d'Interior un canvi en aquests protocols en el sentit que s'indica més amunt. El trasllat de les persones detingudes a l'ABP de Mataró s'ha de fer en tot cas. No és convincent l'argument que fer-ho immediatament sigui un inconvenient i que fer-ho al cap de tres hores no sigui un problema. A més, el circuit de detenció té punts opacs i es constata que, encara que es faci la lectura de drets en el moment de la detenció, la Policia Local no pot fer-ne efectius la majoria durant la detenció, sinó que es posposen diverses hores fins que la persona està sota custòdia del cos de Mossos d'Esquadra.</p> <p>Pel que fa als drets de les persones detingudes:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Cal recordar que l'assistència lletrada ha de tenir lloc durant les tres primeres hores des que es produeix la detenció. Per això, la policia ha de trucar al col·legi d'advocats tan bon punt es produeix. I si al cap de tres hores no s'ha fet el trasllat a l'ABP, cal preveure que l'assistència lletrada tingui lloc a les dependències de la comissaria local. ■ Cal recordar que la visita mèdica de la persona detinguda s'ha de fer en privat com a regla general, tal com recomana el Protocol d'Istanbul; i que ser visitat és un dret de la persona detinguda i, en cap cas, una obligació: dur una persona al metge quan no hi ha cap motiu objectiu per fer-ho (detenció violenta, lesions visibles) només per “protegir” les actuacions policials, encara que un cop allí pugui renunciar a la visita, és una mala praxi policial i una lesió dels drets de les persones detingudes. ■ Cal assegurar que tot el recorregut per on passa la persona detinguda i els espais de l'ACD estan dotats de sistemes de videovigilància.

**Obertura
d'actuacions
relacionades**

No se n'han fet.

Fotografies

Polícia Local de Sant Andreu de Llavaneres

Data	25 de gener de 2023
Número de visita	Visita de seguiment Anterior: 15 de febrer de 2017
Descripció	<p>Atén la visita el cap de la Policia Local. L'àrea de custòdia de persones detingudes (ACD) no ha canviat gaire respecte de la visita anterior pel que fa a l'espai de custòdia i el circuit d'accés. A la cel·la, l'únic canvi que s'hi ha fet és que s'ha eliminat la pica d'aigua per millorar els elements de seguretat. A diferència de la visita anterior, en aquesta ocasió l'estat de neteja de l'espai és adequat. L'espai on es fa l'escorcoll, però, continua sense estar videovigilat.</p> <p>L'entrada es continua fent pel garatge, que fa funcions de magatzem, o per l'entrada general d'accés al públic, en funció de si hi ha persones o no a l'entrada. En aquesta ocasió, el magatzem està més endreçat que en la visita anterior, però continua havent-hi molts objectes i materials diversos que poden entorpir el pas.</p> <p>Sobre el procediment de custòdia i trasllat de persones detingudes, s'informa que la persona detinguda s'està a les dependències de la Policia Local durant el temps indispensable mentre es confeccionen les primeres diligències. L'Equip de Treball del Mecanisme Català per a la Prevenció de la Tortura (MCPT) demana consultar el llibre de registre de persones detingudes de l'any 2022 que hi ha dins de l'ACD, i es constata que el temps de permanència a la comissaria no arriba a les tres hores. Crida l'atenció de l'Equip que en una ocasió es va arribar a posar tres persones detingudes dins la mateixa cel·la (totes per la mateixa causa) durant tres hores.</p> <p>Segons dades de la darrera Junta Local de Seguretat, l'any 2022 van haver-hi disset persones detingudes adultes i tres menors, xifres que han augmentat respecte de l'any anterior.</p> <p>Pel que fa al compliment dels drets de la persona detinguda, s'informa que l'únic dret que s'exerceix a les dependències de la comissaria és el de la trucada telefònica. La resta es materialitzen a la comissaria de Mossos d'Esquadra de Mataró. Per protocol es lliura la persona detinguda amb l'atestat i se la fa passar per reconeixement mèdic en tots els casos. Durant la visita mèdica els agents hi són presents, llevat que el personal mèdic els demani que no hi siguin.</p> <p>La comissaria no disposa de mitjans de contenció ni flassades per lliurar a la persona detinguda, malgrat que a l'ACD no hi calefacció i és un espai fred. Tampoc no està previst donar menjar a les persones detingudes, només aigua.</p> <p>Se'ns mostra l'espai i les càmeres des d'on es visualitza l'ACD. No s'aconsegueix veure si el passadís per on hauria de passar la persona detinguda en cas que ingressés per l'entrada general té videovigilància.</p>

Descripció	<p>Altra informació d'interès:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ La plantilla és de vint-i-cinc agents, dels quals només dos són dones. ■ Tenen un sol vehicle amb mampara per fer els trasllats de persones detingudes.
Entrevistes	No hi ha cap persona detinguda.
Recomanacions	<p>L'any 2017 ja es va recomanar que es valorés renovar els protocols de coordinació amb el Departament d'Interior perquè les persones detingudes per la Policia Local fossin traslladades directament a la comissaria dels Mossos d'Esquadra a Mataró, tenint en compte que la destinació final de tota persona detinguda, abans de ser posada a disposició judicial, són les dependències d'aquest cos.</p> <p>Com han fet altres cossos de policia local, el de Sant Andreu de Llavaneres informa que aquest canvi d'operativa policial no és factible perquè la comissaria no té prou efectius. A més, s'insisteix que quan es fa una detenció s'utilitza l'àrea de custòdia el temps imprescindible per fer les primeres diligències policials, i la persona detinguda és conduïda de seguida a l'àrea bàsica policial (ABP) del cos de Mossos d'Esquadra de Mataró.</p> <p>Tot i això, l'Equip de Treball de l'MCPT torna a insistir en la necessitat d'acordar amb el Departament d'Interior un canvi en aquests protocols en el sentit que s'indica més amunt. La conducció a l'ABP de Mataró s'ha de fer en qualsevol cas: no és convincent l'argument que fer-ho immediatament després de la detenció sigui un inconvenient, i que fer-ho al cap de tres hores no sigui un problema. A més, el circuit de detenció, a través del magatzem, no és segur, i l'única cel·la de què disposa la comissaria és insuficient quan es fan dues o més detencions alhora. Així mateix, es constata que, encara que es faci la lectura de drets en el moment de la detenció, la major part de drets no es poden fer efectius a la comissaria de la Policia Local, sinó que es posposen diverses hores fins que la persona està sota custòdia del cos de Mossos d'Esquadra.</p> <p>Pel que fa als drets de les persones detingudes:</p> <p>Cal recordar que l'assistència lletrada ha de tenir lloc durant les tres primeres hores des que es produeix la detenció. Per això, la policia ha de trucar al col·legi d'advocats tan bon punt es produeix. I si al cap de tres hores encara no s'ha traslladat la persona a l'ABP, l'assistència lletrada s'ha de fer a les dependències de la comissaria local.</p> <p>Cal recordar que la visita mèdica de la persona detinguda s'ha de fer en privat com a regla general, tal com recomana el Protocol d'Istanbul; i que la visita és un dret de la persona detinguda i, en cap cas, una obligació: dur una persona al centre mèdic, encara que un cop allí pugui renunciar a la visita, quan no hi ha cap motiu objectiu per fer-ho (detenció violenta, lesions visibles) només per “protegir” les actuacions policials és una mala praxi policial i una vulneració dels drets de les persones detingudes.</p>

Recomanacions	<p>No es considera adequat des d'un punt de vista de seguretat ubicar tres persones detingudes en una cel·la, per la qual cosa, en cas que hi hagi més d'una persona detinguda, cal traslladar la resta a la comissaria de Mossos d'Esquadra.</p> <p>Cal assegurar que tot el recorregut per on passa la persona detinguda i els espais de l'ACD estiguin dotats de sistemes de videovigilància.</p> <p>Tot i que el temps d'estada de la persona detinguda a l'ACD és el mínim indispensable, caldria disposar de flassades per lliurar-les-hi en cas que ho sol·liciti.</p> <p>De la mateixa manera, cal preveure la necessitat d'oferir algun àpat a les persones detingudes, en funció de les hores que passin en dependències de la Policia Local.</p> <p>També cal cercar un espai alternatiu per garantir que la persona detinguda ingressa a l'ACD amb seguretat i sense cap element de risc per a ella o per als agents que l'acompanyen.</p>
Obertura d'actuacions relacionades	No se n'han fet.

Fotografies

Fotografies

Polícia Local de Tordera

Data	25 de gener de 2023
Número de visita	Visita de seguiment Anterior: 15 de febrer de 2017
Descripció	<p>Atén la visita el sotsinspector de la Policia Local. L'àrea de custòdia de persones detingudes (ACD) no ha canviat respecte de la visita anterior pel que fa a l'espai de custòdia. Es constata que les condicions de manteniment, neteja i salubritat són molt correctes.</p> <p>En compliment de la recomanació que va fer l'Equip de Treball del Mecanisme Català per a la Prevenció de la Tortura (MCPT) per millorar l'ACD, s'han instal·lat fins a un total de quatre càmeres de videovigilància que inclouen tota l'àrea de custòdia. Per tant, tots els espais per on passa la persona detinguda des que surt del cotxe policial, ingressa a l'ACD i se li assigna una de les dues cel·les estan coberts.</p> <p>Com a novetat, s'informa que s'han adquirit tres vehicles policials nous que porten incorporada una càmera exterior. Se'ns en mostra un que està estacionat al pàrquing. Les imatges queden enregistrades en un gravadora instal·lada al maleter del cotxe a la qual només tenen accés els comandaments. D'aquests tres vehicles, el que porta mampara i es fa servir per traslladar persones detingudes també porta instal·lada una càmera de videovigilància interior.</p> <p>Sobre el procediment de custòdia i trasllat de persones detingudes, s'informa que la persona detinguda s'està a les dependències de la Policia Local el temps indispensable mentre es confeccionen les primeres diligències. L'Equip demana consultar les dades relatives a les dues darreres detencions que s'han fet. Una de les persones detingudes va ser-hi 5 hores i 12 minuts, i l'altra, 1 hora i 35 minuts. Les dades estan informatitzades des del 2019, tal com es constata quan se'ns mostra el llibre de registre de persones detingudes. En el cas dels menors ho estan des del 2022.</p> <p>S'informa que el temps d'estada de la persona detinguda pot variar també en funció de si la comissaria de Mossos d'Esquadra de Pineda té disponibilitat per rebre la persona detinguda. En algun cas, si la Policia Local no té efectius per fer el trasllat, agents del cos de Mossos d'Esquadra es desplacen a recollir-les. En cas de tenir més de dues persones detingudes, atès que l'ACD només té dues cel·les, el protocol indica que els Mossos d'Esquadra s'han de fer càrrec de la resta de persones. En aquest cas, els agents de la Policia Local responsables de la detenció es desplacen a la comissaria de Pineda per redactar les diligències policials.</p> <p>En el cas de menors, s'intenta que no entrin a l'espai de custòdia. En aquest cas, se'ls atén a l'oficina d'atenció a la ciutadania (OAC).</p>

<p>Descripció</p>	<p>Pel que fa al dret de la persona detinguda a una visita mèdica, s'informa que es respecta i que només se la trasllada al centre d'urgències d'atenció primària (CUAP) de Tordera o de Pineda en cas que ho sol·liciti o si té algun tipus de lesió. Els agents hi són presents durant la visita. Si el personal mèdic sol·licita fer el reconeixement en privat els agents surten, però informen del risc que comporta.</p> <p>Pel que fa a l'exercici dels altres drets, s'informa que la persona detinguda exerceix el dret d'informar la persona que esculli de la detenció i del lloc on està detinguda, i també el dret de trucar la persona que vulgui. Se li facilita un telèfon mòbil i els agents hi són presents durant la trucada. Els agents també li marquen el número i s'asseguren que no truqui a la víctima en casos de detencions per violència de gènere.</p> <p>Pel que fa al dret a l'assistència lletrada immediata, s'informa que l'avís al Col·legi de l'Advocacia de Barcelona es fa just després de la lectura de drets. Tanmateix, l'exercici del dret es materialitza a la comissaria dels Mossos d'Esquadra de Pineda. Si la detenció ha estat conjunta i la persona detinguda ingressa directament a dependències dels Mossos, és aquest cos policial el que fa la trucada al lletrat o lletrada d'ofici.</p> <p>Si la persona és estrangera i demana exercir el dret que es comuniqui la seva detenció i el lloc de custòdia al consolat del seu país, la Policia Local fa la trucada.</p> <p>La comissaria té un conveni amb un bar del poble que els fa un entrepà en cas que la persona detinguda demani menjar alguna cosa.</p> <p>Pel que fa als cascs de contenció, se'ns mostra un escut invertit i un casc de moto policial, amb visera, que en el moment de la visita s'ha anat a buscar fora de l'ACD. S'informa que no s'ha fet servir mai perquè en el cas hipotètic que calgués fer-lo servir, abans es trucaria al SEM.</p> <p>Les mantes són d'un sol ús i es renten cada vegada que es fan servir. Es constata que n'hi ha algunes per estrenar.</p> <p>Altra informació d'interès:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ La comissaria té un dispositiu conductor d'energia (DCE), que porta el cap de torn. S'ha fet servir i la valoració és positiva. Els agents han fet el curs sobre ús del dispositiu, ús de la càmera i ús del desfibril·lador extern automàtic (DEA) a l'Institut de Seguretat Pública de Catalunya (ISPC). ■ La plantilla és de trenta-tres agents, cinc dels quals són dones.
<p>Entrevistes</p>	<p>No hi ha cap persona detinguda. S'informa que la mitjana de detencions l'any 2022 va ser entre d'entre 80 i 90, i que la mitjana l'any 2017 va ser de 70, per una extensió de 84 km² amb moltes urbanitzacions (11).</p>

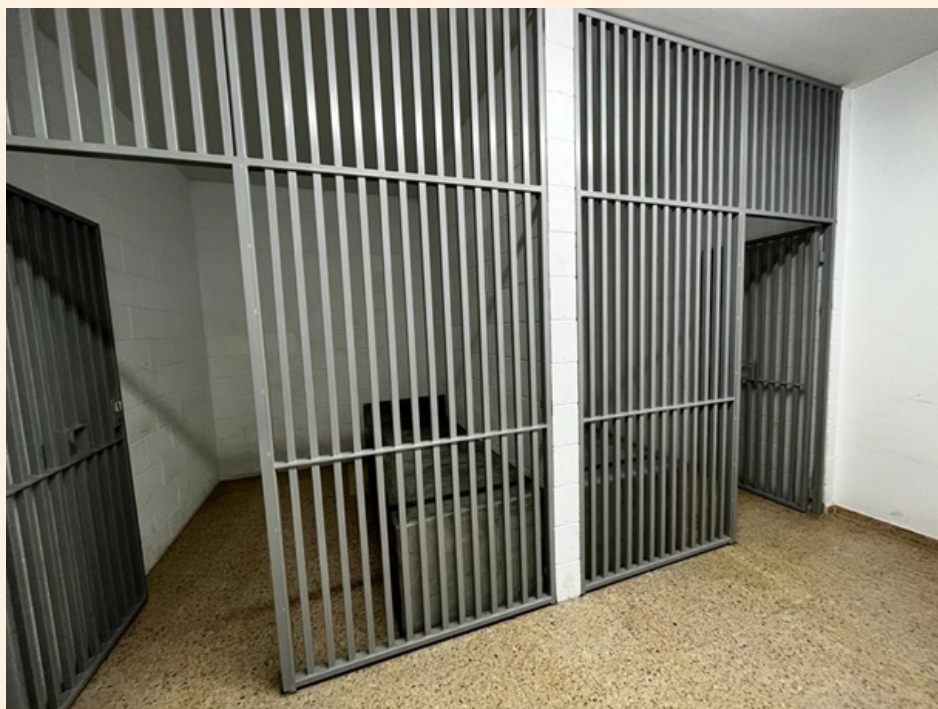
Recomanacions

L'any 2017 ja es va recomanar que es valorés la conveniència de renovar els protocols de coordinació amb el Departament d'Interior perquè les persones detingudes per la Policia Local fossin directament traslladades a la comissaria de Mossos d'Esquadra de Pineda, tenint en compte que la destinació final de tota persona detinguda, abans de ser posada a disposició judicial, són les dependències d'aquest cos.

En aquesta ocasió, s'informa in situ que aquest canvi no és factible per un tema de manca d'efectius suficients als dos cossos policials.

Pel que fa als drets de les persones detingudes:

- Cal recordar que l'assistència lletrada ha de tenir lloc durant les tres primeres hores des que es produeix la detenció. Per això, tot i que la Policia Local truca al col·legi per comunicar la detenció, si l'estada de la persona detinguda s'allarga i per motiu de llunyania geogràfica no és possible l'assistència immediata del lletrat o lletrada dins del termini establert, cal garantir que aquesta comunicació es fa per telèfon o per videoconferència. Per això, es proposa traslladar aquest recordatori a l'Il·lustre Col·legi de l'Advocacia de Barcelona.
- Cal recordar que la visita mèdica de la persona detinguda s'ha de fer en privat com a regla general, tal com recomana el Protocol d'Istanbul.
- Si bé s'informa que no s'ha fet servir mai el casc de moto, cal recordar que no s'ha de fer servir per motius de seguretat, ja que porta visera, i que s'ha de valorar adquirir-ne un de protecció antitrauma per evitar possibles lesions i per garantir també la seguretat dels agents i/o de terceres persones.

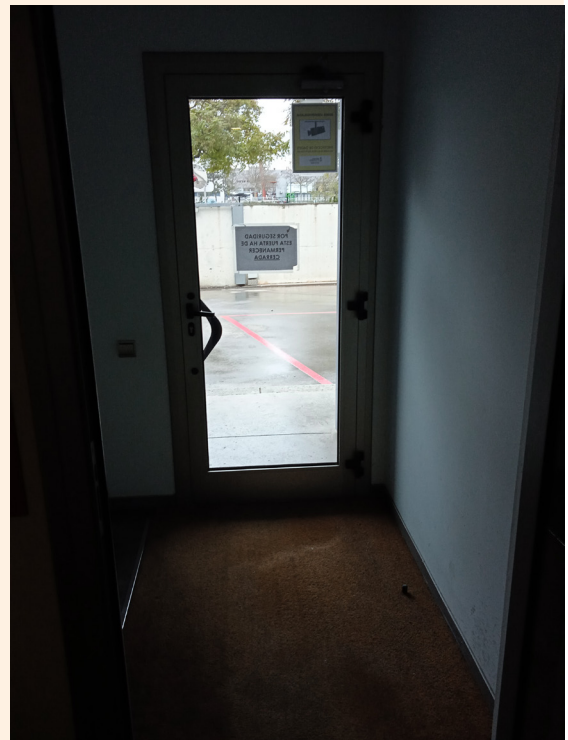
Fotografies

Policia Local de Castelldefels	
Data	9 de març de 2023
Número de visita	Tercera visita de seguiment Anterior: 10 de juliol de 2014 i 17 d'octubre de 2017
Descripció	<p>L'Equip de Treball del Mecanisme Català per a la Prevenció de la Tortura (MCPT) és rebut per dos sotsinspectors, que fan les funcions de cap de la prefectura.</p> <p>S'informa que durant l'any 2022 la Policia Local de Castelldefels va practicar 153 detencions, les quals consten en el llibre de registre de persones detingudes. Es constata que la durada de l'estada a l'àrea de custòdia és d'entre dues i quatre hores. L'alt nombre de detencions es deu al fet que Castelldefels és un municipi amb costa (i per tant té servei de platges) i oci nocturn. Les persones detingudes són traslladades a l'àrea bàsica policial (ABP) de la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra (PG-ME) a Gavà, llevat dels casos de delictes de trànsit i d'atemptat contra l'autoritat, que són instruïts per la mateixa Policia Local.</p> <p>S'inspecciona l'àrea de custòdia i el camí que recorren les persones detingudes des que arriben a la prefectura fins que són conduïdes a les cel·les: arriben al pàrquing, situat al darrere de l'edifici, i passen per un petit passadís, on no hi ha càmeres d'enregistrament d'imatges. Sí que hi ha càmeres a l'exterior, al pàrquing, i una a l'entrada de les cel·les, però no al passadís.</p> <p>Hi ha tres cel·les, que estan en bon estat.</p> <p>A les dependències s'utilitza un espai per fer l'escorcoll i la lectura de drets, redactar la minuta i fer la trucada telefònica. Aquest espai té una taula i una cadira subjectes a terra. No es fa, en canvi, ressenya policial. S'informa que la comissaria està en disposició de garantir l'exercici de tots els drets de la persona detinguda, per bé que alguns normalment s'exerceixen a l'ABP (com ara l'assistència lletrada).</p> <p>Es facilita el dret a l'assistència mèdica (les persones que ho demanen són conduïdes al CAP El Castell), i es fa la trucada al col·legi d'advocats. L'assistència mèdica es duu a terme sense presència policial si el metge així ho demana.</p> <p>Un cop redactada la minuta policial, es trasllada la persona detinguda a l'àrea bàsica policial de Castelldefels.</p> <p>Es disposa de casc antitrauma de tipus kick-boxing.</p> <p>Els vehicles no disposen de càmeres d'enregistrament, però les dotacions policials, és a dir, les parelles de seguretat ciutadana, sí.</p> <p>Les persones detingudes que són menors d'edat (14 l'any 2022) es traslladen a l'ABP, que és qui informa la Fiscalia de Menors de la detenció.</p>

<p>Descripció</p>	<p>Altres qüestions de funcionament de la Policia Local</p> <p>Actualment, la plantilla de la Policia Local de Castelldefels està formada per 100 agents, dels quals només 15 són dones. S'informa que hi ha una promoció en curs a l'Institut Català de Seguretat Pública i que més de la meitat (8) són dones.</p> <p>El servei es distribueix en tres torns. En el torn de matí i tarda hi ha entre 18 i 20 agents policials, mentre que en el de nit n'hi ha 12. Els agents han de fer dos caps de setmana de servei.</p> <p>La Policia Local de Castelldefels té pistoles elèctriques Taser.</p> <p>Es fan patrulles mixtes, formades per un agent de la Policia Local i un altre del cos de Mossos d'Esquadra, principalment en serveis de seguretat ciutadana. Les detencions practicades per aquestes patrulles mixtes es gestionen directament a l'ABP de Castelldefels.</p> <p>Finalment, l'Equip pregunta per la gestió de les incidències que es produeixen al barri de les Botigues i que requereixen resposta policial. Aquest barri pertany al municipi de Sitges, però queda més a prop de Castelldefels que de Sitges. Si hi ha algun requeriment, la Policia Local de Castelldefels l'atén, però n'informa la Policia Local de Sitges i el cos de Mossos d'Esquadra (ABP Castelldefels), ja que aquesta ABP sí que té competència en aquesta zona.</p>
<p>Entrevistes</p>	<p>No se n'han fet.</p>
<p>Recomanacions</p>	<p>En la línia de les recomanacions que ha fet anteriorment l'MCPT, es reitera la necessitat de renovar els protocols de coordinació existents amb el Departament d'Interior perquè les persones detingudes per la Policia Local de Castelldefels siguin directament traslladades a la comissaria dels Mossos d'Esquadra de Gavà, tenint en compte que la destinació final de tota persona detinguda abans de ser posada a disposició judicial, llevat dels casos de delictes que instrueix la mateixa Policia Local, són les dependències dels Mossos d'Esquadra.</p> <p>Aquest canvi s'hauria de materialitzar mitjançant la signatura d'un nou acord entre l'Ajuntament i el Departament d'Interior, en la línia del que han fet altres àrees bàsiques policials. Per això, també es trasllada aquesta recomanació al Departament d'Interior.</p> <p>Mentre aquest nou acord no es materialitzi, cal garantir l'enregistrament d'imatges del recorregut que fa la persona detinguda des del moment que arriba a les dependències policials.</p> <p>Així mateix, cal informar immediatament la Fiscalia de Menors de la detenció de persones menors d'edat, sense esperar que se'ls traslladi a l'ABP.</p>

Fotografies

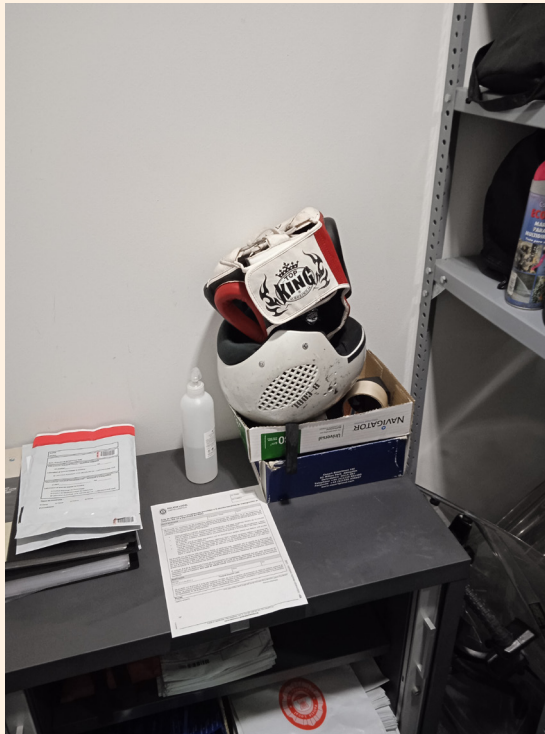
En aquest passadís, que connecta la comissaria amb el pàrquing exterior on arriben les dotacions policials amb la persona detinguda, no hi ha càmera d'enregistrament d'imatges.

Fotografies

Fotografies

Polícia Local de Martorell

Data	1 de març de 2023
Número de visita	Tercera visita de seguiment Anterior: 14 de novembre de 2017
Descripció	<p>Atén la visita l'inspector en cap de la Policia Local. Les instal·lacions no han canviat respecte de la visita anterior, en què es va comprovar que s'havien adoptat mesures per donar compliment a algunes de les recomanacions que s'havien fet per millorar les condicions i les garanties d'estada de la persona detinguda.</p> <p>Les condicions materials de les dues cel·les són dignes, però l'àrea de custòdia no disposa de màrfegues que facin més còmode l'estada. L'accés des del garatge exterior, que es fa per una escala metàl·lica, pot tenir algun risc. S'evita, això sí, fer passar les persones detingudes per espais comuns on hi pot haver altres persones.</p> <p>Com a millora, enguany se'ns comunica que el cos s'ha dotat de tres nous vehicles amb mampara i càmeres de videovigilància tant internes com externes, per bé que encara no s'han pogut posar en funcionament perquè s'espera la validació de la Comissió de Videovigilància de Catalunya.</p> <p>Pel que fa al procés de custòdia, el Mecanisme Català per a la Prevenció de la Tortura (MCPT) havia recomanat que, en la mesura que fos possible, la persona detinguda fos traslladada a l'àrea bàsica policial (ABP) de Martorell en el moment de la detenció. En la visita d'enguany, i després d'algunes informacions ambigües i de revisar el llibre de registre de persones detingudes, s'ha constatat que això no es fa sempre així, sinó que sovint es produeix una custòdia en dependències de la Policia Local mentre es fan les primeres diligències policials, amb independència del tipus de delictes (no només en els casos de delictes greus contra la seguretat del trànsit).</p> <p>També s'ha constatat que al llarg del 2022 la Policia Local va practicar la detenció de 66 persones per motius diversos, i sembla que la majoria van passar, ni que fos una estona, per la comissaria.</p> <p>En molts casos, l'estada a les dependències de la Policia Local és inferior a tres hores, tot i que algunes vegades se supera aquest temps.</p> <p>El protocol de coordinació amb els Mossos d'Esquadra no ha canviat i és l'únic que s'ha signat. Se'ns informa que, d'acord amb el protocol, es trasllada la persona detinguda a l'Hospital Comarcal de Martorell, però si aquest centre està saturat se la trasllada al centre d'urgències d'atenció primària (CUAP) de Sant Andreu de la Barca, encara que això suposi sortir del municipi.</p>

<p>Descripció</p>	<p>També s'informa que en funció del cas la persona detinguda es queda a l'oficina de l'OAC però no queda clar en quins casos es fa així. En el mateix sentit, no queden clars quins són els drets que la persona detinguda pot exercir a les dependències de la Policia Local. Segons es va indicar en la darrera visita, i tenint en compte que encara es treballa amb el mateix protocol amb el cos de Mossos d'Esquadra, són els Mossos els que fan la trucada al Col·legi d'Advocats i, per tant, l'assistència lletrada es fa necessàriament a l'ABP de la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra (PG-ME). Pel que fa al dret de la persona detinguda a fer una trucada per informar algú de la detenció, sembla que en alguns casos es fa a la mateixa comissaria de la Policia Local i en d'altres a la dels Mossos.</p> <p>En el cas de detencions de menors, el protocol indica que se n'han de fer càrrec els Mossos d'Esquadra i s'informa que s'ha fet així, però segons el llibre de registre de persones detingudes algun menor ha quedat detingut a la comissaria de la Policia Local. En qualsevol cas, la comunicació a la Fiscalia de Menors de la detenció d'una persona menor d'edat es fa efectiva un cop la custòdia del menor passa a l'ABP de Martorell.</p>
<p>Entrevistes</p>	<p>No se n'han fet.</p>
<p>Recomanacions</p>	<p>En la línia de les recomanacions que ha fet anteriorment l'MCPT, es reitera la necessitat de renovar els protocols de coordinació existents amb el Departament d'Interior perquè les persones detingudes per la Policia Local de Martorell siguin traslladades directament a la comissaria dels Mossos d'Esquadra del mateix municipi, tenint en compte que la destinació final de tota persona detinguda, abans de ser posada a disposició judicial, són les dependències dels Mossos d'Esquadra. Aquest canvi s'hauria de materialitzar mitjançant la signatura d'un nou acord entre l'Ajuntament i el Departament d'Interior, en la línia del que han fet altres àrees bàsiques policials. Per això, també es trasllada aquesta recomanació al Departament d'Interior.</p> <p>Mentre aquest nou acord no es materialitzi, cal recordar que:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ L'assistència lletrada ha de tenir lloc durant les tres primeres hores des de la detenció i, per tant, cal avisar el Col·legi d'Advocats de Sant Feliu de Llobregat tan bon punt es produeixi. ■ La visita mèdica de la persona detinguda no és una obligació dels cossos de policia local abans de posar la persona sota la custòdia dels Mossos d'Esquadra, sobretot tenint en compte que el cos de Mossos d'Esquadra no demana l'informe mèdic abans de l'ingrés de la persona a les seves dependències. ■ La persona detinguda ha de poder exercir els seus drets, com ara el dret a comunicar la seva detenció a una tercera persona que hagi escollit. ■ La detenció de menors d'edat s'ha de posar immediatament en coneixement de la Fiscalia de Menors, sense necessitat d'esperar que se'ls traslladi a l'ABP de Martorell.

Recomanacions

Pel que fa a l'eventual trasllat de persones detingudes al CUAP de Sant Andreu de la Barca perquè se'ls faci un reconeixement mèdic, seria convenient informar la Direcció General d'Administració de la Seguretat del Departament d'Interior d'aquesta pràctica, perquè en tingui coneixement i per salvaguardar l'actuació dels agents.

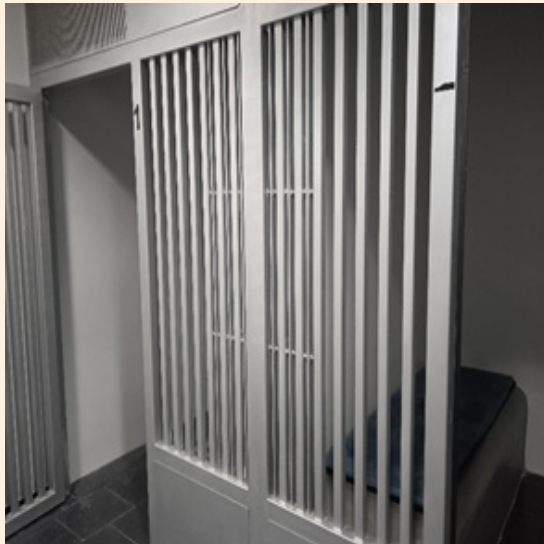
Fotografies

Policia Municipal de Gavà	
Data	9 de març de 2023
Número de visita	Segona visita de seguiment Anterior: 6 de novembre de 2019
Descripció	<p>L'Equip de Treball del Mecanisme Català per a la Prevenció de la Tortura (MCPT) és rebut pel cap de la Policia Municipal de Gavà (inspector) i pel sergent en cap del Servei de Seguretat Ciutadana.</p> <p>S'inspecciona l'àrea de custòdia i el camí que recorren les persones detingudes des que arriben a la prefectura fins que són conduïdes a les cel·les: arriben al pàrquing, situat al darrere de l'edifici, i passen per un passadís, on hi ha càmeres d'enregistrament d'imatges. També hi ha càmeres a l'exterior, al pàrquing. Tota la zona de custòdia està perfectament equipada amb càmeres d'enregistrament d'imatges.</p> <p>La zona de custòdia disposa de dues cel·les sense lavabo interior. Sí que hi ha un lavabo dins de la zona de custòdia, i si les persones detingudes el volen utilitzar poden avisar un agent.</p> <p>L'any 2022 es van fer 35 detencions. La prefectura disposa de llibre de detencions, però també s'utilitza el programari NIP (Nucli Informació Policial), per registrar les detencions practicades i poder comprovar si la persona ha estat detinguda en ocasions anteriors. Totes les persones detingudes són traslladades a l'àrea bàsica policial (ABP) de Gavà, llevat dels (escassos) casos de delictes greus de trànsit i atemptat contra l'autoritat, que són els que instrueix la Policia Municipal. En cas que es detingui una persona menor d'edat, se n'informa immediatament la Fiscalia de Menors.</p> <p>El baix nombre de detencions té a veure amb el fet que Gavà no té oci nocturn.</p> <p>Les persones detingudes poden fer ús de tots els seus drets, de conformitat amb l'article 520 de la Llei d'enjudiciament criminal (lectura de drets, assistència mèdica, trucada, comunicació al col·legi d'advocats, etc.).</p> <p>Pel que fa a l'assistència mèdica, s'informa que els agents policials sí que hi són presents mentre es fa el reconeixement, atès que la persona detinguda està sota la seva custòdia.</p> <p>Cada detingut té el seu expedient, on es guarda la documentació que es genera durant la detenció i els objectes personals que se li retiren.</p> <p>En cas que la detenció s'allargui i coincideixi amb les hores dels àpats (esmorzar, dinar o sopar), la Policia Municipal de Gavà disposa d'un fons de contingència per poder donar un entrepà i una beguda a les persones detingudes.</p>

Descripció	<p>La plantilla policial consta de 78 efectius. Hi ha set dones, si es tenen en compte les tres que al moment de la visita eren a l'Institut de Seguretat Pública de Catalunya fent el curs.</p> <p>La col·laboració amb el cos de Mossos d'Esquadra és positiva. Cal dir que l'intendent en cap de la Policia Municipal de Gavà havia estat, fins fa un any i mig, sotsinspector dels Mossos d'Esquadra.</p>
Entrevistes	<p>No se n'han fet.</p>
Recomanacions	<p>En la línia de les recomanacions que ha fet anteriorment l'MCPT, es reitera la necessitat de renovar els protocols de coordinació existents amb el Departament d'Interior perquè les persones detingudes per la Policia Municipal de Gavà siguin traslladades directament a la comissaria dels Mossos d'Esquadra del mateix municipi, tenint en compte que la destinació final de tota persona detinguda abans de ser posada a disposició judicial, llevat dels casos de delictes que instrueix la mateixa Policia Municipal de Gavà, són les dependències dels Mossos d'Esquadra.</p> <p>Aquest canvi s'hauria de materialitzar mitjançant la signatura d'un nou acord entre l'Ajuntament i el Departament d'Interior, en la línia del que han fet altres àrees bàsiques policials. Per això, també es trasllada aquesta recomanació al Departament d'Interior.</p> <p>Mentre aquest nou acord no es materialitzi, cal recordar que:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. L'assistència mèdica de la persona detinguda és un dret i, com a tal, s'hauria de dur a terme sense la presència policial, llevat dels casos en què la presència policial sigui necessària per motius de seguretat. 2. Els cascs de protecció antitrauma haurien de ser com els que s'utilitzen en el kick-boxing.

Fotografies

Guàrdia Urbana de l'Hospitalet de Llobregat

Data	14 de juny de 2023
Número de visita	Tercera visita de seguiment Anteriors: 13 de març de 2012 i 30 de gener de 2018
Descripció	<p>L'àrea de custòdia (ACD) continua igual que a les visites anteriors, i les dues cel·les que la integren estan en bon estat de manteniment i neteja.</p> <p>Tot el circuit de detenció està supervisat per càmeres de videovigilància, llevat de l'espai del pàrquing, on només hi ha vigilància perimetral amb càmeres.</p> <p>Pel que fa al procediment de custòdia i trasllat de persones detingudes, el 2012 eren traslladades directament a les dependències dels Mossos d'Esquadra (excepte les que havien estat detingudes per delictes contra la seguretat viària). En canvi, ara es continua fent com al 2018: la Guàrdia Urbana fa la custòdia temporal de totes les persones que deté, i posteriorment les trasllada a les dependències de la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra (PG-ME). No obstant això, sembla que s'està estudiant tornar a fer el lliurament de les persones detingudes directament a la PG-ME.</p> <p>S'exposa que les persones menors d'edat que han estat detingudes no s'estan a les cel·les de la zona de custòdia, sinó en una sala polivalent utilitzada per a les sessions informatives o brifings, que no està videovigilada.</p> <p>L'Equip de Treball del Mecanisme Català per a la Prevenció de la Tortura (MCPT) comprova, mitjançant el llibre de registre de detencions, que les estades de les persones detingudes a la comissaria de la Guàrdia Urbana són relativament curtes (d'unes dues hores de mitjana).</p> <p>A diferència del que passava el 2018, la major part de drets recollits en l'article 520 de la Llei d'enjudiciament criminal es poden exercir a les dependències de la Guàrdia Urbana: S'informa el Col·legi de l'Advocacia de Barcelona de la detenció, tot i que l'assistència lletrada es fa normalment a l'àrea bàsica policial (ABP) de l'Hospitalet. En cas que sigui necessari, però, la comissaria disposa d'un espai per oferir aquesta assistència. També disposa de servei d'interpret, que funciona prou bé.</p> <p>S'informa que la trucada personal es fa des de la comissaria de la Guàrdia Urbana, amb control previ i supervisió dels agents de custòdia.</p> <p>El reconeixement mèdic es fa a petició de la persona detinguda. Tot i que l'ABP dels Mossos d'Esquadra de l'Hospitalet demana que les persones detingudes siguin examinades mèdicament abans de ser traslladades a les seves dependències, no posa problemes si hi han renunciat expressament.</p> <p>La visita mèdica es fa en els termes que demani el facultatiu i no hi ha inconvenient a fer-la en privat si les condicions ho permeten.</p>

Descripció	<p>La comissaria no disposa de material per fer contencions. Si la persona detinguda està agitada i no es pot controlar amb rapidesa, es fa venir una ambulància de la mateixa Guàrdia Urbana que arriba en uns tres minuts.</p> <p>Es constata que els vehicles logotipats amb què es fan els trasllats de persones detingudes no disposen de càmeres de videovigilància.</p>
Entrevistes	<p>No se n'han fet.</p>
Recomanacions	<p>Atès que al municipi hi ha una ABP del cos de la PG-ME, i malgrat que la Guàrdia Urbana dona compliment a l'exercici dels drets de la persona detinguda, l'MCPT considera que el fet de passar per dues dependències policials pot restringir indegudament el dret fonamental de la persona a no veure perllongada la seva privació de llibertat més temps del que és estrictament necessari.</p> <p>Atesa la predisposició manifestada per la Guàrdia Urbana a deixar de fer funcions de custòdia de detinguts, es recomana que l'Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat revisi el protocol d'actuació o el conveni corresponent amb la Direcció General de la Policia perquè es faci càrrec de la custòdia de totes les persones detingudes i, en aquest sentit, s'estableixi que la policia local condueixi directament els detinguts a les dependències de la PG-ME a l'Hospitalet.</p> <p>Mentre no es produeixi aquest canvi en l'operativa, cal instal·lar una càmera de videovigilància a l'interior de la zona d'aparcament dels vehicles de la Guàrdia Urbana de l'Hospitalet, de manera que tot el circuit de la detenció estigui monitoritzat.</p> <p>Així mateix, cal garantir que si un menor detingut no passa per l'ACD, cosa que en principi és una bona pràctica, estigui permanentment vigilat, bé per un agent de custòdia present a la sala de brífig, bé mitjançant una supervisió de videovigilància.</p> <p>Cal valorar la incorporació de càmeres de videovigilància en els vehicles policials que fan tasques de trasllat de persones detingudes.</p>

Polícia Local d'Igualada

Data	12 de juliol de 2023
Número de visita	Seguiment Anterior: 14 de novembre de 2017
Descripció	<p>Atén la visita el caporal i cap de torn de la Policia Local. Després, el cap de la Policia Local passa un moment per saludar i s'excusa perquè té una reunió de treball amb la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra (PG-ME).</p> <p>L'àrea de custòdia de persones detingudes (ACD) no ha canviat respecte de la visita anterior, en el marc de la qual es va constatar que s'havia donat compliment a les recomanacions efectuades amb motiu de la primera visita, al 2014. En particular, s'hi havien instal·lat noves càmeres i els rètols indicadors, a més d'un armer.</p> <p>No obstant això, atès que les càmeres estan a l'exterior de cadascuna de les tres cel·les, es constata que tenen punts cecs, en particular a la zona de descans de les persones detingudes.</p> <p>Respecte de les recomanacions que es van fer l'any 2017, es constata que han millorat les condicions de l'ACD, que ja no fa mala olor. Quant als matalassos, s'informa que s'han substituït per uns de nous que estan protegits per material ignífug, i es constata que tenen unes condicions higièniques adequades. El dia de la visita hi ha un matalàs i una màrfega desada sobre la bancada d'obra de cadascuna de les cel·les. S'informa que les mantes són d'un sol ús. La número 3 té unes mantes a terra per llençar, atès que estan desfilades i es veuen gastades. S'informa que hi ha de passar el servei de neteja.</p> <p>En aquesta ocasió es constata de nou que la zona de cel·les és la que té un aspecte més deteriorat, especialment les parets de les cel·les 1 i 2, que tenen pintades i restes de brutícia. La placa turca de la número 2 té un guant de làtex a terra.</p> <p>L'espai identificat com “diligències i ressenyes” es fa servir per fer les proves d'alcoholèmia, i és on es confeccionen les primeres diligències. S'informa que la Policia Local només té competència exclusiva en matèria de delictes contra la seguretat viària i que es fan imputacions sense detencions.</p> <p>El procediment de custòdia i trasllat de persones detingudes tampoc no ha variat des de la darrera visita:</p> <p>S'informa que la persona detinguda s'està a les dependències de la Policia Local durant el temps indispensable mentre es confeccionen les primeres diligències. Un cop concloues, es trasllada la persona detinguda a dependències dels Mossos d'Esquadra, els quals tenen protocol·litzat rebre la persona detinguda amb l'atestat fet i, si escau, amb el reconeixement mèdic passat.</p>

Descripció

Només es posa un detingut per cel·la, cosa que normalment és factible, ja que només se solen fer una o dues detencions a la setmana. Si coincideixen homes i dones s'estan, per tant, en cel·les separades però a la mateixa zona. Si en algun moment hi hagués més de tres persones detingudes de manera simultània, se'n traslladaria alguna directament a la comissaria de la PG-ME. Es reconeix, però, que no sempre el cos de Mossos d'Esquadra està en disposició de rebre els detinguts de la Policia Local quan s'han conclòs les primeres diligències policials.

Pel que fa al compliment dels drets de la persona detinguda, s'informa que l'únic dret que s'exerceix a les dependències de la comissaria de la Policia Local és el de la trucada telefònica. Aquesta comunicació es fa en presència policial, i és l'agent qui fa el contacte, s'identifica i pregunta a la persona si accepta la comunicació. La resta de drets es materialitzen a la comissaria dels Mossos d'Esquadra d'Igualada.

Pel que fa al dret a rebre un reconeixement mèdic, es confirma que només es fa si la persona detinguda ho sol·licita o si té algun tipus de lesió. Durant la visita mèdica els agents no hi són presents, llevat que el personal mèdic els demani que hi siguin o els agents considerin que no ser-hi pot ser perillós per garantir la integritat física del personal sanitari.

La comunicació de la detenció al col·legi d'advocats la fa la Policia Local, però l'assistència jurídica es presta a les dependències dels Mossos d'Esquadra perquè el temps que els detinguts passen a la comissaria de la Policia Local és molt breu.

Es disposa d'un casc integral similar o igual al que utilitzen els motoristes, amb obertura frontal com a sistema de contenció en el transcurs de la detenció per evitar casos de possibles autolesions.

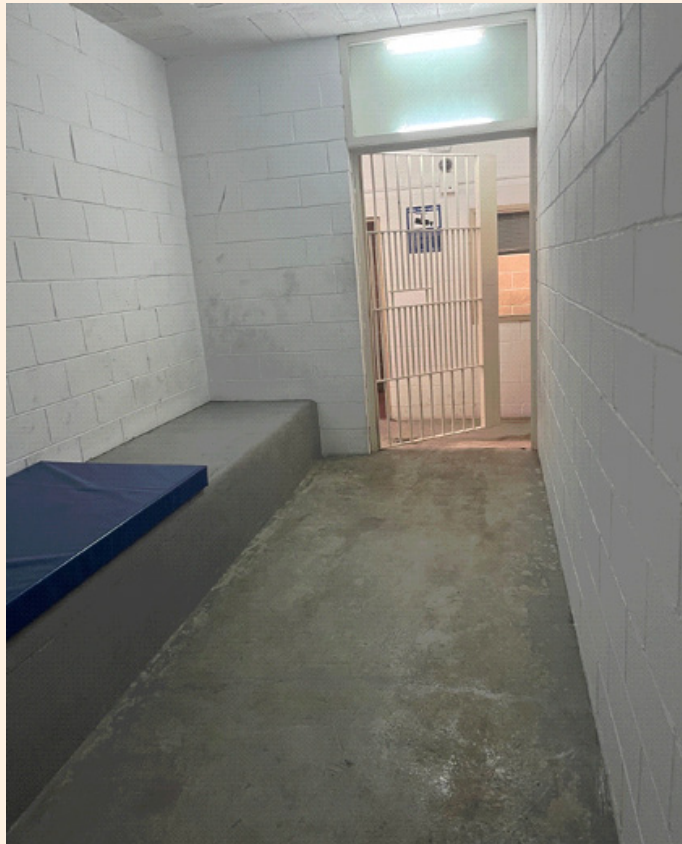
Es confirma que els menors detinguts no entren a la zona de cel·les, sinó que s'estan a la sala d'identificacions que hi ha a l'entrada de les instal·lacions policials i que se'ns mostra en finalitzar la visita. S'informa que se segueixen en tot cas les indicacions donades per la Fiscalia.

Malgrat que l'estada a l'ACD sol ser curta (entre dues i quatre hores de mitjana), si cal donar algun àpat a la persona detinguda s'encarrega a un bar que hi ha a prop.

L'Equip de Treball del Mecanisme Català per a la Prevenció de la Tortura (MCPT) demana consultar el llibre de registre de persones detingudes de l'any 2023 que hi ha dins de l'ACD. Consta com a llibre del dipòsit municipal de detinguts, ja que Igualada és cap de partit judicial i no hi ha cap establiment penitenciari al terme municipal. D'una banda, es constata que només hi consten les nou persones que hi han passat des del 17 de juny de 2023 (l'últim registre és del 9 de juliol de 2023) i que no està diligenciada la data d'iniciació. D'altra banda, es constata que el llibre de registre no està emplenat de manera adequada: Hi ha camps que no estan omplerts, conceptes que no queda clar a què es refereixen, que no s'ajusten exactament als fets o que no estan anotats diligentment. El comandament que acompanya la visita emplena amb bolígraf i *in situ* el camp relatiu a l'hora de sortida de la persona detinguda d'un dels fulls.

Entrevistes	No hi ha cap persona detinguda.
Recomanacions	<p>Pel que fa als drets de les persones detingudes:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Cal recordar que l'assistència lletrada ha de tenir lloc durant les tres primeres hores des que es produeix la detenció. Per això, la policia ha de trucar al col·legi d'advocats tan bon punt es produeix. I si al cap de tres hores encara no s'ha traslladat la persona a l'àrea bàsica policial, l'assistència lletrada s'ha de fer a les dependències de la comissaria local. ■ Cal recordar l'obligació d'emplenar el llibre de registre de persones detingudes diligentment i la responsabilitat dels comandaments de supervisar-ho, atès que la finalitat del llibre és servir de suport documental de l'entrada de la persona detinguda a la dependència policial i facilitar el control posterior de l'actuació policial, i documentar les incidències que es puguin produir mentre la persona està detinguda i fins que és traslladada a dependències dels Mossos d'Esquadra. ■ Cal substituir el llibre actual per un de més actualitzat. Mentre el Departament d'Interior no doni les instruccions oportunes sobre com registrar tots els aspectes de la detenció als espais de custòdia de les policies locals, és recomanable seguir els criteris que fa servir actualment la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra a través del seu sistema d'informació policial. ■ Cal diligenciar el dia d'inici i de finalització de cada llibre de registre, i conservar a la mateixa ACD a requeriment de les autoritats pertinents els llibres anteriors, si més no el corresponent a l'any en curs. ■ Cal ajustar l'angle de visió de les càmeres de videovigilància de l'exterior de les cel·les per garantir que no queden punts cecs.

Fotografies

Comissaria de la Policia Local del Vendrell

Data	4 d'octubre de 2023
Número de visita	Seguiment Anterior: 3 d'octubre de 2013
Descripció	<p>Atén la visita el cap de la Policia Local. La sala de seguretat que es fa servir per a la custòdia de persones detingudes no ha canviat gaire respecte de la visita anterior pel que fa a l'espai i el circuit d'accés. En aquesta ocasió, una de les dues cel·les està inutilitzada i es fa servir per desar-hi objectes perduts. S'informa que no hi ha servei de custòdia de persones detingudes i que l'escorcoll a la persona detinguda es fa a la sala de seguretat, on la persona es queda mentre es fan les primeres diligències, és a dir, el mínim temps imprescindible per poder fer totes les gestions i fer el traspàs de diligències i de la persona detinguda al cos de Mossos d'Esquadra. El conveni de coordinació i col·laboració en matèria de seguretat pública i policia amb el Departament d'Interior així ho recull.</p> <p>L'espai identificat com a sala de seguretat té videovigilància, i els elements de contenció, com els cascs, estan a la vista.</p> <p>Sobre el procediment de custòdia i trasllat de la persona detinguda, s'informa que tot el circuit està videovigilat i que es trasllada la persona al cos de Mossos d'Esquadra després de passar per reconeixement mèdic si ho demana expressament o si té algun tipus de lesió. El reconeixement es fa en presència policial o sense a criteri mèdic.</p> <p>L'Equip de Treball del Mecanisme Català per a la Prevenció de la Tortura (MCPT) demana consultar el llibre de registre de persones detingudes, i s'informa que la gestió administrativa del dipòsit està informatitzada, la qual cosa ja s'havia comunicat en la visita anterior. Es mostren a l'Equip les diferents aplicacions informàtiques de què disposa el cos, on es bolquen les dades de la minuta policial i les de les persones detingudes que han estat a la sala de seguretat esmentada. Tot i això, l'agent responsable de la unitat no pot treure la llista de les persones que hi han passat. Es consulta el registre d'una de les detencions efectuades i s'observa que l'hora de sortida de la sala és la de tancament de les diligències, però no la de la sortida real de la persona de l'espai. En canvi, en el cas del registre d'una altra detenció s'observa que hi consta l'hora de trasllat a l'hospital, l'hora de sortida i l'hora del trasllat als Mossos d'Esquadra.</p> <p>Pel que fa al compliment dels drets de la persona detinguda, s'informa, i així es pot comprovar en la documentació que consta en una de les minutes policials revisades, que es fa la trucada al Col·legi d'Advocats de Tarragona, tot i que aquest dret s'acostuma a materialitzar a la comissaria dels Mossos d'Esquadra del Vendrell. Tot i això, quasi sempre es fa passar la persona detinguda per una visita mèdica abans de traslladar-la a l'ABP. Aquest reconeixement, si el facultatiu ho demana i l'actitud de la persona detinguda ho permet, es pot fer sense la presència dels agents de custòdia.</p>

Descripció	<p>Es constata que els vehicles policials amb els quals es fa el trasllat de les persones detingudes no disposen de càmeres de videovigilància.</p> <p>Finalment, s'informa que el cos està pendent de traslladar-se a un altre espai.</p>
Entrevistes	<p>No hi ha cap persona detinguda.</p>
Recomanacions	<p>En la visita anterior ja es va recomanar que es valorés la conveniència de renovar els protocols de coordinació amb el Departament d'Interior perquè les persones detingudes per la policia local fossin traslladades directament i sense dilacions a la comissaria dels Mossos d'Esquadra del Vendrell, tenint en compte que la destinació final de tota persona detinguda, abans de ser posada a disposició judicial, són les dependències d'aquest cos.</p> <p>No obstant això, de la visita d'enguany se'n desprèn que quan es fa una detenció s'utilitza l'anomenada <i>sala de seguretat</i> durant un temps per fer un escorcoll corporal a la persona detinguda i les primeres diligències policials necessàries per poder lliurar la persona al cos de Mossos d'Esquadra. És a dir, que s'utilitza aquesta sala durant el temps imprescindible per poder fer totes les gestions i fer el traspàs de diligències i el trasllat de les persones detingudes.</p> <p>Tant una cosa com l'altra (escorcoll i minuta) es poden fer a la comissaria dels Mossos d'Esquadra de la mateixa localitat. Per això, l'Equip de Treball de l'MCPT torna a insistir en la necessitat d'acordar amb el Departament d'Interior un canvi en aquests protocols en el sentit que s'indica més amunt. A més, l'ingrés de la persona detinguda en l'anomenada <i>sala de seguretat</i> no és segur perquè els agents del cos de Policia Local hi entren amb l'arma atès que no hi ha armer. Es constata també que, encara que es faci la lectura de drets en el moment de la detenció, la major part de drets no es poden fer efectius a la comissaria de la Policia Local, sinó que s'han de posposar diverses hores fins que la persona està sota custòdia del cos de Mossos d'Esquadra.</p> <p>Addicionalment, i a mesura que es vagi renovant el parc mòbil del cos, caldria incorporar càmeres de videovigilància dins dels vehicles policials, per poder monitorar els trasllats de les persones detingudes.</p>

Fotografies

Comissaria de la Policia Local de Sitges	
Data	15 de novembre de 2023
Número de visita	
Descripció	<p>Atén l'Equip de Treball del Mecanisme Català per a la Prevenció de la Tortura el cap de torn de la Policia Local, que informa que l'àrea de custòdia s'ha eliminat. L'Equip constata que, en efecte, s'ha clausurat definitivament, i que fins i tot ha desaparegut l'espai i s'ha reconvertit en pàrquing de vehicles. Per tant, s'ha donat compliment a les recomanacions que aquesta institució va fer arran de la visita de l'any 2016.</p> <p>Pel que fa a l'edifici, s'han instal·lat elements nous per garantir la seguretat, i tots els vidres i les parets són antibales.</p> <p>Quan es deté una persona, se segueix el protocol establert amb els Mossos d'Esquadra:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Es fa la lectura de drets. ■ Abans de traslladar la persona a la comissaria dels Mossos d'Esquadra de Vilanova i la Geltrú se li fa una visita mèdica a l'hospital Els Camils. La visita no és obligatòria, és a voluntat de la persona detinguda. S'informa l'Equip que els agents acostumen a ser presents a la visita mèdica, excepte si el personal mèdic els demana que es quedin a fora. Sempre hi són presents si en la detenció s'ha utilitzat la força, si hi ha lesions o si els agents consideren que no ser-hi presents pot ser perillós per a la integritat física del personal mèdic. ■ Es trasllada la persona detinguda a la comissaria dels Mossos d'Esquadra de Vilanova i la Geltrú, amb qui hi ha molt bona relació. Els agents i el detingut es queden al pàrquing de la comissaria fins que el cap de torn n'autoritza l'entrada. ■ S'escorcolla el detingut i es recullen les seves pertinences (l'agent de la policia local sempre hi és present). ■ Un cop arriba el detingut a la comissaria dels Mossos d'Esquadra, es torna a fer la lectura de drets de l'article 520 de la Llei d'enjudiciament criminal. Els drets s'exerceixen mentre el detingut està sota custòdia del cos de Mossos d'Esquadra. ■ La minuta policial es redacta després del trasllat a la Comissaria dels Mossos d'Esquadra. <p>S'informa l'Equip que a Sitges hi ha èpoques en què augmenta la conflictivitat (Carnaval, Festival del Cinema...). La Comissaria dels Mossos d'Esquadra de Sitges té una àrea de custòdia que generalment no s'utilitza, però en aquestes ocasions o bé quan es fa la desinfecció de l'àrea de custòdia de la Comissaria de Vilanova i la Geltrú sí que es fa servir.</p>

Descripció	<p>S'indica a l'Equip que la majoria de delictes són per furts i robatoris a vehicles, i que hi ha pocs casos de violència masclista (no més d'un cas cada dos mesos). No és un territori conflictiu (el nombre de detinguts és d'aproximadament seixanta-cinc a l'any).</p> <p>La plantilla actual la conformen setanta agents (el 10 o 11 % són dones, i dels deu caporals que hi ha, dos són dones).</p>
Recomanacions	No se'n fan.

Comissaria de la Policia Local de Sant Pere de Ribes (Roquetes)	
Data	15 de novembre de 2023
Número de visita	
Descripció	<p>L'Ajuntament de Sant Pere de Ribes ocupa dos edificis: un al centre del poble i l'altre a les Roquetes. Les instal·lacions de la Policia Local, doncs, estan desdoblades, i hi ha una oficina dins de l'edifici de l'Ajuntament del centre del poble i una altra dins de l'edifici de les Roquetes. L'Equip de Treball del Mecanisme Català per a la Prevenció de la Tortura s'ha traslladat a aquesta darrera. En aquesta oficina només hi ha un punt d'informació i atenció al ciutadà i un despatx per recollir-hi denúncies.</p> <p>Cap de les dependències de la Policia Local té àrea de custòdia, i els detinguts es traslladen a la comissaria dels Mossos d'Esquadra de Vilanova i la Geltrú. De fet, està previst construir una nova comissaria on no hi haurà àrea de custòdia.</p> <p>Quan es deté una persona, se segueix el protocol establert amb els Mossos d'Esquadra:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Es fa la lectura de drets. ■ Abans de traslladar la persona a la comissaria dels Mossos d'Esquadra, se li fa una visita mèdica no obligatòria (a voluntat de la persona). S'informa l'Equip que els agents no són presents a la visita mèdica, excepte si el personal mèdic ho demana o els agents consideren que no ser-hi presents pot ser perillós per a la integritat física del personal mèdic. ■ La minuta policial es redacta després del trasllat, ja sigui a la comissaria dels Mossos d'Esquadra o a les oficines de la Policia Local. En alguns casos, un agent fa la minuta mentre una altra patrulla s'encarrega del trasllat del detingut. ■ Un cop arriba el detingut a la comissaria dels Mossos d'Esquadra, es torna a fer la lectura de drets de l'article 520 de la Llei d'enjudiciament criminal. Els drets s'exerceixen mentre el detingut està sota custòdia del cos de Mossos d'Esquadra. <p>S'indica a l'Equip que la majoria de delictes són per resistència a l'autoritat o per violència masclista. En aquests darrers casos, se segueix el mateix procediment de detenció i es deriva la víctima al Grup d'Atenció a la Víctima de Sitges.</p> <p>La plantilla actual la conformen quaranta-un agents. S'ha fet un procés de selecció i properament s'hi incorporaran sis agents més.</p>
Recomanacions	No se'n fan.

c. Centres penitenciaris

Centre Penitenciari de Joves	
Data	1 de febrer de 2023
Número de visita	Seguiment Anterior: 24 de novembre de 2021
Descripció	<p>L'Equip de Treball del Mecanisme Català per a la Prevenció de la Tortura (MCPT) és rebut pel director del centre i, aprofitant que tot l'equip directiu està reunit amb la prefectura de serveis, convida l'Equip a participar en la reunió per conèixer les decisions que es prenen, els incidents que es produeixen i qualsevol altra qüestió que afecta la vida diària del centre penitenciar. Abans de començar, es lliura una còpia amb diferents estadístiques del centre sobre la situació de la població penitenciària. Al centre hi ha 285 interns, un 64 % dels quals són magrebins (marroquins i algerians), un 22 % són espanyols, un 13 % procedeixen d'altres països europeus, un 8 % són de l'Amèrica Central i del Sud, i la resta són sub-saharians, pakistanesos i d'origen asiàtic.</p> <p>En comparació amb la darrera visita, es posa de manifest que les dades pràcticament no han canviat pel que fa a la població i l'origen dels interns. Hi ha un descens en el nombre de població, atès que s'ha passat de 318 interns l'any 2021 a 285 l'any 2023. En canvi, pel que fa a l'origen, s'ha passat d'un 82,2 % de població estrangera a un 88 %. Els joves poden ser al centre fins que compleixen els vint-i-cinc anys, per bé que amb vint-i-un poden demanar el trasllat de centre (excepcionalment, s'ha demanat el trasllat d'un intern de vint anys per un incident molt greu amb una funcionària). Els interessa tenir interns més grans perquè tenen un paper contenidor/educador sobre els més joves, però la majoria dels residents estan en la franja dels divuit als vint-i-un.</p> <p>També es comenten tres incidents que van tenir lloc el dia anterior i com s'han gestionat. En primer lloc, uns insults que van comportar l'adopció de mesures cautelars per garantir que els fets tinguessin una resposta immediata (prohibició de sortir del mòdul i de fer la videotrucada de la setmana). Se'n va informar el jutjat de vigilància penitenciària, el qual no ha donat resposta. En segon lloc, una autolesió en què l'intern necessitava grapes i no volia rebre assistència mèdica. Va romandre en situació d'aïllament provisional i amb videovigilància. I en tercer lloc, un intern va proferir insults i va desobeir les ordres del personal funcionari al departament d'infermeria. S'està pendent que Salut Mental faci una avaluació del seu estat perquè es posa de manifest que no està bé.</p> <p>L'anàlisi dels tres casos posa de nou en relleu el tema de l'assistència mèdica al centre. D'una banda, el centre continua disposant de guàrdies de localització de personal mèdic de nits i de caps de setmana, però la cobertura no és presencial.</p>

Descripció

Per tant, contràriament al que va informar l'Institut Català de la Salut, encara no s'han fusionat els equips d'atenció primària penitenciària (EAPP) de Quatre Camins i el de Joves en un únic equip, cosa que hauria de suposar que els dos centres fossin atesos per l'equip presencial que actualment és el de referència per a Quatre Camins. Es posa d'exemple un incident que va tenir lloc la nit de Reis: un intern tenia convulsions, es va trucar al metge i aquest va suggerir que el cap de serveis li donés un Diazepan. El cap de serveis s'hi va negar perquè considerava que quedava fora de les seves funcions. Destaca també que a la reunió de l'equip directiu no hi hagi cap representant dels serveis mèdics.

A banda, el dia de la visita, ens trobem que la metgessa que estava localitzable de nit havia anat a treballar i després seguia treballant en el servei de matí. Això implica un risc de saturar i cremar els facultatius disponibles actualment.

El personal del centre també posa de manifest de nou els problemes de salut mental dels interns joves. Actualment hi ha cinc joves en programa de prevenció de suïcidis (risc baix, amb visita a psiquiatria al cap de dues setmanes). A requeriment de l'Equip es lliura una còpia dels informes de cadascun d'ells. Entre les mesures de seguretat que tenen prescrites, destaca que tots tenen la monitorització de senyals d'alarma i l'acompanyament permanent en cel·la o en horari nocturn. Actualment, el professional psiquiàtric de referència està de baixa.

S'informa també que, a banda del programa marc de prevenció de suïcidis als centres penitenciaris de Catalunya, se n'ha fet un altre adaptat al Centre Penitenciari de Joves, i l'Equip en demanarà una còpia. També s'informa que no hi hagut cap suïcidi però que se'n simulen molts i que hi ha casos d'autolesions, especialment entre la població àrab.

Com a novetat, s'informa que s'està treballant en un nou pla funcional per adaptar-se al nou perfil de joves ingressats. Amb la distribució actual, en què els interns estan repartits entre penats i preventius, els pocs interns que tindrien possibilitats de seguir un itinerari de treball per arribar a medi obert ho tenen molt difícil. Es troben casos d'interns que han renunciat a sortir de permís o tenir comunicacions vis-a-vis. Un dels objectius passa per reobrir el departament d'atenció especialitzada (DAE), que està tancat des de fa temps i que només es va obrir durant la gestió del coronavirus.

Tenint en compte l'alt percentatge de població estrangera del centre, l'itinerari de treball amb l'intern segueix aquest camí: Es comença regularitzant la documentació dels interns, procés que costa molt a causa de les traves burocràtiques. Després, els interns han de treballar l'idioma (actualment hi ha dos mediadors amb una dedicació de matins de dilluns a divendres). A continuació, han de seguir els programes específics de tractament. I, finalment, s'intenta que els que puguin arribin a medi obert. Es posa de manifest el poc interès dels interns a fer activitats esportives, a aprendre l'idioma, a anar a l'escola o a complir amb la destinació del lloc de feina. Es tracta d'un perfil d'intern que té poques perspectives i s'hi ha d'estar molt a sobre.

Descripció	<p>Es posa en relleu també la manca de recursos a l'exterior per a unes persones que moltes vegades no estan regularitzades administrativament i, per tant, no poden ser admeses en els recursos disponibles. En aquests moments es disposa d'un recurs, "la caseta", on es deriven els interns que surten de permís i/o en tercer grau. Tot i això, es reconeix que durant el temps que hi són els interns no tenen cap tipus de supervisió, amb el risc que això representa. En aquests moments, els serveis socials fan una tasca de revisió i actualització dels recursos existents i disponibles.</p> <p>Pel que fa als incidents, es fa èmfasi en el fet que han arribat a tenir tants expedients disciplinaris com Brians 1, que té el triple de població. De fet, en aquests moments el departament especial de règim tancat (DERT) torna a estar al màxim de la seva capacitat. Pel que fa a les immobilitzacions, l'Equip demana la llista de mitjans coercitius del 2022 (58) i les del 2023 (10). En la visita anterior es va posar de manifest que se'n feien poques, però en aquesta ocasió es destaca que se'n fan moltes.</p> <p>Es demana consultar l'expedient d'un dels interns amb problemes de salut mental i que va ser objecte d'una immobilització l'any 2022. Tanmateix, no se'n conserven les imatges, perquè per motius que es desconeixen no es van descarregar (tot i que consta una anotació a l'expedient) i, per defecte, el sistema les esborra al cap d'un mes. A més, una part de l'Equip demana visualitzar la immobilització d'un altre intern que actualment és al DERT i que ha estat immobilitzat amb subjeccions psiquiàtriques en tres ocasions durant el 2023 i en nou ocasions l'any 2022. També es demana consultar l'expedient d'un intern que ha estat sancionat fins a 27 vegades des que va ingressar el setembre de 2021. En tots tres casos es proposa obrir una actuació d'ofici per demanar més informació, en particular informació psicològica i de salut mental.</p> <p>Pel que fa a les immobilitzacions, ens trobem que algunes de les que es fan són, a parer del professionals del centre, mèdiques, però diuen que els professionals mèdics no les volen assumir. De fet, en el paramètric de les contencions no es fa distinció entre immobilitzacions regimentals i immobilitzacions mèdiques.</p> <p>Una altra informació d'interès és que en aquests moments als tallers no hi ha feina. De 18 interns que hi ha apuntats, només en treballen 7. Es posa de manifest la necessitat d'adaptar el tipus de feina al perfil d'interns, perquè el personal subratlla que s'hi ha d'estar molt a sobre. En total, entre tallers i destinacions, hi ha 170 persones ocupades, amb el benentès que la feina a tallers puja i baixa. El que han aconseguit el centre i el CIRE és fraccionar el pagament del sou als dies 2 i 15 de cada mes perquè es trobaven que molts interns a principis de mes ja s'ho havien gastat tot.</p> <p>També s'explica que de vegades el personal mèdic prescriu que l'intern ha de dormir acompanyat i no hi ha cap intern que vulgui acompanyar-lo. En aquests casos el que es fa és monitoritzar amb càmera l'intern durant la nit (en una de les dues cel·les del DERT que hi ha amb càmera) i durant el dia l'intern fa vida normal a la seva cel·la.</p>
-------------------	---

Descripció	<p>L'Equip demana informació sobre el total de població penitenciària amb diagnòstic de salut mental. S'explica que Sant Joan de Déu no facilita aquestes dades. L'única dada de què es disposa és que actualment hi ha vuit interns ingressats al departament d'infermeria del centre. En el marc del nou pla funcional amb el qual està treballant el centre s'ha plantejat que es podria habilitar la segona planta d'infermeria per destinar-la a malalts psiquiàtrics i ubicar-hi els interns amb perfil més vulnerable.</p> <p>Una altra part de l'Equip visita el DERT i hi entrevista tres interns, un d'espanyol i dos de magrebins. Tot i que amb aquests segons la comunicació és complexa, de les entrevistes es desprèn que no hi ha queixes generalitzades respecte de la vida al centre: tenen bona relació amb els funcionaris i el personal de tractament, tenen una opinió positiva dels serveis mèdics i consideren que el menjar és bo i que els productes del CIRE no són cars.</p> <p>En el decurs de la visita al DERT, l'Equip és testimoni de com la cap del mòdul fa una contenció verbal a un intern que cridava a la seva cel·la i picava amb algun element metàl·lic.</p> <p>L'Equip visita també el mòdul residencial 2 i conversa amb el cap de mòdul i, de manera informal, amb alguns interns. També visita la cuina, acompanyat pel director del centre i part del seu equip. En aquest espai hi ha un dinar de mostra, que tant el director com un membre de l'Equip tasten. Hi ha dos menús possibles (vegetarià i omnívor) que tenen una qualitat més que acceptable.</p> <p>Al final de la visita, un dels interns del DERT torna a demanar ser entrevistat per l'Equip i, en presència del mediador cultural, que fa d'interpret, planteja algunes queixes concretes relacionades amb les comunicacions amb la seva família i la refosa de les seves penes. La institució del Síndic de Greuges obre expedient de queixa en relació amb aquestes qüestions.</p>
Entrevistes	No se'n fan.
Recomanacions	<ul style="list-style-type: none"> ■ Cal disposar de servei mèdic/sanitari les vint-i-quatre hores del dia i incrementar el nombre de facultatius per poder oferir una atenció presencial, atesos el nombre d'incidents que es produeixen al centre i la problemàtica de salut mental que s'ha detectat. ■ Cal ampliar el servei de mediació cultural àrab, atès l'augment d'aquest perfil d'interns els darrers anys. A banda dels professionals actuals, n'hi hauria d'haver com a mínim un a les tardes i els caps de setmana. ■ Cal posar en marxa un mòdul tipus DAE, dotat amb el personal necessari, per acollir-hi els joves en situació de més vulnerabilitat. ■ Si bé amb la instal·lació de càmeres s'eliminen gran part de les zones cegues de les cel·les de contenció, és recomanable disposar d'aparells d'enregistrament d'àudio, com s'ha fet en altres centres penitenciaris. L'enregistrament d'àudio dona informació rellevant i qualificada sobre la situació i l'actitud de l'intern mentre està immobilitzat.

Recomanacions	<ul style="list-style-type: none"> ■ En relació amb els sistemes de videovigilància, si bé es desen totes les gravacions de les contencions mecàniques que s'han dut a terme, desapareixen al cap d'un mes, tret de les que puguin ser constitutives d'infraccions administratives o de delictes. Per tant, cal modificar el sistema actual perquè en tots els casos les imatges es puguin conservar, com a mínim, fins a sis mesos, i garantir que la descàrrega es faci de manera automàtica. ■ Atès el perfil de la població jove reclusa, cal potenciar l'atenció a la salut mental i a les addiccions, i molt especialment la prevenció de les conductes autolesives i la prevenció del suïcidi. Cal adequar la dotació de personal mèdic a la ràtio de la població reclusa amb algun tipus de patologia mental i reforçar els seguiments, atès el nombre elevat de casos de joves amb una salut mental precària, la majoria dels quals estrangers sense cap tipus de referent familiar al territori. ■ En el cas dels interns que tenen prescrita la mesura d'estar acompanyats, i atesa la dificultat legítima de trobar interns "de confiança" que vulguin fer aquesta funció, cal trobar eines o mecanismes per evitar ubicar-los en alguna de les cel·les del DERT amb videovigilància, atès que no és el lloc idoni per a aquest perfil de joves tenint en compte el règim de vida que porta implícit aquest departament. L'abordatge d'aquests casos s'ha de fer des de l'àmbit de la salut, i mentre tinguin prescrita aquesta mesura cal que estiguin ubicats a les àrees d'infermeria.
Obertura d'actuacions relacionades	Es proposa obrir una actuació en relació amb els tres casos pels quals l'Equip s'ha interessat, un dels quals relatiu a la immobilització visualitzada. També s'obre un expedient per la queixa plantejada per un intern del DERT.

Centre Penitenciari Brians 1	
Data	1 de febrer de 2023
Número de visita	Seguiment Anterior: 26 de gener de 2022
Descripció	<p>L'Equip de Treball del Mecanisme Català per a la Prevenció de la Tortura (MCPT) és rebut pel director i el subdirector de règim interior, els quals informen que respecte de la visita anterior s'ha reduït la població reclusa femenina. Hi ha 111 dones, 27 de les quals són a la unitat de medi semiobert (UMS) i 58 estan en règim ordinari. 1.019 interns són homes, 901 dels quals són preventius i la resta estan ingressats a la Unitat d'Hospitalització Psiquiàtrica Penitenciària de Catalunya (UHPP-C).</p> <p>Per la seva banda, l'Equip informa que l'objectiu de la visita són els tallers de producció que hi ha repartits dins de la presó. En el cas de Brians 1, i a diferència d'altres centres, els tallers són a l'interior de cada mòdul residencial, de manera que els interns només tenen accés al taller del seu mòdul. Això ha tingut alguns avantatges en època de pandèmia, perquè cada mòdul era un grup bombolla i així s'evitava el moviment d'interns entre mòduls, però també té algun desavantatge, com ara que no es poden compensar les llistes d'espera entre mòduls o que les persones qualificades no poden fer un taller de nivell més complex si no s'ofereix al seu mòdul. En aquest sentit, a dia d'avui tots els tallers són força mecànics (manipulats), llevat del del mòdul residencial 3 (impremta).</p> <p>Durant la visita als tallers, acompanyen l'Equip la cap de producció del CIRE i el cap de serveis. En la visita a cada taller s'hi afegeix el responsable del taller respecte del CIRE. En total, entre homes i dones, als tallers productius hi ha 132 persones ocupades al torn de matí i 122 al torn de tarda. A serveis generals hi ha 108 persones ocupades al torn de matí i 133 al torn de tarda.</p> <p>També s'informa que properament la cuina també la gestionarà el CIRE, la qual cosa suposarà més feina per als interns.</p> <p>Impremta (mòdul 3)</p> <p>Originàriament, la impremta era al Centre Penitenciari d'Homes de Barcelona, però quan es va tancar es va traslladar a Brians 1.</p> <p>En aquests moments està dividida en dos: S'imprimeix material, d'una banda, per a l'Administració de Justícia; i de l'altra, per a un dels clients més grans que tenen en aquests moments, Veripack, que és una empresa especialitzada en la producció d'embalatge.</p> <p>Hi ha dos torns de treball, matí (de 9 a 12.30 h) i tarda (de 15 a 18.30 h), amb dotze persones a cada torn. Està permès doblar el torn perquè la borsa de treball no és gaire gran. Es posa l'accent en la fluctuació de gent, atès que els interns que hi treballen són preventius. Els tècnics del CIRE desconeixen la situació processal o penal dels interns.</p>

Descripció

Es paga per producció, a diferència del que passa en altres centres penitenciaris com el de Joves i el de Dones, on es paga per hora treballada. El mínim que guanya un operari són 200 euros/mes (si fa un torn). El verificador i l'encarregat cobren molt més (al voltant de 600).

Al taller hi ha llum natural, però també molt de soroll produït per les màquines. Hi ha equips de protecció individual a disposició dels interns, però no és obligatori dur-los, i s'observa, per exemple, que els interns no porten taps a les orelles malgrat que el soroll que hi ha a l'espai és considerable, per bé que intermitent.

Se'ns lliura un model del compromís de treball en tallers productius que es fa signar a cada intern o interna quan se li assigna el lloc de feina, la signatura del qual compromet a fer els treballs que s'assignin i a respectar la normativa que s'hi fa constar. L'incompliment de la normativa pot ser motiu de suspensió o d'extinció de l'activitat. Les suspensions per raons de tractament les valora la junta de tractament; per raons d'ordre i disciplina, la direcció, i per raons laborals, el CIRE. L'extinció de la relació laboral l'acorda, amb la valoració prèvia de les circumstàncies de cada cas, la junta de tractament, la direcció i/o el CIRE. La baixa per motius disciplinaris relacionats amb el taller impossibilita que es readmeti la persona durant un període de dos mesos. Tanmateix, quan n'hi ha necessitat, es torna a valorar la readmissió encara que no hagi passat el temps establert. En tot cas, la proposta de qui treballa en un taller o altre la fa la junta de tractament.

Abans d'arribar a la suspensió o a l'extinció de la relació laboral està previst fer una amonestació a l'intern o interna. Per fer-ho, primer s'elabora un informe en què se l'adverteix dels motius pels quals incompleix la normativa o no fa bé la seva feina. Després se'l torna a advertir per escrit i, finalment, es fa la proposta de suspensió i/o extinció, a la qual s'adjunten les amonestacions prèvies.

Les faltes injustificades (entre 4 i 5) també suposen donar de baixa l'intern o interna dels tallers.

De la seguretat laboral se n'encarrega el Departament de Riscos Laborals del CIRE. Se'ns lliura un exemplar de la informació bàsica sobre prevenció de riscos laborals que es lliura als interns. En aquell moment no es disposa del document específic per al taller en qüestió.

A diferència del que passa a l'exterior, no és requisit previ haver fet el curs de prevenció de riscos laborals abans de començar a treballar. Atès que hi ha una rotació continuada d'interns/treballadors, caldria que hi hagués un tècnic o tècnica de justícia permanentment fent els cursos cada dia, la qual cosa no és viable. S'ofereixen uns vuit cursos cada any, amb una capacitat a cada curs d'entre vint i vint-i-cinc alumnes. A tall d'exemple, al Centre Penitenciari Lledoners l'any 2022 se'n van fer deu. La impremta és l'únic taller en què la tècnica forma els interns.

Descripció	<p>Manipulats (mòdul 4)</p> <p>En aquest taller es fa una tasca senzilla consistent a posar etiquetes adhesives a capsos de plàstic. S'observa que hi ha força més gent que a l'anterior. El responsable de taller informa que hi ha entre cinquanta i cinquanta-tres persones. L'horari dels torns difereix perquè al matí és de 8.30 a 12.30 h.</p> <p>La mitjana del sou de l'operari, el verificador i l'encarregat d'aquest mòdul també és similar a la del mòdul impremta. L'intern està obligat a venir a un torn. Per assistir al segon cal que ho demani. En tot cas, es prioritza el programa individualitzat de tractament (PIT) de l'intern i, si no li coincideix amb alguna altra activitat, pot anar al taller.</p> <p>S'informa que els interns tenen dret a una parada de quinze minuts i cadascú la fa a l'hora que ha escollit. Durant la parada tan sols es pot prendre cafè. Està prohibit fumar perquè hi havia hagut alguna problema a dins el taller. De fet, la màquina detectora de metalls detecta els paquets de tabac.</p> <p>El taller disposa de llum natural.</p>
	<p>Manipulats (Dones U)</p> <p>En aquest taller es preparen els envasos de plàstic que es fan servir a les botigues per vendre fruita o menjar (carn, peix, etc.).</p> <p>Com a norma general, per motius de seguretat els homes i les dones no es barregen als tallers. Excepcionalment, des de començaments de febrer, un grup d'homes treballen en torn de matí al taller de manipulats que hi ha al mòdul de dones U. La mesura s'ha adoptat perquè no hi ha dones suficients per cobrir els dos torns i a causa de la demanda de feina no es pot aturar la producció.</p> <p>En aquests moments, només el torn de tarda està cobert per dones. Durant el matí s'ha cobert amb interns del mòdul 4 (el més proper al de dones). Les úniques dones que hi ha són la verificadora i l'encarregada, que són les que ensenyen la feina als interns.</p> <p>Al taller hi ha llum natural i música ambiental, tot i que es veu algun intern que porta posats els seus auriculars.</p> <p>Només hi ha un lavabo, perquè no estava previst que aquest taller el fessin homes.</p> <p>El control de seguretat que es passa és el detector de metalls i, si sona, es passa el detector manual.</p> <p>En acabar la visita, una part de l'Equip s'entrevista amb algun dels interns del taller de manipulats (mòdul 4) i l'altra part demana la llista de contencions mecàniques amb subjecció al llit del 2022 i les que s'han fet el 2023.</p>

Descripció	<p>Entrevistes</p> <p>L'Equip entrevista dos interns del mòdul 4, que fan dos tornos laborals a tallers. Un fa set mesos que és a a Brians 1 i l'altre, trenta-tres. Tots dos van sol·licitar fer treball productiu en el moment de l'ingrés i van poder començar a treballar un parell de mesos més tard. Estan satisfets de l'oportunitat de tenir feina per la retribució que obtenen i perquè ocupen algunes hores del dia. Coincideixen, igualment, que el tracte amb els funcionaris i tècnics encarregats de l'àrea de tallers és molt bo. Un d'ells, però, diu que al mòdul algun funcionari mostra una actitud de prepotència. No tenen queixes del funcionament dels tallers, tot i que creuen que podrien estar més ben remunerats ateses les hores que hi dediquen.</p> <p>Tots dos expliquen també que es comuniquen amb les seves famílies, que són fora del territori espanyol, per telèfon i, si escau, videoconferència. Tot i això, un d'ells manifesta que atesos els horaris dels tallers de vegades li queda poc temps per trucar.</p> <p>Tots dos estan en contacte amb els seus advocats, amb qui no tenen dificultats per comunicar-se.</p> <p>Consideren que el menjar és prou variat i de qualitat. Els preus de la botiga del CIRE, en canvi, els troben excessius.</p> <p>Contencions</p> <p>La llista paramètrica de subjeccions no diferencia entre les regimentals i les sanitàries. L'Equip visualitza la contenció i subjecció (sense so) feta a una interna l'any 2023, de 57 minuts de durada. Es demanarà a la secretaria l'informe d'anàlisi sobre l'aplicació del mitjà coercitiu.</p> <p>La direcció facilita una còpia de la nova Circular 1/2021, d'1 de març, d'actualització de l'adaptació als centres i equipaments d'execució penal del protocol de videovigilància del Departament de Justícia, aprovada per la Instrucció 1/2009, de 9 de març.</p>
Recomanacions	<p>En l'àmbit dels tallers, i amb independència de les recomanacions de caràcter general que es puguin fer en el marc de l'actuació d'ofici iniciada per la institució del Síndic de Greuges, es recomana:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Elaborar i lliurar als interns informació específica de seguretat laboral relativa al taller on estiguin treballant, més enllà de la de caràcter general que ja es lliura actualment. ■ Fomentar l'ús efectiu dels equips de protecció individual adequats a cada taller productiu, com ara taps per a les orelles al taller d'impremta, independentment que el seu ús sigui voluntari. ■ Establir un sistema de representació dels interns que treballen als tallers, tot i reconèixer les dificultats que pot haver-hi atesa la rotació que hi ha en un centre de preventius com Brians 1.

Recomanacions	<p>Pel que fa als mecanismes de supervisió de les contencions mecàniques al centre:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Cal actualitzar el sistema informàtic emprat, de manera que es faciliti la descàrrega dels arxius visuals, a banda d'incloure-hi també so. ■ Cal que la direcció del centre pugui saber en tot moment i de manera diferenciada quines contencions tenen lloc a la Unitat d'Hospitalització Psiquiàtrica Penitenciària i quines a la resta del centre.
Obertura d'actuacions relacionades	No se n'han fet.

Centre Penitenciari Ponent	
Data	22 de juny de 2023
Número de visita	Seguiment Anterior: 19 de maig de 2021
Descripció	<p>L'Equip de Treball del Mecanisme Català per a la Prevenció de la Tortura (MCPT) és rebut pel director del centre penitenciari, el qual informa que al centre hi ha 620 interns, un 60 % dels quals aproximadament són d'origen estranger i la gran majoria no tenen vinculació familiar al territori. Es posen en relleu les dificultats d'adaptació dels interns, que tenen perfils molt complicats des del punt de vista d'adaptació i presenten conductes disruptives i dificultats per treballar la reinserció amb les eines de tractament estàndards.</p> <p>Per la seva banda, l'Equip informa que l'objectiu de la visita són els tallers de producció, i després el mòdul d'infermeria, el mòdul 8 (dones) i el departament de règim tancat (DERT). Durant la visita als tallers, acompanyen l'Equip el secretari tècnic jurídic i el cap de producció del CIRE.</p> <p>En el cas de Ponent, a diferència d'altres centres, tots els tallers es fan fora del mòdul –al costat del poliesportiu–, excepte el del mòdul 8, que té el seu taller propi.</p> <p>En total, entre homes i dones hi ha 180 persones ocupades només a tallers productius. La majoria de la producció, al voltant del 80 %, es concentra en tasques de muntatge i costura. La resta correspon a manipulats i impremta. Es continua pagant per producció i no per hora treballada, com passa en altres centres. Hi ha interns que fan dos tornos (per fer dos tornos cal que l'intern compleixi el seu programa de tractament i, si escau, pagui la responsabilitat civil derivada de delictes comès). Hi ha casos d'interns que compaginen l'activitat laboral a tallers productius amb altres destinacions.</p> <p>Les internes no es barregen amb els interns per motius de seguretat. Actualment no hi ha llista d'espera i els interns que treballen els proposa el centre penitenciari al CIRE.</p> <p>Dos cops l'any els interns fan formació en prevenció de riscos laborals. Aquest any també se'ls imparteix formació específica en funció del taller.</p> <p>Tallers</p> <p>Es visita el taller més gran, on es fa material mortuori per a una empresa francesa: bosses sanitàries fúnebres i portaurnes. En aquest mateix taller també es fan filtres d'un sol ús per a ús farmacèutic.</p> <p>El dia de la visita s'observa que hi ha 12 interns treballant en diferents tasques, alguns dels quals cosint. Al taller hi ha llum natural i la temperatura és agradable. Els sostres són molt alts i hi ha ventilació natural. En el moment de la visita la porta del taller és oberta i sona música.</p>

Descripció	<p>Hi ha un cartell de prevenció de caigudes perquè per arribar a la zona de treball cal baixar unes escales que no tenen cap barana. També hi ha diferents cartells repartits de prohibit fumar. S'informa, i així es constata, que hi ha una tècnica de prevenció de riscos laborals i una tècnica de producció del CIRE. Un intern fa d'enllaç entre el CIRE i la resta d'interns.</p> <p>S'entrevista un intern que està treballant al taller. Està satisfet amb l'oportunitat de treballar i amb les condicions de treball, tot i que es queixa que la retribució és molt baixa, uns 120 euros al mes (per un torn), dels quals es descompta la seguretat social i altres conceptes.</p> <p>Després es visita la impremta. L'espai és molt més petit. S'observa que hi ha 5 interns treballant més el tècnic del CIRE. La porta queda tancada per motius de seguretat. Només es deixa oberta, per autorització del centre directiu, coincidint amb períodes d'onades de calor. Només entrar es nota una forta olor d'algun producte químic amb el qual treballen els interns, que diuen que ja hi estan acostumats. Els interns tenen l'opció de dur mascaretes, però s'observa, i així se'ns informa, que no les fan servir. El mateix passa amb el soroll de les màquines: per bé que és considerable, els interns tampoc no fan servir taps perquè no en volen.</p> <p>Infermeria</p> <p>La infermeria només és residencial per als homes. El dia de la visita hi ha 28 residents. En aquest mòdul hi ha l'únic ascensor de tot el centre. A la planta baixa hi ha les habitacions dels interns amb dificultats de mobilitat, i a la primera planta, la resta d'habitacions. Els malalts orgànics estan barrejats amb el psiquiàtrics, per bé que aquests darrers només hi estan un temps mentre s'estabilitzen. A la planta baixa també hi ha les sales des d'on es passa consulta mèdica específica (odontologia, traumatologia, ginecologia i dermatologia), tot i que el personal mèdic passa consulta a cadascun dels mòduls. Hi ha servei de guàrdia mèdica les vint-i-quatre hores.</p> <p>Per a l'atenció mental hi ha un psiquiatre i un psicòleg clínic que depenen de l'hospital universitari Santa Maria. Els professionals de la resta d'especialitats són de l'hospital universitari Arnau de Vilanova.</p> <p>Acompanya la visita el cap de la infermeria, que ens mostra els diferents espais. A la planta baixa s'observa que a la sala de dia hi ha un intern amb caminador i quatre que juguen a un joc de taula. També hi ha dos patis. A la planta de dalt hi ha més habitacions i la cel·la d'aïllament i/o contenció. Està ocupada per un intern que s'havia autolesionat (talls als braços) i s'havia empassat un objecte tallant i que havia sortit d'urgència a l'hospital. Un cop donat d'alta, està en observació a la cel·la, que té videovigilància d'imatge i so. S'observa que porta el braç enguixat i està descansant per bé que quan l'Equip es disposa a marxar s'aixeca i a la pregunta de com s'hi troba, refereix que bé. Es dona la circumstància que l'intern té un expedient de queixa obert al Síndic de Greuges.</p> <p>Continua la visita per la biblioteca i la sala de dia. Una voluntària conversa amb un dels pacients.</p>
-------------------	---

Descripció	<p>També se'ns mostra la sala d'escorcoll, amb videovigilància d'imatge i so i el cartell corresponent. S'observa que hi ha una bata i, en una taula, guants de plàstic i una altra bata. Es canvien després de cada ús.</p> <p>Durant el trajecte cap al mòdul de dones, l'Equip s'entrevista amb el metge de medicina general que acaba de passar consulta al mòdul. A preguntes de l'Equip, manifesta que fa més de trenta anys que treballa al centre penitenciari i que el percentatge de patologies més freqüents al centre és igual que fora de la presó. També parla de salut mental des del punt de vista de la salut general, com la defineix l'Organització Mundial de la Salut, i no des de la perspectiva de la prevalença de la problemàtica de salut mental entre la població encarcerada.</p> <p>Mòdul 8 (dones)</p> <p>Primer es visita el taller, que és molt petit i hi fa calor. De fet, hi ha tres ventiladors grans en funcionament. Coincideix la visita amb la finalització de la jornada de matí. Hi treballen 4 dones en torn de matí i de tarda. No hi ha llista d'espera i cobren per producció. També fan material mortuori, concretament la roba amb la qual es folren les caixes dels morts. Han fet la formació en prevenció de riscos laborals, amb la qual estan satisfetes. L'encarregada manifesta que s'hi troben molt a gust i que entre elles hi ha molt bona relació. Després, l'Equip es retroba amb dues internes de les que hi treballen i manifesten que es troben molt bé al centre i que estan ocupades tot el dia. Una d'elles que explica que té tot el dia ocupat. L'única queixa que tenen és que hi ha paneroles.</p> <p>L'Equip observa com es lliura la medicació psiquiàtrica. De les 22 internes que hi ha al mòdul, en prenen 11 o 12. Està preparada en bossetes que porten el nom de la interna. El personal mèdic la lliura en presència de la funcionària i la interna se l'ha de prendre davant seu i després beure un got d'aigua. A la mateixa planta hi ha les cel·les que queden tancades durant tot el dia, llevat dels caps de setmana i els festius. L'espai està molt net, conservat i ben cuidat. Sembla acabat de pintar.</p> <p>Hi ha un funcionari i una funcionària en cada torn (un dels quals fa funcions de cap). Al torn de nit només n'hi ha un.</p> <p>A la planta baixa hi ha la resta d'espais on es fan els tallers artístics i la resta d'activitats. També hi ha el pati, la bugaderia, les sales de despatxos, la sala de dia i el menjador, que és conjunt, amb la qual cosa no té <i>office</i>. El menjar ve de la cuina en un carro. Se'ns mostra el dinar que tenen per a aquell dia: fideus amb allioli, peix amb salsa i, de postres, síndria. Les taules s'organitzen en funció del tipus de menú que té cada interna (ordinari, al·lèrgic, vegetarià, musulmà). Al costat del menjador hi ha una sala que s'identifica com a cuina/rebost on hi ha la màquina de cafè, que està programada per a l'hora d'esmorzar.</p> <p>Com a seguiment respecte de la visita anterior se'ns confirma que al DERT no es compleixen primers graus, sinó que només es fa servir per complir-hi sancions i per fer aïllaments i immobilitzacions. Se'ns mostra la cel·la d'immobilitzacions i s'observa que, a diferència d'altres centres, el llit està travessat, la qual cosa dificulta la subjecció. S'observa que el matalàs porta incorporades les corretges psiquiàtriques.</p>
-------------------	--

<p>Descripció</p>	<p>A la cel·la també hi ha els escuts, la falca postural i cintes de subjecció. Se'ns mostra la funda o llençol que es posa sobre el matalàs, atès que el que hi ha està una mica brut. També se'ns mostra el sistema de dues càmeres i el cartell identificatiu de gravació d'imatge i veu enganxat a fora. De les quatre cel·les, tres tenen videovigilància d'imatge i veu.</p> <p>Finalment, abans de finalitzar la visita, l'encarregada de l'economat mostra a l'Equip els productes que ven. Exposa que sempre ha treballat en supermercats de grans superfícies i que, a parer seu, els productes que s'hi venen estan bé de preu. En aquesta ocasió s'observa que hi ha productes femenins de marca barrejats amb productes de marques blanques: cremes corporals, xampús, pasta de dents, etc. El mateix passa amb el menjar. Manifesta que s'hi troba molt bé i diu que l'ambient és molt bo i tranquil.</p> <p>Departament de règim tancat (DERT)</p> <p>En el moment de la visita hi ha 62 interns al DERT, dels quals 36 estan en primer grau (6 d'ells en article 93). Es visita el mòdul 1 del DERT i s'observa que hi ha algunes cel·les inutilitzades per fuites d'aigua i altres incidències. L'obertura i el tancament de les cel·les es fa de manera manual.</p> <p>Com a dada positiva, es constata que les sales de contencions tenen doble càmera de seguretat per evitar punts cecs. El material de contenció, inclosa la falca postural perquè l'intern estigui de decúbit supí, està preparat de manera adequada.</p> <p>L'Equip entrevista tres interns. Coincideixen a descriure un tracte inapropiat, dur i de vegades provocatiu per part d'alguns funcionaris. Tampoc no se senten prou ben atesos pels serveis mèdics. Dos d'ells plantegen queixes particulars, i s'obren els expedients corresponents al Síndic de Greuges.</p>
<p>Recomanacions</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Cal procurar que el centre no sobrepassi el nombre d'interns que té actualment, atesa la dificultat reconeguda per treballar-hi amb les eines de tractament existents. En el cas de les dones, es constata una millora en general respecte de les visites anteriors, en particular pel que fa a les activitats que s'ofereixen. Amb tot, cal evitar que el mòdul sobrepassi la seva capacitat òptima i evitar destinar-hi perfils d'internes amb conductes disruptives que incideixin en el bon clima i ambient del mòdul, atès que les dimensions reduïdes que té no permeten fer-hi cap tipus de separació i/o classificació interna. ■ Cal establir un sistema de representació dels interns que treballen als tallers productius del CIRE, de manera que puguin participar en l'organització i la planificació del treball, a banda de la participació que tenen a les comissions moduls dels centres penitenciaris. ■ Pel que fa a la retribució que s'aplica als interns, es constata que actualment el mòdul retributiu és molt baix. Per això, s'hauria d'apropar progressivament al salari mínim interprofessional, atès que es considera que l'activitat laboral que duen a terme no ha d'implicar, en cap cas, la pèrdua de condicions o drets laborals.

Recomanacions	<p>Així mateix, es considera que aquest augment del règim retributiu hauria d'anar acompanyat d'un pla de treball consensuat i aprovat amb l'intern amb la finalitat de contribuir a fomentar la seva autonomia econòmica i que es responsabilitzi de les càrregues econòmiques que pugui tenir, com les que deriven de les obligacions parentals, el pagament de la responsabilitat civil, etc.</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Cal valorar fer extensiu al Centre Penitenciari Ponent el grup de parentalitat que hi ha actualment en alguns centres penitenciaris, perquè es considera que les mesures privatives de llibertat han d'incidir el mínim possible en la relació que els interns tenen amb els seus fills. En aquest sentit, cal cercar vies perquè els interns que són pares puguin desenvolupar i exercir les seves funcions parentals, tenint en compte el principi d'interès superior de l'infant recollit en la legislació vigent. Cal també adoptar mesures per avançar en la creació d'espais i entorns amables per a aquests infants.
----------------------	--

Centre Penitenciari Brians 2	
Data	5 de juliol de 2023
Número de visita	Seguiment Anterior: 21 de setembre de 2022
Descripció	<p>Després d'una espera força més llarga del que és habitual –que es deu, segons se'ns explica, al fet que la visita no havia estat anunciada–, i sense fer cap reunió prèvia amb la direcció del centre, l'Equip de Treball del Mecanisme Català per a la Prevenció de la Tortura (MCPT) visita l'àrea de tallers, el mòdul residencial 1 i els mòduls d'infermeria i de salut mental. Ens acompanya una educadora social, que informa que el centre segueix tenint uns 1.300 interns (com a la darrera visita) i entre 90 i 100 interns per mòdul ordinari.</p> <p>Tallers</p> <p>La zona de tallers està separada de la resta de mòduls, de manera que no s'hi limita l'accés pel fet de pertànyer a un mòdul residencial o a un altre. Ara bé, la llista d'espera per obtenir feina és força llarga, d'uns sis mesos.</p> <p>Es visita el taller de confecció, que té uns 80 interns repartits en dos torns. Es tracta d'una feina de certa complexitat que requereix un aprenentatge llarg, raó per la qual s'aposta per interns amb condemnes de llarga durada. Segons l'experiència acumulada, alguns interns són auxiliars de confecció i d'altres, maquinistes de confecció.</p> <p>Tots els interns que hi accedeixen fan una formació inicial d'una setmana sobre les diverses màquines que s'hi utilitzen. Així mateix, a banda del curs de prevenció de riscos laborals que ofereix el CIRE a tots els interns destinats a tallers productius, es fa des de fa poc un curs específic de prevenció de riscos en l'àmbit de la confecció.</p> <p>Els interns cobren per producció, normalment al voltant de 150 euros al mes per torn, tot i que la tècnica del CIRE que ens acompanya reconeix que, en funció de la destresa de l'intern, la quantitat percebuda pot oscil·lar entre els 60 i els 300 euros.</p> <p>Ens explica que no hi ha cap mena de representació del col·lectiu d'interns en l'àmbit laboral. Si algú necessita alguna cosa, ho demana individualment. En el taller de components elèctrics, l'Equip entrevista un intern. Està satisfet amb l'oportunitat de treballar i amb les condicions de treball. Manifesta que no té cap queixa del tracte que rep ni a tallers ni al mòdul (MR 1).</p> <p>Infermeria</p> <p>El coordinador mèdic ens acompanya durant la visita. Només fa vuit mesos que és al centre, però té experiència en gestió mèdica i ha estat a diferents centres d'atenció primària, cosa que li ha permès tenir una millor perspectiva de com organitzar el servei. De seguida que va arribar, va iniciar ràpidament canvis en l'equip i les instal·lacions per millorar i oferir un servei més eficaç.</p>

<p>Descripció</p>	<p>El personal de què disposa el servei és: 12 metges (es presta atenció les vint-i-quatre hores del dia mitjançant tres torns), i servei de traumatologia una vegada a la setmana, de dermatologia una vegada al mes, de medicina interna una vegada a la setmana i d'odontologia (hi ha molta llista d'espera, i actualment es disposa d'un odontòleg que hi és cada dia i d'higienista dental).</p> <p>En el moment de la visita hi ha 27 interns ingressats, a la primera planta. La segona planta, que té la mateixa capacitat, és buida. La mitjana de les estades oscil·la entre una setmana i tota la condemna, o vint-i-quatre hores en cas d'infeccions com la sarna (es disposa d'una habitació especial d'aïllament). La mitjana d'edat dels interns ingressats és de quaranta-cinc anys, i les patologies més prevalents són psiquiàtriques per sobre del 60 %, seguides de malalties cròniques. Destaca un alt consum de tabac per part dels interns (per sobre del 85 %), i s'ha iniciat un programa pioner per deixar de fumar i prohibir el tabac al mòdul d'infermeria (a excepció del pati).</p> <p>L'augment de la població penitenciària estrangera des del 2008 ha suposat més demanda mèdica i més conflictivitat.</p> <p>Les derivacions es fan a l'Hospital de Terrassa principalment, excepte les urgències oftalmològiques, que es deriven a l'Hospital Clínic, i les urgències d'otorrinolaringologia i els codis urgents, que es deriven a l'Hospital de Bellvitge.</p> <p>El coordinador mèdic comenta la dificultat de seguir les dietes recomanades, ja que els interns poden comprar altres aliments, i també la dificultat de fer les visites a l'Hospital de Terrassa quan els interns estan en règim obert per les males comunicacions amb transport públic.</p> <p>Les instal·lacions i les habitacions estan en bon estat, la sala de contenció té càmera, però no grava so. Se'ns indica que els darrers vuit mesos no s'ha utilitzat.</p> <p>El protocol de prevenció de suïcidis està ben coordinat amb salut mental i en casos greus es visita la persona el mateix dia.</p> <p>El coordinador mèdic planteja els problemes següents:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ La manca de coordinació entre els departaments de Justícia i Salut dificulta molt el treball informàtic (el <i>hardware</i> pertany al primer i el <i>software</i>, al segon). ■ El vehicle de transport amb llitera des del mòdul fins a la infermeria és insegur, la llitera no està ben fixada. ■ Durant les visites que fan els metges i psicòlegs amb els interns, el funcionari normalment no és a la porta (la darrera setmana un intern va bloquejar la porta).
--------------------------	---

Descripció	<p>Salut mental</p> <p>No ens pot acompanyar el coordinador i ho fa un dels psiquiatres que, malgrat la bona predisposició, desconeix alguna informació.</p> <p>El personal depèn de l'Hospital de Sant Joan de Déu: 6 psiquiatres, 2 psicòlegs, 2 educadors, 2 rehabilitadors i 4 o 5 infermeres i auxiliars per torn.</p> <p>La capacitat és de 80 pacients, i en el moment de la visita hi ha aproximadament 60 interns ingressats. A més, es fa el seguiment d'uns 400 interns, i es visita el 70 % del total d'interns del centre.</p> <p>Les instal·lacions i els patis estan en bon estat, els pacients sembla que estan a gust i el tracte amb el psiquiatre i els funcionaris és molt familiar.</p> <p>Visitem una sala on s'està fent teràpia amb gossos (els resultats han estat molt bons).</p> <p>L'habitació de contenció té càmera però no grava so, i ens comenta el psiquiatre que la majoria de les agitacions es resolen amb diàleg, hi ha menys d'una contenció mensual.</p> <p>Es destaca que un alt nombre d'interns que requereixen atenció de salut mental tenen també problemes de drogodependències. Atès, però, que un servei el proveeix Sant Joan de Déu (salut mental) i l'altre la xarxa pública (centres d'atenció i seguiment a les drogodependències, CASD), hi ha certa manca de coordinació i continuïtat en el procés assistencial.</p>
	<p>Mòdul residencial 1</p> <p>L'Equip visita el mòdul 1 quan hi acaba d'haver un intent de baralla. L'ambient és una mica tens, però tranquil. Habitualment, al mòdul només hi ha tres funcionaris: un al búnquer i dos al pati. En el moment de la visita hi ha també un funcionari d'un altre mòdul. Segons se'ns explica, els companys dels mòduls 1 a 4, que estan a tocar, es donen suport mútuament quan hi ha situacions complicades. Es queixen, en general, de la manca d'efectius. Així mateix, diuen que el centre ofereix moltes activitats als interns, però que molts d'ells no les aprofiten. I afegeixen que tenen poca tolerància a la frustració i que caldria fer formació en gestió emocional.</p> <p>Visitem el taller d'arts plàstiques, on hi ha entre 10 i 12 interns. L'activitat és molt engrescadora i els interns que hi participen ens diuen que estan molt contents de fer-la. La responsable del taller comenta que hi ha uns tres mesos de llista d'espera per entrar-hi i que als interns que la fan els resulta molt profitosa.</p> <p>Un cop al pati, alguns interns demanen de parlar amb l'Equip. Se n'entrevisten quatre, alguns dels quals plantegen problemàtiques individuals o s'interessen per expedients que tenen oberts a la institució del Síndic de Greuges arran de la visita d'un assessor fa algunes setmanes. A banda d'això, no manifesten situacions conflictives amb el personal del mòdul, tot i que un d'ells sí que refereix falta d'amabilitat i un cert abús de poder.</p>

Als departaments de Justícia i Salut

Cal millorar la coordinació relativa al subministrament d'eines informàtiques als serveis mèdics del centre.

Al Departament de Justícia

1. Es valora de manera positiva l'existència del grup de parentalitat. Cal avançar en aquesta direcció i fer-lo extensiu a d'altres centres penitenciaris, entenent que les mesures privatives de llibertat dels pares han d'incidir el mínim possible en la seva relació amb els infants.

En aquest sentit, cal cercar vies perquè els interns que són pares puguin desenvolupar i exercir les seves funcions parentals, prioritjant en tot moment el principi d'interès superior de l'infant (mitjançant una valoració de la incidència que aquesta relació i/o les visites puguin tenir, etc.).

Cal seguir avançant en la creació d'espais de relació i d'entorns amables per als infants.

2. Cal revisar el funcionament del vehicle de transport amb llitera des del mòdul fins a la infermeria per evitar accidents i, si cal, canviar-lo per un de més segur.

Al CIRE

Cal establir un sistema de representació dels interns que treballen als tallers productius del CIRE, de manera que puguin participar en l'organització i la planificació del treball, a banda de la participació que tenen a les comissions modulars dels centres penitenciaris.

Pel que fa a la retribució que s'aplica als interns, es constata que actualment el mòdul retributiu és molt baix. Per això, s'hauria d'apropar progressivament al salari mínim interprofessional, atès que es considera que l'activitat laboral que duen a terme no ha d'implicar, en cap cas, la pèrdua de condicions o drets laborals.

Així mateix, es considera que aquest augment del règim retributiu hauria d'anar acompanyat d'un pla de treball consensuat i aprovat amb l'intern amb la finalitat de contribuir a fomentar la seva autonomia econòmica i que es responsabilitzi de les càrregues econòmiques que pugui tenir, com les que deriven de les obligacions parentals, el pagament de la responsabilitat civil, etc.

Al Departament de Salut

Tenint en compte el gran nombre d'interns que requereixen atenció amb salut mental i que tenen drogodependències, caldria integrar salut mental i CASD mitjançant els mecanismes que es considerin adients amb visió de continuïtat del procés assistencial.

Recomanacions

Centre Penitenciari Quatre Camins	
Data	27 de setembre de 2023
Número de visita	Seguiment Anterior: 25 de maig de 2022
Descripció	<p>L'Equip de Treball del Mecanisme Català per a la Prevenció de la Tortura (MCPT) és rebut per l'equip directiu, el qual informa que continuen les obres al centre, en aquest cas al mòdul 4. Està previst que finalitzin aviat i així es podrà continuar amb la resta de mòduls. En aquests moments hi ha pendent canviar el sistema de calefacció de tot el centre, després que l'hivern passat el centre es quedés uns dies sense. Les obres a la infermeria i a la Unitat Polivalent de Salut Mental que gestiona el Parc Sanitari Sant Joan de Déu continuen sense iniciar-se, malgrat que sembla que estan previstes per a mitjan 2024. El mòdul semiobert (MSOB) encara no està tancat i la previsió és tancar-lo el maig-juny de 2024 i traslladar els interns al mòdul 4.</p> <p>Per la seva banda, l'Equip informa que l'objectiu de la visita són els tallers de producció, a més de visitar algun altre mòdul del centre. La direcció explica tres novetats relacionades amb aquest tema: s'ha habilitat una aula a tallers per afavorir que els interns puguin continuar assistint a l'escola sense haver de sortir de l'espai; el CIRE oferirà feina a sis o set interns del departament d'atenció especialitzada (DAE) que per les seves característiques necessitaran probablement més suport i acompanyament, però que afavorirà la seva reinserció social, i s'ha creat un òrgan tècnic laboral que s'encarregarà de valorar i proposar les persones que treballaran a tallers. És un equip multidisciplinari en què hi ha representants de tractament, de direcció, del CIRE i de vigilància penitenciària que es reuneixen cada setmana.</p> <p>Taller productius</p> <p>Acompanya la visita el cap de serveis, el cap de producció del CIRE i la cap de l'àrea funcional de tallers.</p> <p>En el cas del Centre Penitenciari Quatre Camins tots els tallers es fan fora del mòdul. N'hi ha quatre en total, tres de costura (1, 2 i 3) i un de muntatge (4). Al mateix espai també es fa la formació ocupacional. El cap de producció informa que el 26 de setembre de 2023 hi havia 109 persones ocupades en torn de matí i 85 en torn de tarda.</p> <p>Es continua pagant per producció. S'intenta que els interns facin un sol torn perquè puguin compaginar l'activitat laboral amb altres activitats o programes consignats en el seu itinerari de tractament.</p> <p>Actualment hi ha llista d'espera (d'uns 40 interns aproximadament i temps d'espera d'unes tres setmanes) i els interns que treballen els proposa l'òrgan tècnic.</p>

Descripció

Tots els interns han rebut formació en prevenció de riscos laborals abans i, si escau, la formació específica per a la feina que han de fer.

Tots els tallers són iguals des del punt de vista dels espais. Destaca el fet que són molt grans, els sostres són molt alts, tenen llum natural i artificial, estan ben ventilats, la temperatura és bona i disposen d'un pati on els interns surten a fer el cafè i/o a fumar. Hi ha cartells de prohibit fumar per tot arreu. Dins del mateix taller hi ha les oficines dels tècnics del CIRE.

Taller 1 (confecció)

El dia de la visita s'observa que aquest és el taller on hi ha més interns treballant en diferents tasques, i molts estan cosint (xandalls, llençols, bates...). S'entrevista un intern que és el creador d'un dels productes que fan, unes motxilles. Afirma que va fer un curs de confecció una setmana abans de començar (durant la setmana de formació també cobren). Es mostra satisfet i exposa que rep una retribució d'uns 580 euros al mes (fa dos torns).

Taller 2 (confecció)

També és aula de formació. S'hi fan sacs de tot tipus. És un taller que també és a Lledoners i el tècnic informa que l'empresa que els dona feina també n'ofereix a alguns dels interns que hi han treballat un cop assoleixen la llibertat definitiva. Manifesta que els interns reben una retribució entre els 300 i els 400 euros.

Taller 3 (confecció)

És on hi ha menys gent treballant. Els interns d'aquest taller repassen i empaqueten els productes que s'han confeccionat al taller 1. De fet, fa les funcions de magatzem.

Taller 4 (muntatge)

S'hi fan diferents peces (tanques per a bosses de mà, quadres de llums, etc.) S'observa que no hi ha gaire gent. Sembla que ha baixat el nivell de feina. De fet, una de les empreses que els oferia feina ho va deixar de fer a l'estiu. En aquest taller hi treballa un intern del DAE que sembla que funciona molt bé.

Aula de formació d'hostaleria

El dia de la visita és buida i l'Equip s'entrevista amb el formador. Explica que el curs que s'imparteix, d'operacions bàsiques en restauració i en bar, està homologat pel Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC). El títol que s'expedeix al final no especifica el centre o lloc on s'ha obtingut. Es fan tres formacions a l'any i poden fer-les els interns que tinguin previsions de gaudir del tercer grau. Ell fa les entrevistes per filtrar els alumnes (màxim quinze alumnes, tot i que el finalitzen entre vuit i deu perquè molts abandonen). Les classes són de dilluns a divendres de 8.30 a 12.30 h. Cal que els interns estiguin documentats i que com a mínim sàpiguen llegir i escriure en castellà. Les pràctiques es poden fer al mateix centre (l'espai simula un restaurant i una cafeteria reals) o bé a fora amb un règim de vida que els permeti sortir diàriament.

<p>Descripció</p>	<p>El curs comprèn 240 hores de teoria i 80 de pràctiques. Addicionalment, al finalitzar el curs els interns fan una formació complementària de 20 hores en prevenció de riscos laborals, igualtat de gènere i cerca de feina.</p> <p>Infermeria</p> <p>La infermeria i la unitat de salut mental tenen tancat l'espai d'hospitalització. Només funciona el servei mèdic, l'equip del qual sí que hi és. El dia de la visita hi ha tres malalts orgànics i dos ordenances. Els interns hi són mentre els fan les cures que requereixen o mentre esperen ser traslladats a mòdul, a un altre centre penitenciari o a l'hospital. S'entrevista un intern que va en cadira de rodes arran d'una caiguda i refereix trobar-s'hi molt bé i es mostra molt satisfet amb l'atenció que rep, tant del personal funcionari com del mèdic. La seva única queixa és que quan va sortir de l'Hospital de Granollers va haver de recolzar el peu a terra fins a la furgoneta de trasllats i el guix encara no estava dur.</p> <p>A la planta baixa també hi ha les sales des d'on es passa consulta mèdica específica, per bé que el personal mèdic passa consulta a cadascun dels mòduls.</p> <p>A la segona planta hi ha les dues cel·les de contenció amb subjecció mecànica, que es fa servir, si escau, per motius mèdics, és a dir, si les prescriu el facultatiu mèdic. Una d'elles té les corretges de subjecció abdominal al llit. Les cel·les estan ventilades i netes, i tenen càmera de videovigilància (només gravació) amb el cartell informatiu penjat. Els llençols protectors també són nous (s'explica que es canvien després de cada ús).</p> <p>Mòdul residencial 2</p> <p>S'entrevisten sis interns, dos dels quals interposen queixes particulars al Síndic. Les persones entrevistades coincideixen a destacar el bon tracte del personal funcionari del mòdul, i també del personal educador, dels treballadors socials, etc. Respecte dels primers, els que han estat en altres centres destaquen en positiu l'accessibilitat i disponibilitat que, en general, tenen els funcionaris en aquest mòdul.</p> <p>Tampoc no hi ha queixes sobre la possibilitat de comunicar-se amb les famílies (telefon, locutori i/o vis-a-vis) ni sobre els serveis de salut. En canvi, hi ha opinions divergents respecte de la qualitat dels àpats, que alguns interns valoren positivament i d'altres diuen que no són correctes (relaten algun episodi de productes caducats o fruita podrida, a banda que expliquen que se'ls dona massa peix). No obstant això, un cop acabada la visita, membres de l'Equip supervisen el repartiment del dinar al mòdul i constaten que, en aparença, té bon aspecte quant a cocció i escalfor.</p>
<p>Recomanacions</p>	<p>Cal valorar positivament l'existència i el funcionament de l'òrgan tècnic laboral, i també les oportunitats de feina inclusiva que es donen, amb independència de la seva productivitat, als interns del DAE.</p>

Recomanacions	<p>En l'àmbit del treball productiu cal, però:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Establir un sistema de representació dels interns que treballen al centre, de manera que puguin participar en l'organització i la planificació del treball, a banda del paper que puguin tenir els encarregats de torn. ■ Pel que fa al retribució, s'hauria d'apropar progressivament al salari mínim interprofessional. ■ Aquesta millora retributiva hauria d'anar acompanyada d'un pla de treball consensuat i aprovat amb l'intern amb la finalitat de contribuir a fomentar la seva autonomia econòmica i perquè es responsabilitzi de les càrregues econòmiques que pugui tenir, com ara les derivades de les obligacions parentals, del pagament de la responsabilitat civil, etc. <p>Finalment, resulta sorprenent i injustificable que l'espai residencial de la infermeria i de la unitat de salut mental, en un centre de la magnitud i complexitat de Quatre Camins, estigui tancat des de fa set anys. Les obres de la infermeria del centre haurien de ser una prioritat per al Departament de Justícia i ja no s'haurien de demorar més sota cap circumstància.</p>
----------------------	--

Centre Penitenciari de Dones de Barcelona	
Data	11 d'octubre de 2023
Número de visita	Seguiment Anterior: 11 de maig de 2022
Descripció	<p>Com a seguiment del desplaçament de la visita anterior, l'Equip de Treball del Mecanisme Català per a la Prevenció de la Tortura (MCPT) s'entrevista amb la directora i el subdirector d'interior, a qui s'informa que l'objectiu de la visita són els tallers productius. La direcció informa sobre les persones que estan ocupades en els diferents tipus de tallers (productius industrials i productius de serveis). Es lliura a l'Equip una còpia de la llista de les dones que hi treballen, en què s'especifica en quin tipus de taller ho fan.</p> <p>La direcció informa que ha baixat molt la feina. La jornada estàndard és de quatre hores en un únic torn (matí o tarda) per a les que treballen com a operària base, que són la majoria. D'aquesta manera s'intenta compatibilitzar el treball amb les activitats que cadascuna de les internes té consignades en el seu programa individualitzat de tractament (PIT). La jornada completa de vuit hores és habitual per a les dones que fan tasques d'encarregades.</p> <p>Entre els tallers industrials, n'hi ha un de manipulats, en què continua havent-hi el problema d'entrada de mercaderies, que limita molt el tipus de feina que poden fer.</p> <p>Entre els tallers productius de serveis, hi ha el de bugaderia, cafeteria, office i botiga CIRE, a banda dels serveis auxiliars, que són la neteja d'espais comuns i dels mòduls residencials, perruqueria, infermeria, menjador i biblioteca, i els gestiona directament el centre.</p> <p>Com a novetat, s'explica que es disposa d'una partida econòmica destinada a pagar les internes que fan algun tipus de tasca al centre (60 euros/mes).</p> <p>El salari és per hora treballada i no en funció del rendiment de l'activitat. Les que ocupen un lloc base cobren 3,15 euros/hora i les encarregades, 3,47.</p> <p>Hi ha un professional assignat a cada taller que fa la valoració del treball que fan les internes i la reflecteix al seu programa de tractament.</p> <p>Les internes que volen treballar han de fer una instància i la junta de tractament valora cada petició.</p> <p>El centre també té un taller formatiu. Actualment s'ofereixen tres cursos del Servei d'Orientació Jurídica (SOJ) als quals només poden accedir-hi les internes que tenen la situació laboral regularitzada, perquè són cursos subvencionats per la Unió Europea. A banda, el CIRE fa formació no formal que certifica les competències professionals.</p>

Descripció	<p>Es posa en relleu el problema de les internes que tenen en programa de prevenció de suïcidis, que són vuit el dia de la visita, perquè a banda que algunes d'elles han instrumentalitzat l'amenaça suïcida, no tenen les eines per garantir la seva seguretat. Els espais on podrien ubicar-les no tenen càmera per monitoritzar-les des d'un centre de control, perquè l'únic lloc des d'on es poden visualitzar les imatges és el despatx de la directora. En casos de risc alt es deriva la interna a la Unitat d'Hospitalització Psiquiàtrica Penitenciària de Catalunya (UHPP-C). De fet, s'explica el cas d'alguna interna que compleix un primer grau amb vigilància presencial continuada.</p> <p>Hi ha al voltant de trenta internes ateses per salut mental. Disposen d'un especialista en salut mental que es desplaça al centre dos dies a la setmana.</p> <p>En relació amb el perfil de les dones que ingressen, continuen tenint condemnes molt curtes i estan molt deteriorades, amb problemàtica de salut mental i de consum de tòxics. Pel que fa als tòxics, es troben que entren al centre noves drogues que les posen més agressives. Encara que ha baixat molt la població, es troben amb dificultats per treballar atesa la diversitat de perfils.</p> <p>La direcció també manifesta preocupació pel nombre de professionals que estan de baixa i per la dificultat per cobrir-les, situació que s'agreuja en temporada d'estiu. És el cas del personal educador i de treball social.</p> <p>Tallers i altres espais</p> <p>Acompanya la visita la responsable del CIRE. Es visita el taller de manipulats, situat al soterrani, que en el moment de la visita té unes cinc internes, entre les quals hi ha l'encarregada, que informa que fa dos torns. L'espai és petit, té llum natural i artificial, diferents ventiladors al sostre i té penjades a la paret les normes de seguretat. Unes internes empaqueten i unes altres posen adhesius.</p> <p>Es visita la bugaderia. Es constata que hi fa molta calor i que, malgrat els ventiladors, a l'estiu deu ser molt difícil treballar en aquestes condicions. També es visiten els espais on es fa la formació que ofereix el CIRE: el taller de confecció, el d'informàtica i el de perruqueria, que estan buits. La direcció considera que es podrien reaprofitar per estar operatius mentre no es fa la formació.</p> <p>Atès que no hi ha més tallers, s'aprofita la visita per veure altres espais, com el de la unitat polivalent, on hi ha les dues cel·les d'ingressos i la que està destinada a les contencions mecàniques (s'observa que té la falca postural i les cintes de subjecció). La cel·la de contenció és just al davant del menjador de la unitat, i s'informa que aquest estiu l'han hagut de fer servir en més ocasions que durant tots els anys anteriors. La cel·la té videovigilància però les imatges només es veuen des del despatx de la directora.</p> <p>També es visita el petit espai que fa les funcions d'unitat d'infermeria sense ser-ho, que el dia de la visita és ple.</p>
-------------------	--

<p>Descripció</p>	<p>En l'àmbit de la salut, s'aprofita la visita per parlar amb la higienista dental, que ve dos cops al mes i que informa que l'especialista en odontologia ve un cop per setmana. Com a novetat, explica que des de fa dos mesos es fan ortodòncies finançades per l'Institut Català de la Salut. El que no està cobert en aquests moments són les pròtesis, perquè és un servei que no està contractat.</p> <p>Al llarg de la visita s'entrevisten quatre internes, que manifesten que se senten ben tractades al centre.</p> <p>L'Equip també s'entrevista amb una de les infermeres, que posa en valor que el fet de dependre del Servei Català de la Salut implica que l'assistència sanitària que les dones i els seus fills tenen garantida és la mateixa que rep la resta de la ciutadania que és usuària del sistema públic de salut: els correspon un centre d'atenció primària (CAP) i tenen assignat un metge de família, sense que consti enlloc que han estat a presó. Destaca en positiu que ara tenen una especialista en ginecologia a més de les llevadores. L'hospital de referència és l'Hospital del Mar i les derivacions són àgils. Comenta que hi ha onze internes amb protocol de suïcidi i un increment de malaltia mental. Coincideix amb direcció que és molt difícil controlar les internes per les condicions estructurals de l'edifici, la falta de càmeres i la falta de personal.</p> <p>Finalment, membres de l'Equip tenen ocasió de tastar els plats que s'han preparat a la cuina per a l'àpat del migdia, que troben correctes en quantitat, sabor i varietat (hi ha un menú general, un de vegà, un de musulmà i un d'infantil).</p>
<p>Recomanacions</p>	<p>El tracte del personal funcionari amb les internes, el funcionament, l'organització i les activitats ocupacionals que s'ofereixen al centre són correctes. També s'ha implementat la perspectiva de gènere en l'execució penitenciària. Les disfuncions en el dia a dia del funcionament del centre són degudes principalment a la decadència de l'equipament, que es va construir fa més de seixanta anys i en fa més de quaranta que fa les funcions de presó de dones. Aquesta situació repercuteix en la vida de les dones a la presó per la dificultat d'ubicar-les en espais idonis a la seva situació i atendre-les amb els criteris que més afavoreixin la seva reinserció social.</p> <p>Així mateix, en l'àmbit de la salut mental, es constata amb preocupació que hi ha un perfil d'internes que ingressen amb problemes de salut mental i/o amb patologia dual, i que el centre té dificultats per ubicar-les. Cal reforçar l'atenció mèdica i psiquiàtrica i valorar alguna partida pressupostària per ampliar el nombre de càmeres de videovigilància al centre. Per això, com hem fet en altres ocasions, l'MCPT recomana accelerar el procés de construcció d'un equipament adequat per albergar les dones privades de llibertat a la ciutat de Barcelona.</p> <p>Mentrestant, s'han detectat algunes deficiències que caldria esmenar o millorar. Per exemple, caldria instal·lar algun circuit de control de les imatges que graven les càmeres, en particular les del departament de règim tancat (DERT), el departament de sancionades i el de contenció, atès que actualment les imatges només es poden veure des del despatx de la directora. De fet, el Centre Penitenciari de Dones és l'únic que no té un espai des d'on el personal mèdic o de vigilància pot fer aquest control en temps real.</p>

Recomanacions	<p>En l'àmbit del treball, cal valorar la possibilitat d'ampliar l'oferta laboral actual i reutilitzar els espais que es destinen a les formacions de certificats de professionalitat que el CIRE ofereix per poder treballar-hi mentre no es fan servir.</p> <p>Igualment, cal establir un sistema de representació de les dones que treballen, de manera que puguin participar en l'organització i la planificació del treball, a banda del paper que puguin tenir els encarregats de torn.</p> <p>Pel que fa a la retribució, s'hauria d'apropar progressivament al salari mínim interprofessional.</p>
----------------------	--

Centre Penitenciari Lledoners	
Data	5 de juliol de 2023
Número de visita	Seguiment Anterior: 6 d'abril de 2022
Descripció	<p>L'Equip de Treball del Mecanisme Català per a la Prevenció de la Tortura és rebut per la directora del centre penitenciari, la qual informa que actualment hi ha 680 interns. Posa en relleu la problemàtica relacionada amb l'entrada de droga i la manca de feina. Pel que fa a la feina, informa que s'estan buscant altres vies per cercar-ne en el sector primari i agrícola, on falta mà d'obra, i per això hi ha programada una reunió amb el Consorci del Lluçanès.</p> <p>També informa que el departament de règim obert (DERT) està al màxim d'ocupació, amb vint-i-set interns d'una capacitat màxima de trenta-tres. Molts d'aquests interns provenen d'altres centres penitenciaris. En la darrera visita el DERT ja estava molt ple, amb vint-i-vuit places ocupades. Això implica que cal traslladar interns sancionats al departament d'ingressos.</p> <p>Per la seva banda, l'Equip informa que l'objectiu de la visita són els tallers productius. Després dels tallers, l'Equip es divideix en dos per visitar el mòdul d'infermeria i el departament de règim tancat.</p> <p>Tallers</p> <p>Acompanyen la visita la cap administrativa i el cap de producció del CIRE. A banda, a cada taller hi ha un tècnic o tècnica de producció.</p> <p>S'informa que hi ha quatre-centes persones ocupades a tot el centre, i només a tallers productius n'hi ha entre seixanta i setanta.</p> <p>La zona de tallers està separada de la resta de mòduls i situada al mòdul 4. En aquest mòdul hi ha els tallers, les oficines del CIRE, un taller artístic i les aules de formació del Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC). Els tallers són a la part de baix, i per accedir-hi cal baixar unes escales. N'hi ha quatre i estan uns al costat dels altres, separats per unes portes corredisses. Pel que fa als espais, són tots iguals. Destaca el fet que són espais amplis, amb sostres alts, amb llum artificial, ben ventilats, la temperatura és bona i disposen de dues sales on hi ha màquines de dispensació de cafè. Si els interns volen fumar poden sortir fora del mòdul.</p> <p>En general, sorprèn que els espais siguin tan grans i que hi hagi pocs interns treballant-hi (ha baixat el volum de feina). Es paga per producció i no per hora treballada. Hi ha un òrgan tècnic laboral, de caràcter multidisciplinari, que s'encarrega de valorar les sol·licituds dels interns que volen treballar i fer les propostes.</p> <p>Es calcula que hi ha entre un 19 i un 21 % d'absentisme, perquè no tots els interns tenen hàbits laborals. La llista d'espera fa un mes era d'unes</p>

Descripció	<p>vuitanta persones i els interns que treballen els proposa l'òrgan tècnic esmentat al paràgraf anterior.</p> <p>Una novetat respecte de la resta de tallers que s'han visitat és que s'hi ha instal·lat fibra òptica, que han pagat els clients privats.</p> <p>Els quatre tallers visitats són els següents:</p> <p>T 1: Consisteix en treballs de manualitat (filtres de paper per a laboratori) i de confecció (sacs).</p> <p>Cosir els sacs és una feina bastant complexa i requereix certa destresa. Durant la visita s'observa que hi ha un grup d'interns que aprenen a cosir. Hi ha molt de soroll i, tot i que disposen de taps per a les orelles com a mesura de prevenció de riscos, s'observa que cap intern en porta.</p> <p>S'explica que el col·lectiu d'interns no té cap mena de representació en l'àmbit laboral. Hi ha un consell general de centre en què participen els representants de cada mòdul, a banda de la junta de tractament, l'equip mèdic i representants del CIRE, i en el qual poden exposar qüestions relatives al treball.</p> <p>T 2: En aquest taller s'empaqueten fundes de matalàs. Hi treballen unes quinze persones per torn. Si bé és una feina que no té cap valor afegit, és molt sol·licitada pels interns. Com a novetat, s'informa que el taller acaba de passar una auditoria amb èxit perquè l'empresa va demanar una certificació de responsabilitat social corporativa.</p> <p>Aviat es començarà un projecte de recuperació de peces de cotxe.</p> <p>T 3: És un taller més industrial, ja que s'hi fan components elèctrics. Es destaca que se n'encarrega una empresa que fa molts anys que col·labora amb el CIRE.</p> <p>T 4: En aquest taller, uns interns fan bosses de cartró per a botiga i dos més cusen. S'indica que és el taller en què treballa menys gent, cosa que l'Equip pot constatar.</p> <p>Aules de formació</p> <p>Les aules de formació són a la segona planta del mòdul, juntament amb les oficines del CIRE. Es visita l'aula on el SOC imparteix el títol de grau mitjà en fontaneria i climatització. L'Equip s'entrevista amb el formador, que confirma que per cursar aquets grau cal tenir la documentació administrativa en regla. S'observa que hi ha interns fent pràctiques que manipulen tubs i sanitaris amb simulació real de fuites d'aigua. La formació consta de dos mòduls i les pràctiques, que es poden fer fora. Hi ha dotze alumnes màxim per mòdul (el SOC certifica cada mòdul per separat) i el curs dura sis mesos.</p> <p>A la mateixa planta hi ha un taller artístic i el monitor el defineix com un espai lliure i obert en què cadascú s'expressa i fa el que sent amb els mitjans de què disposa. La majoria dels materials els paga ell de la seva butxaca. S'observa que els interns hi estan a gust.</p>
-------------------	---

Descripció	<p>Infermeria</p> <p>Una part de l'Equip visita el departament d'infermeria i s'entrevista amb el director mèdic. El director explica que al departament hi ha trenta professionals: cinc metges i un psiquiatra, nou infermeres i una infermera psiquiàtrica, diversos auxiliars clínics (TCAI), un psicòleg clínic i una terapeuta ocupacional. A banda de professionals de la salut general i mental, des de l'1 de juliol de 2023 hi ha un servei de salut bucodental (amb un dentista a temps complet, en horari de matí; un higienista dental a mitja jornada, en horari de tarda, i un TCAI a mitja jornada, en horari de matí), un radiòleg (dos matins), un optometrista i, puntualment, ortopeda, traumatòleg i cirurgià (aquests dos darrers, unes hores cada dues setmanes). Les consultes dermatològiques es resolen majoritàriament <i>online</i>.</p> <p>Considera que la dotació sanitària és més que suficient i resol la majoria de les situacions mèdiques que es plantegen al centre sense gaire demora. Quan cal, es fan derivacions a la Unitat d'Hospitalització Psiquiàtrica Penitenciària (UHPP) de Brians 1 (casos psiquiàtrics aguts) o a la Unitat Hospitalària Penitenciària de Terrassa (UHPT).</p> <p>També s'han fet gestions perquè interns d'edat avançada, vulnerables i amb malalties terminals puguin ser traslladats al centre sociosanitari Sant Andreu de Manresa, en aplicació dels articles 104.4 i 86.4 del Reglament penitenciari, per rebre-hi cures pal·liatives.</p>
	<p>El dia de la visita no hi ha cap intern en protocol de prevenció de suïcidi (cosa que el director mèdic reconeix que és excepcional, atès que normalment en tenen una mitjana de vuit o deu). Assegura que en cas que l'equip sanitari decideixi que un intern en protocol de prevenció de suïcidi té risc alt, el servei de salut mental el visita en menys de vint-i-quatre hores, sense esgotar en cap cas la setmana de termini que dona el protocol en el risc moderat i baix.</p> <p>Pel que fa a les immobilitzacions i les contencions mecàniques, la immensa majoria són de caràcter regimental. La percepció del director mèdic és que, amb el nou protocol, se n'ha reduït molt la durada i normalment no sobrepassen les dues hores. D'acord amb el protocol, els serveis mèdics fan un comunicat de lesions tan bon punt es posa fi a la mesura de contenció. Segons relata, normalment no n'hi ha, de lesions, o, com a molt, algun eritema, sobretot a l'estiu.</p> <p>L'equip visita les instal·lacions del departament d'infermeria, que estan en bon estat de manteniment. En el moment de la visita hi ha vint-i-cinc interns ingressats, tant de caràcter orgànic com psiquiàtric.</p> <p>DERT</p> <p>Una part de l'Equip és rebut pel coordinador del DERT. Informa que des de fa uns mesos el departament té un equip específic, que fa l'estudi i el seguiment dels interns en primer grau i també, com a novetat, dels interns als quals s'han aplicat contencions amb subjeccions psiquiàtriques.</p>

<p>Descripció</p>	<p>Confirma que hi ha cinc cel·les per fer aïllaments i contencions i que només disposen de sistemes de videovigilància però no d'àudio. L'Equip demana entrevistar-se amb quatre interns escollits aleatòriament entre primers graus i sancionats que apareixen a la llista que s'ha facilitat. El primer es nega a parlar i reacciona molt malament perquè deduíem que es pensa que som unes altres persones. De les entrevistes amb els tres restants se'n desprèn el següent:</p> <p>Tracte. Dos dels interns entrevistats han estat en primer grau en ocasions anteriors i, de fet, un d'ells es queixa perquè fa més de dos anys i mig que hi és. Segons manifesta, se li fa un seguiment especial perquè està considerat com a intern perillós per l'historial d'agressions greus a personal funcionari i a interns. No hi està d'acord perquè diu que fa molt de temps que és a primer grau i no té cap previsió de sortir-ne. Es comprova que té expedient obert al Síndic de Greuges. Un altre es queixa que li han pegat en alguna ocasió, per bé que no concreta ni dona més detalls. Dos d'ells han estat en primer grau en altres centres. Posen en relleu que és millor el DERT de Lledoners en comparació amb altres, com ara els de Brians 1 i 2, respecte dels quals diuen que són més regimentals.</p> <p>Alimentació. Un d'ells es queixa que el menjar se serveix fred perquè arriba molt d'hora a l'office.</p> <p>Salut. Un dels interns entrevistats manifesta que està esperant ser visitat pel psiquiatra. Se li ha dit que el visitarà abans de passar a mòdul ordinari, perquè està a punt de progressar de grau, però encara espera. Li urgeix perquè necessita un informe en què consti que ha de viure sol. Pel que diu, sembla que ja ha viscut sol en altres ocasions per motius mèdics, tot i que estava acompanyat abans de ser regressat de grau. Sembla que no està gaire satisfet amb l'atenció mèdica perquè el metge passa consulta molt ràpidament. El mateix intern explica que té autolesions i que s'ha intentat suïcidar. Se li demana l'autorització per obrir queixa i interessar-nos pel tema de la seva salut mental.</p> <p>Tractament. Un dels interns es queixa perquè diu que no els resten del primer grau els dies que passen en article 75 del règim penitenciari. Un altre es queixa perquè diu que fa quatre mesos que l'hauria d'haver visitat un representant del Consultat americà, que es va interessar per ell quan va ingressar al centre.</p> <p>Contencions. Un dels interns manifesta que se li han aplicat subjeccions psiquiàtriques perquè es va autolesionar, però que no recorda res.</p>
<p>Conclusions i recomanacions</p>	<p>Igual que en la darrera visita, el DERT torna a estar al límit de la seva capacitat i, per tant, caldria buidar-lo per poder-ne fer una gestió òptima. Per contra, es valora positivament que el departament tingui un equip específic de tractament i que faci el seguiment dels interns als quals s'han aplicat mesures de contenció.</p> <p>Pel que fa als àpats, caldria valorar si efectivament se serveixen freds i, si escau, adoptar alguna mesura per garantir que la temperatura sigui l'adequada.</p>

Conclusions i recomanacions	<p>Es valora positivament que es promoguin alternatives en la cerca de feina, atès que en veure els tallers buits com no s'havien vist fins ara l'Equip ha constatat el descens de l'activitat laboral.</p> <p>Cal dotar de material suficient i adequat el taller artístic del centre.</p>
Obertura d'actuacions relacionades	<p>S'acorda obrir una actuació d'ofici per interessar-se per l'estat de salut d'un dels interns entrevistats i traslladar la petició d'un d'ells per ser visitat pel seu consolat.</p>

d. Centres de salut mental

Centre residencial terapèutic ITA de Canet de Mar	
Data	13 de setembre de 2023
Número de visita	Seguiment Darrera visita: 11 d'octubre de 2016 (ITA Argentona)
Descripció	<p>L'Equip de Treball del Mecanisme Català per a la Prevenció de la Tortura (MCPT) és rebut per la directora del centre i la coordinadora d'infermeria amb qui es manté una reunió prèvia al despatx de la direcció, i que acompanyen després l'Equip en la visita pel centre.</p> <p>S'explica que el centre havia sigut un hotel de nova construcció que mai va arribar a desenvolupar les funcions d'hotel. El mes de gener de 2023 s'hi va traslladar el centre TCA situat a Argentona, aprofitant que s'acabava el lloguer de la masia, centre que l'Equip ja havia visitat l'any 2016. A Argentona es manté el centre residencial per a trastorns de conducta, que està ubicat en una altra masia.</p> <p>A Canet s'hi ubica el centre d'hospitalització (residencial), l'hospital de dia i el servei de consultes externes per a adolescents amb conductes internalitzants de tipus ansiós i depressiu amb component autolític. Consta de tres unitats:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Unitat de salut mental de l'adolescent (USMA), que atén adolescents amb conductes d'autòlisi i risc de suïcidi. Actualment hi ha 23 persones ingressades. ■ Unitat TCA, que atén trastorns de conducta alimentària. Actualment hi ha 47 persones ingressades. ■ Unitat de crisi, que atén adolescents amb simptomatologia greu. Actualment hi ha 8 places, i en aquesta unitat hi ha més control i contenció. <p>Perfil: Actualment, el 90 % de persones ateses en aquest centre són dones. No està ocupat al cent per cent: segons la directora, actualment hi ha 77 places al cens, però d'acord amb les dades proporcionades hi ha 78 persones ingressades en el moment de la visita. La majoria són menors d'edat, però hi ha alguna noia d'entre dinou i vint anys. Les habitacions dels nois estan separades de les de les noies, i també se separen les dels menors d'edat i les dels majors d'edat. A més, s'indica que hi ha algunes persones trans que estan separades de la resta. Les habitacions poden ser individuals, dobles, triples o quàdruples. Veiem alguna habitació que està comunicada per dins i arriba a ser de sis o set persones en un sol espai amb separació entremig.</p>

Descripció

Instal·lacions: Dins de l'edifici les habitacions es disposen entre les plantes 2, 3 i 4. A la planta 4 hi ha ubicada la unitat de crisi, i a la planta 3 hi ha ubicada la planta on es fan els ingressos. Totes les habitacions de les plantes 3 i 4 tenen càmera a dins i no hi ha lavabo. Segons exposen les noies d'aquestes plantes, el sabó de cos i el xampú els proporcionen el centre en mà a cada pacient i és de mala qualitat. A la planta 2 (pre-alta) hi ha lavabo a totes les habitacions i només hi ha càmera a les zones de pas i a les zones comunes. Les usuàries comenten que en aquesta planta cadascú té els seus propis productes d'higiene personal.

A cada planta hi ha un control de planta, amb personal que pot visualitzar les imatges de les càmeres i que s'encarrega de controlar els passadissos a les nits. Ens adonem que les imatges de les càmeres es poden veure des de fora de la cambra on s'ubica el control de planta i que qualsevol que entri a l'habitació les pot veure amb facilitat perquè les pantalles són grans i estan orientades cap a l'entrada de la cambra. Segons informen les noies, se'ls indica que mentre es canvien es tanquen les càmeres, però a la pràctica no es fa. Les habitacions no es poden tancar amb clau, no es pot sortir a les terrasses, ni ventilar les habitacions amb aire de l'exterior. Els vidres de les habitacions estan coberts amb un plàstic que permet que hi entri la llum però sense que es pugui veure l'exterior. La direcció comenta que el plàstic es va instal·lar per preservar la intimitat de les pacients, però que el canviaran perquè genera una sensació molt desagradable. A les habitacions hi ha televisió i es pot veure fins a les 23.30 h. Es permet personalitzar el capçal del llit amb fotografies o altres materials amb valor personal. Durant la visita a les instal·lacions s'observa que hi ha alguns passadissos i sostres aixecats per obres, i se'ns indica que s'està instal·lant un sistema d'obertura digital a les portes. Tot i això, alguns pacients diuen que els desperfectes fa temps que hi són i no els arreglen.

Procés terapèutic i mesures aplicades: El procés terapèutic des de l'ingrés fins a l'alta, segons exposa la direcció, dura de mitjana uns quatre mesos, i consisteix en treball psicològic i terapèutic en el qual s'integra la família. A mesura que es va avançant i s'assoleixen objectius, s'augmenten les visites i els permisos de cap de setmana amb la família. Les estades més llargues solen ser d'adolescents tutelats, i en aquests casos la feina amb la família i l'Administració no és fàcil. La ubicació dins de l'edifici també està condicionada per l'estat en què es troba el pacient en el procés terapèutic.

Hi ha una normativa, el Reglament de règim intern, i s'apliquen conseqüències en cas que no es compleixin algunes de les normes que s'hi recullen. Segons indiquen els nois i noies hi ha un sistema de punts, i a mesura que una persona guanya punts té més privilegis, com ara cigarretes, permisos, trucades o baixar a la planta en què les habitacions tenen lavabo i no tenen càmeres (nivell 2, nivell 2 plus, etc).

Una de les qüestions que no està recollida a la normativa i expliquen els usuaris és que s'han de menjar tot el que hi ha al plat, no només a la unitat TCA. Exposen que si una persona no s'acaba algun plat la resta de companys han de posar-se-li al voltant fent pressió fins que s'ho menja. Si no s'ho menja li ho posen a l'àpat següent, i així successivament. També comenten que tenen 15 minuts com a màxim per menjar cadascun dels plats. Exposen que no poden fer ús dels espais exteriors durant el dia, només en els moments en què està previst aquest ús, i que aquests espais estan tancat amb clau la resta del dia.

Descripció	<p>Comunicació: No està permès fer servir telèfons intel·ligents, però sí un telèfon sense connexió a internet que es pot utilitzar per fer trucades dues vegades per setmana, dimarts i dijous. També hi ha tres blocs de visites cada setmana. La primera setmana de l'ingrés la persona està incomunicada. Pel que fa al tabac, si ho autoritza la família i sota supervisió de l'equip es dona a la persona una cigarreta després de cada àpat.</p> <p>Contencions: Pel que fa a les contencions, s'indica que s'està treballant amb l'objectiu d'arribar a la contenció mecànica zero i que des de començaments d'any no s'ha registrat cap contenció mecànica, però sí contencions físiques i verbals. Hi ha una sala de contencions que no s'utilitza, i de fet està ocupada amb objectes diversos. Les instal·lacions, però, són de seguretat: els llits de les habitacions estan ancorats a terra i hi ha corretges, tot i que estan guardades i no estan a la vista. Observem que els armaris no estan ancorats i que hi ha miralls i vidres als lavabos. S'indica que es vol plastificar alguns miralls de les unitats de crisi per evitar riscos.</p> <p>Durant la visita observem que una de les noies ingressades es tira a la piscina sense autorització, se la treu entre dues o tres persones i se la conté a fora. Ens expliquen que és una noia amb trastorn de conducta, tutelada per la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA), que hauria d'estar ingressada a Argentona per trastorn de conducta però és aquí perquè el centre d'Argentona no és accessible i té claus a les cames per precipitació.</p> <p>Pel que fa als escapoliments, s'explica que des de començaments d'any se n'han registrat dos a la unitat TCA i dos a l'USMA.</p> <p>Personal: El centre l'integren més de seixanta professionals, la major part dels quals són psicòlegs de planta i terapeutes coordinadors de tractament. També hi ha professionals de la infermeria repartits per torns de matí, tarda i nit, dos metges de família (un a jornada completa i l'altre tres tardes per setmana a l'USMA) i tres psiquiatres (dos a jornada completa i un que ve tres tardes). Es fa constar que el cap de setmana hi ha psiquiatra de guàrdia i una nutricionista. Segons comenten alguns dels adolescents entrevistats, la major part del dia estan amb monitors o monitores de planta, però són insuficients per cobrir les activitats, motiu pel qual acaben fent menys activitats de les que estan programades.</p> <p>Cost i finançament: La major part de pacients tenen el tractament finançat, ja sigui perquè els deriva la DGAIA (vint-i-quatre nois i noies tutelats entre Argentona i Canet; actualment a l'ITA Canet només hi ha quatre o cinc noies tutelades), els serveis socials d'altres comunitats autònomes o els serveis socials d'Andorra, amb qui el centre té subscrit un conveni. Molts adolescents cobreixen el cost de l'estada a través de l'assegurança escolar obligatòria. El cost és d'uns 4.000 euros mensuals.</p> <p>Relació amb l'Administració: S'indica que no hi ha cap acord amb el Departament de Salut ni concert, a diferència de que passa en altres comunitats autònomes, en què es planteja algun tipus de concert encara que hi hagi molts pacients que venen de recursos públics. No intervé la inspecció sanitària, i per als hospitals i recursos de la zona el fet d'haver d'atendre pacients que no resideixen al municipi o fins i tot a Catalunya es percep més aviat com una sobrecàrrega.</p>
-------------------	---

<p>Descripció</p>	<p>Pel que fa a la relació amb els equips d'atenció a la infància i l'adolescència (EAIA), la direcció comenta que és diferent en funció de cada EAIA, però que en general, des que es comunica l'alta terapèutica fins que hi ha una proposta de l'EAIA de modificació de mesures, s'aprova i la DGAIA la fa efectiva, el procés és lent, fet que interfereix molt en el procés terapèutic. També hi ha dificultats a l'hora de modificar i ampliar visites amb la família.</p> <p>Escolarització: Pel que fa a l'escolarització, s'indica que l'equip socioeducatiu és molt potent, i que consta d'un professor, una psicopedagoga i un integrador social que dona suport a l'aula. L'espai de l'aula és d'una hora i mitja, hi ha coordinació amb els tutors de cada institut i es treballa amb ordinadors i control de wifi que de vegades se salten. S'indica que si els alumnes cursen ESO poden seguir el curs. Si cursen batxillerat és més difícil i demanen allargar normalment i dividir el curs en dos anys.</p> <p>Menjar: Hi ha servei de cuina pròpia, i els pacients més avançats col·laboren en taller de cuina. A l'entrada a la sala d'espera hi ha una màquina de venda automàtica amb productes habituals d'aquest tipus de màquines, poc saludables. Les pacients no es queixen de la qualitat del menjar, però sí de la manca de llibertat d'elecció. Pel que fa a l'ús de lavabos, hi ha establerts uns horaris per fer-ne un control més ordenat, atesa la patologia de moltes pacients.</p> <p>Participació: S'indica que hi ha una assemblea setmanal, però els pacients de l'USMA fan constar que no es reuneix, i que hi ha delegats d'unitat però que no es fa cas del que plantegen.</p> <p>Hi ha un sistema de recollida de queixes cada dilluns i el centre hi dona resposta. Sovint les queixes venen de les famílies, i setmanalment la directora ho reporta al departament de qualitat de l'empresa que gestiona l'ITA.</p> <p>Escapoliments: la direcció explica que hi ha una bona coordinació amb la Policia Local de Canet i amb els Mossos d'Esquadra d'Arenys de Mar. El fet que hi hagi càmeres a la via pública fa relativament fàcil localitzar les persones fugades.</p>
<p>Entrevistes</p>	<p>Es fan diverses entrevistes i un cercle amb un grup de pacients per mirar d'oferir un espai segur, voluntari i confidencial on puguin plantejar les qüestions que considerin més rellevants. Es duen a terme dues rondes seqüencials per donar l'oportunitat a tothom de parlar i aportar el seu punt de vista, i una ronda de tancament per expressar el que consideren més positiu de la seva estada al centre.</p> <p>En general, el grau de satisfacció amb les condicions del centre és alt, i els pacients destaquen especialment el tracte del personal.</p> <p>Sorprèn que no es puguin dur a terme una part de les activitats previstes per manca de personal.</p> <p>Sembla que el servei de bugaderia no acaba de funcionar bé i algunes peces es perden o es fan malbé.</p>

Entrevistes	<p>Es consideren insuficients els canals d'escolta dels infants i els processos participatius que fan possible que les seves opinions sobre les qüestions que els afecten siguin tingudes en compte.</p> <p>Pel que fa a les instal·lacions, hi calen algunes reparacions menors però importants que millorarien la qualitat de vida dels pacients (humitats a les parets, dutxes embossades...).</p> <p>Els pacients valoren la qualitat del menjar positivament, però no el sistema que s'utilitza perquè ingereixin els aliments que no els agraden, sobretot tenint en compte que no són pacients amb trastorn de la conducta alimentària.</p> <p>S'observa que la sala de contencions es fa servir com a magatzem, però sembla que s'hi fan contencions físiques (en posició bocaterrosa en decúbit pron), i que els pacients les viuen amb molt malestar pels efectes duradors que tenen.</p> <p>La Unitat de Crisi està prevista per a casos de crisi, però sembla que també es pot utilitzar quan, per exemple, hi ha algun intent de fuga. Es constata que hi ha molt personal en aquesta unitat.</p> <p>Les estades a la Unitat de Crisi tenen una durada establerta de dues setmanes, però sembla que es poden allargar fins a tres setmanes, durant les quals els pacients no mantenen l'escolarització.</p>
Recomanacions	<ul style="list-style-type: none"> ■ Cal revisar les ràtios de professionals, especialment de monitors i monitores de planta per poder garantir que es fan les activitats d'oci planificades i augmentar les sortides amb condicions de seguretat dins de l'edifici i a fora, especialment el cap de setmana, en què no hi ha activitats terapèutiques ni escolars. En aquest sentit, cal valorar també l'adequació dels perfils professionals que desenvolupen aquesta tasca a fi de donar una atenció de qualitat als pacients. ■ Cal revisar i reparar els desperfectes detectats a les instal·lacions, com ara les humitats, els desperfectes als sostres i les dutxes que no funcionen. ■ Respecte del servei de bugaderia, cal valorar i atendre les queixes rebudes pel que fa al funcionament del servei i les mancances detectades. ■ Pel que fa a les càmeres de vigilància, cal revisar quina funció tenen i qui té autorització per utilitzar i visualitzar les imatges. Cal garantir també el respecte a la intimitat de les pacients, especialment en els moments en què es canvien de roba. Cal assegurar que només poden visualitzar les imatges persones degudament autoritzades i per a la finalitat encomanada. ■ Respecte a les habitacions, per millorar l'estada s'hauria de permetre a totes les pacients personalitzar-les, donar-los un aspecte més de llar, i eliminar, de manera parcial o total, els plàstics que impedeixen la visibilitat de l'exterior a través de les finestres. Pel que fa als vidres i miralls, s'hauria de valorar des del punt de vista de la seguretat i terapèutic la idoneïtat que es mantinguin o no a les habitacions i als banys.

<p>Recomanacions</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Caldria eliminar tota possible diferència de tracte entre les usuàries durant l'estada al centre, i en aquest sentit recomanem que pel que fa a la roba i els productes d'higiene personal es pugui garantir que totes les noies disposen dels productes necessaris durant la seva estada i que aquests tenen una qualitat adequada. Igualment, si s'autoritza l'ús de plataformes audiovisuals de pagament, se n'ha de garantir l'ús col·lectiu, a través d'un compte comunitari, per no generar diferències per raons econòmiques. Pel que fa als llibres, cal habilitar un servei de biblioteca per garantir també l'accés a la lectura. ■ S'haurien de recollir algunes de les propostes fetes pels adolescents a través dels delegats i recuperar les assemblees en totes les unitats, i donar una resposta motivada als suggeriments que es fan. En tot cas, caldria valorar la idoneïtat de recuperar el ritual que es feia quan una de les usuàries obtenia l'alta, pel valor simbòlic i terapèutic que té per a les pacients. ■ Cal situar en un espai visible la informació sobre la possibilitat de presentar queixa i/o suggeriments a la institució del Síndic de Greuges de Catalunya i a altres institucions de defensa de drets dels infants i els adolescents. ■ Des de la perspectiva de la convivència, cal valorar si s'han de revisar les mesures de pressió exercides en grup per aconseguir que els companys i companyes s'acabin un plat, especialment per als que no tenen un problema de conducta alimentària i quan no hi ha una indicació terapèutica concreta que ho justifiqui. ■ Cal millorar la coordinació, si escau, amb la DGAIA, els EAIA corresponents i els centres residencials per poder acompanyar les noies tutelades ingressades al centre en el seu procés de recuperació, adoptant el paper que les famílies tenen en aquest procés, en interès de les noies.
<p>Obertura d'actuacions relacionades</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Supervisió i acompanyament per part dels EAIA. ■ Actuació d'ofici noia tutelada per la DGAIA. ■ Actuació d'ofici noi tutelat per la DGAIA.

Unitat de Salut Mental Itaka de Sant Joan de Déu

Data	25 d'octubre de 2023
Número de visita	Primera visita
Descripció	<p>L'Equip de Treball del Mecanisme Català per a la Prevenció de la Tortura és rebut per la directora d'infermeria i pel psiquiatre i director de la Unitat d'Hospitalitzacions, amb els quals es manté una reunió prèvia a la visita i acompanyen a l'equip durant la visita pel centre.</p> <p>L'edifici Itaka, annex a l'hospital de Sant Joan de Déu, consta de quatre plantes. A la primer planta hi ha consultes externes (divuit places), a la segona planta hi ha l'hospital de dia, que ofereix diverses possibilitats de tractament (només tarda, tot el dia, un dia a la setmana...) en funció del moment i la necessitat dels pacients (per a les estades d'onze hores hi ha deu places com màxim, igual que per a les estades de tarda). Actualment atén majoritàriament noies amb trastorn de conducta alimentària (TCA).</p> <p>A la tercera planta hi ha la unitat d'hospitalització i consta de zona de descans (habitacions), despatxos i consultes.</p> <p>A la quarta planta hi ha els espais comuns de la unitat d'hospitalització. Consta d'espais polivalents que es fan servir per a activitats esportives, música, tallers d'art, teatre, intervencions amb gossos, menjador, escola, sala de televisió, etc.</p> <p>En total hi ha quinze places d'hospitalització per a infants i adolescents fins als divuit anys, i actualment estan totes ocupades. Hi ha una llista d'espera de sis pacients. Hi ha hagut una millora substancial pel que fa a la llista d'espera respecte fa un any, que va arribar a ser de trenta pacients. Aquesta millora es deu, segons la valoració dels professionals, a les actuacions que es fan fora dels centres i al fet que s'ha ampliat l'atenció a la Vall d'Hebron i a altres centres de referència. La major part de pacients són noies (actualment només hi ha un noi ingressat) d'edats compreses entre els tretze i els divuit anys (de vegades hi ha algun infant de vuit o nou anys, generalment amb un trastorn de l'espectre autista agut). Moltes de les pacients tenen conductes d'autòlisi. Actualment hi ha un perfil de pacient amb trastorn límit de personalitat, però el perfil majoritari va canviant cada setmana. La mitjana de dies d'estada al centre són d'entre dotze i catorze.</p> <p>Els tractaments fora dels centres, com ara les anomenades <i>alternatives a l'hospitalització</i> i els tractaments domiciliaris amb un equip interdisciplinari, que es fan sobretot amb pacients amb TCA, han permès donar eines a les famílies i disminuir l'hospitalització.</p> <p>Sobre els ingressos, s'indica que tots són ingressos involuntaris. Atès que es tracta d'ingressos per salut mental i en menors d'edat, es comuniquen al jutjat. S'intenta cada cop més fer participar els adolescents de les decisions que es prenen, sobretot amb relació a la seva situació clínica i la medicació.</p>

Descripció

Tot i això, no hi ha un procediment participatiu dels infants i adolescents ingressats, ni es preveu la possibilitat que puguin plantejar queixes. S'indica que aquesta qüestió es treballa des de la unitat d'experiència del pacient i que, per tant, son les famílies les que fan arribar les queixes o els suggeriments al centre.

Actualment només hi ha ingressat un adolescent tutelat per la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA). S'indica que es dona molta importància a l'acompanyament i al seguiment i que es truca les vegades que faci falta perquè es facin les visites, es garanteixi el material higiènic, la roba... i s'aconsegueix la col·laboració dels equips tècnics.

Contencions: Es treballa amb l'objectiu de contenció zero, però de vegades la contenció és inevitable. Estan molt protocol·litzades, i només es fa una immobilització terapèutica un cop esgotades totes les altres mesures: verbal, farmacològica i física. Es monitoritza el pacient de manera permanent, a través de càmeres, es deixen les portes obertes, es prenent les constants basals... i tot es registra en l'historial del pacient. A la quarta planta hi ha el que s'anomena una *habitació time out*, que és una sala blanca folrada de matalàs plastificat, tant a terra com a les parets, amb càmera de videovigilància. No té timbre però està contínuament monitoritzada. S'indica que abans hi havia un llit i que es va retirar, copiant una sala que hi havia a l'Hospital Clínic. S'indica que es volen millorar les llums i que es preveu posar-hi música. Es tracta d'una sala de reducció d'estímuls per evitar la contenció. La fan servir sobretot els pacients de forma voluntària quan necessiten relaxar-se.

Pel que fa a les habitacions, n'hi ha cinc d'individuals i la resta són dobles. Totes tenen bany propi i són lluminoses i clares. Els llits estan ancorats a terra, els miralls del bany són de seguretat, la dutxa és oberta i no hi ha bossa per a la brossa. Es permet personalitzar-les, però no ho estan gaire: hi ha alguna habitació que té dibuixos i fotos enganxades a les parets, mantes pròpies i algun peluix. S'indica que les habitacions es revisen cada dia a la tarda per verificar que no hi hagi cap objecte perillós, sobretot a les sabates. Les mateixes pacients es fan el llit.

Se segueix un horari per intentar normalitzar el ritme de son i vigília, tot i que si hi ha pacients que tenen un brot o prenen una medicació que els provoca somnolència hi ha flexibilitat.

Quan l'Equip arriba a la tercera planta és mig matí i no hi ha ningú a les habitacions ni dormint.

S'explica que l'horari és el següent:

A les 8.30 h s'aixequen els pacients, es fan controls de medicació i cures i passen a esmorzar a la quarta planta, a la sala comuna. A continuació es fan estiraments i els pacients es divideixen per treballar en tres grups en funció de l'estat en què es troben: autocura (nivell 1), interacció social (nivell 2), escola (nivell 3). El temps d'escola pot ser d'una hora o dues, en funció del que es necessiti.

Per dinar, els pacients es reparteixen en dos menjadors, en funció de si tenen multiproblemàtica o TCA.

<p>Descripció</p>	<p>A les 14.20 h es baixa a la tercera planta per fer una hora de descans i canvia el torn del personal. Les pacients són a les habitacions.</p> <p>De 16.15 a 16.30 h es fa el berenar, i de 17 a 19 h hi ha visites fora de l'edifici (o dins, en cas de risc per als familiars). Després de les visites, se serveix el sopar.</p> <p>A les 22.30 h es fa el ressopó i tothom se'n va a dormir a les 23 h.</p> <p>Pel que fa a les pantalles, no es permet l'ús del mòbil, tot i que es comenta que s'està valorant permetre'l. Tot i això, es considera que dificulta la protecció de la intimitat. Els ordinadors són els que hi ha a l'escola amb control d'ús, i hi ha un aparell de televisió a la sala comuna de la quarta planta.</p> <p>Agressions: no se'n produeixen gaires, ni a professionals ni entre pacients. Els professionals tenen un dispositiu amb el qual poden avisar els zeladors i el psiquiatre de guàrdia en cas de crisi.</p> <p>Durant la visita a la quarta planta s'observa que hi ha un voluntari amb dues pacients fent esport a un espai exterior amb una cistella de bàsquet; hi ha dues persones més amb una noia que fa treball terapèutic amb un gos; una noia a la sala polivalent que parla amb dues professionals; dues noies a l'altra sala polivalent amb dues professionals més, i a la sala on es fan les classes hi ha tres noies i la professora.</p> <p>Tots els espais estan assenyalats amb pictogrames. Veiem molts quadres i dibuixos de grafitos originals a les parets, i s'indica que es treballa molt l'expressió artística a través de tallers.</p> <p>A l'espai que s'utilitza per fer classes, hi ha quatre o cinc ordinadors, i les alumnes disposen també d'ordinadors portàtils i treballen amb la professora. La coordinació amb les escoles en general és bona i hi ha més dificultats en l'etapa postobligatòria i secundària que a primària. Des de la pandèmia de la covid ha millorat sensiblement la predisposició a col·laborar. Es pot comptar amb els equips d'assessorament i orientació psicopedagògica (EAP) i amb la inspecció, quan cal. L'Equip posa a disposició del centre la institució del Síndic de Greuges.</p>
<p>Entrevistes</p>	<p>S'entrevisten algunes adolescents, que expliquen que han reingressat diverses vegades en aquest mateix centre.</p> <p>Pel que fa al menjar, en general les pacients es mostren satisfetes, tot i que indiquen que els esmorzars i els berenars són repetitius.</p> <p>El tracte es considera bo, malgrat que s'identifiquen mancances en la participació de les pacients i també en l'accés a la informació sobre qüestions que els afecten directament.</p> <p>Totes les pacients entrevistades manifesten que reben atenció del psicòleg o psiquiatra diàriament i de manera individual. No es fan sessions grupals.</p> <p>Pel que fa a l'hora de descans a les habitacions després de dinar, les pacients indiquen que es fa llarga perquè no se'ls permet sortir i han de quedar-se a l'habitació més de dues hores, encara que aquesta situació les angoixi.</p>

Recomanacions

- Informar els pacients de la possibilitat de presentar queixes i suggeriments, i situar en un lloc visible una referència al Síndic de Greuges on s'indiqui com contactar-hi.
- Intentar que els pacients participin més durant la seva estada al centre i capacitar-los en la presa de decisions que els afecten. Però sobretot informar-los dels motius de les decisions que es prenen, com ara el lloc on seuen al menjador i els motius dels canvis de lloc, les estratègies d'acompanyament durant els àpats (especialment les pacients amb TCA), la norma de no poder parlar durant els àpats, la possibilitat de fer activitats, el lloc on dormen...
- Valorar la possibilitat de potenciar l'activitat d'intervenció terapèutica assistida amb gossos, atès que té gaire bona acceptació i s'ha demanat que s'ampliï el nombre d'usuàries que hi poden participar.
- Valorar la possibilitat d'acompanyar les pacients a l'hora del descans (migdiada) i, si escau, permetre que algunes puguin estar juntes conversant en una sala polivalent, si el fet d'estar soles a l'habitació sense dormir les angoixa.
- Fer més agradable l'habitació *time out*, amb llums i música, tal com està previst, i intentar personalitzar més les habitacions, malgrat que el temps d'estada sigui limitat.
- Millorar la coordinació amb el Departament d'Educació perquè s'acompanyi els pacients ingressats quan es reincorporen al centre educatiu.

e. Centres d'internament de menors

Centre residencial d'acció educativa Llar Juvenil de Vic

Data	8 de febrer de 2023
Número de visita	Primera
Descripció	<p>La Llar Juvenil es va crear l'any 1973 i atenia infants i joves de les antigues cases de beneficència. Actualment, és un centre residencial d'acció educativa (CRAE) que depèn de la Fundació Casa Caritat de Vic. És un centre vertical, i hi viuen menors d'edat tutelats per la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA) de diferents franges d'edat, entre els tres i els divuit anys.</p> <p>Ens rep la directora en funcions, atesa la baixa de llarga durada per malaltia de la directora. Es mostra enfadada perquè no hem avisat i perquè és l'hora de dinar. Exposem que justament ho hem fet així per trobar els nois i noies, ja que el dimecres és el dia que generalment no tenen classe a la tarda.</p> <p>El centre té una capacitat de 26 places per a nois i noies, que es distribueixen de la manera següent:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Grup de petits, en general vuit o deu infants, normalment tots amb proposta de família aliena. Els infants de tres anys que ingressen solen ser els petits d'un grup de germans. Però a partir de quatre o cinc anys tenen ingressos sense germans. ■ Grup de mitjans, generalment vuit o deu. ■ Grup de grans, generalment vuit o deu. ■ Pis de joves majors de divuit anys, de dues o tres places: pis independent amb cuina pròpia i seguiment per part d'un educador. <p>Actualment el centre té les 26 places ocupades, i encara hi viu un jove de vint anys que està esperant recurs residencial.</p> <p>Pel que fa al grup de petits, el problema principal és la manca de famílies acollidores. A més a més, els programes de famílies col·laboradores tampoc no funcionen. El centre presenta la documentació a l'Institut Català de l'Acolliment i de l'Adopció (ICAA) però la tramitació no avança. Estan pendent d'un cas, en relació amb el qual el Síndic de Greuges obrirà una actuació d'ofici.</p> <p>La directora explica que generalment tenen infants que es passen molt de temps ingressats a la Llar, alguns hi són des de petits.</p> <p>A la Llar, les normes són molt restrictives:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Només es deixa sortir de nit de manera molt puntual i en dates concretes.

Descripció	<p>■ Ús del mòbil: A partir dels tretze anys només es pot fer servir durant 30 minuts al vespre després de sopar, i el cap de setmana al migdia i al vespre. Als catorze anys, es pot fer servir durant una hora. Al grup de grans se'ls agafa el mòbil a la nit i se'ls el torna al matí. Els joves del pis el poden fer servir en qualsevol hora.</p>
	<p>Instal·lacions</p> <p>Les instal·lacions són poc acollidores, estan bastant deixades, amb humitats, i les habitacions no tenen cap espai per estudiar. Tampoc no hi ha cap espai per estudiar i fer els deures de manera individual, sinó que els joves disposen d'una habitació amb una taula ovalada i set o vuit cadires al voltant on diuen que estudien, però el nivell de concentració deu ser difícil si estan tots junts. Tenen un conveni amb la Universitat de Vic, i venen educadores a ajudar els infants amb la lectoescriptura.</p> <p>Les habitacions són de dos i tres llits. El mobiliari és nou, però sense taula d'estudi. L'espai està totalment aprofitat per posar-hi el màxim nombre de llits possible (fins a tres), i no queda espai per a les taules d'estudi.</p> <p>S'exposa que el centre s'ha pintat fa poc, i que pròximament es canviaran les finestres perquè són velles i a Vic hi fa molt de fred.</p> <p>S'ha creat un espai de la calma, que és una habitació sense mobles, amb una catifa a terra perquè els joves es puguin calmar quan estan nerviosos. Les condicions de l'espai, però, no són adequades, ja que no inspira a la calma: l'habitació s'hauria de pintar, la finestra està folrada d'espuma perquè no es trenqui el vidre i els joves es facin mal, hi ha una part de fusta que està trencada, la pintura està desgastada, fa pudor de tancat, és trista, llòbrega...</p> <p>Entrevistes amb els nois i les noies</p> <p>No se senten escoltats, ni per l'equip d'atenció a la infància i l'adolescència (EAIA) ni pel centre.</p> <p>Abans hi havia una assemblea de participació, però es va eliminar i ara ja no es fa.</p> <p>De vegades hi ha canvis en l'organització de la Llar i ells són els últims a saber-ho.</p> <p>No se'ls demana l'opinió abans de fer canvis, no hi participen.</p> <p>Hi ha sancions generalitzades sovint.</p> <p>El menjar és bo.</p>

Recomanacions	<ul style="list-style-type: none"> ■ Augmentar l'escolta i la participació dels nois i noies a través d'assemblees. ■ Augmentar l'escolta dels nois i noies per part dels EAIA. ■ Demanar a l'ICAA que agiliti el tràmit de buscar famílies col·laboradores per als infants amb proposta de família acollidora. ■ Pel que fa a les instal·lacions, adequar l'espai de la calma, i posar una taula d'estudi a les habitacions o habilitar més espais d'estudi individual al centre.
----------------------	---

Centre educatiu Montilivi

Data	29 de novembre de 2023
Número de visita	Seguiment Anterior: 3 de juny de 2021
Descripció	<p>L'Equip de Treball del Mecanisme Català per a la Prevenció de la Tortura (MCPT) és rebut per la nova directora del centre, que fa quatre mesos que ocupa el càrrec (abans n'havia sigut la coordinadora). En una reunió prèvia a la visita, la directora informa que la resta de comandaments de l'equip directiu –subdirector i coordinadora– s'han incorporat fa poc temps. També hi hagut canvis entre el personal de seguretat, ja que dos vigilants han estat recentment sancionats amb una suspensió de sou i feina durant un mes arran d'una immobilització desproporcionada. El vigilant que va tenir un paper més actiu en l'actuació també ha estat traslladat de centre.</p> <p>Informació general i dades bàsiques dels nois ingressats</p> <p>El dia de la visita hi ha dotze places ocupades de les quinze disponibles, igual que en la visita anterior. El perfil majoritari dels residents és de nois d'origen magrebí que compleixen mesures en règim obert o semiobert. N'hi ha tres que surten a treballar en el sector de l'hostaleria. Només hi ha dos adolescents que compleixen mesures de règim tancat.</p> <p>Continua havent-hi una única unitat on conviuen tots els residents. Està previst obrir una nova unitat de règim tancat el juny de 2024, que permetrà que els nois de Girona no hagin de complir la mesura que se'ls hagi imposat en altres centres lluny del domicili familiar. S'ha constituït una comissió de seguiment de la qual formen part diferents comandaments, entre els quals el secretari de Mesures Penals, Reinserció i Atenció a la Víctima i la magistrada del Jutjat de Menors de Girona. Fan reunions cada tres o quatre setmanes. Quan entri en funcionament la nova unitat, el centre tindrà vint-i-cinc places (les quinze d'ara i deu més).</p> <p>Instal·lacions</p> <p>Les instal·lacions no han variat respecte de la visita anterior, l'any 2022.</p> <p>Es comença la visita pels menjadors, un dels quals ja no s'utilitza des que l'ocupació del centre va disminuir. Està pendent fer obres a la zona de l'office perquè és molt antiga i inservible, motiu pel qual actualment només es fa servir per rentar-hi plats. En el passadís de la planta baixa hi ha un mural penjat sobre el 8-M i en una de les parets del vestíbul continua havent-hi dibuixos de Disney que va fer fa anys un dels joves del centre quan se li va demanar que dibuixés el que volgués.</p> <p>A la planta baixa també hi ha el gimnàs. El centre continua sense tenir monitor d'esports i depèn de les habilitats del personal educador per promoure'n l'ús.</p>

Descripció	<p>L'Equip creua la pista poliesportiva polivalent per accedir a una de les dues aules de formació. En el moment de la visita s'observa que hi ha tres nois fent classe. Cada noi està matriculat en funció del seu nivell educatiu. Al costat de l'aula hi ha el taller productiu, en què hi ha quatre joves acompanyats pel tècnic del Centre d'Iniciatives per a la Reinserció (CIRE) que fan filtres de laboratori que després s'enviaran a Colòmbia. Els membres de l'Equip conversen amb ells i els informen que poden parlar amb l'Equip en privat, si ho prefereixen.</p> <p>A la part de dalt hi ha les habitacions dels joves a banda i banda de l'anomenada peixera, un petit espai on es col·loca el monitor de nit per fer la vigilància. A la nit les tanquen amb clau i si un jove necessita anar al lavabo cal que truqui a un timbre. Es comprova que el timbre de les habitacions d'una de les ales no funciona. Amb tot, el timbre se sent a la planta baixa i cal que hi hagi silenci perquè se senti. En canvi, l'habitació de contenció té un altre sistema que permet comunicar-se per un interfon.</p> <p>Els lavabos són fora de les habitacions. En una banda hi ha les dutxes, sense porta, i a l'altra, dos vàters amb porta corredissa i dos rentamans. Les instal·lacions estan molt netes (de fet, hi ha personal de neteja durant la visita) però són molt velles, com ara les portes, que caldria canviar-les.</p> <p>Personal</p> <p>Personal educador: S'informa que és difícil trobar-ne i cobrir les baixes. El personal que s'incorpora és molt jove i té poca experiència prèvia.</p> <p>Vigilants de seguretat: L'empresa que presta el servei de vigilància és la mateixa que per a la resta de centres educatius de justícia juvenil, Prosegur. Hi ha catorze vigilants repartits en dos torns.</p> <p>El centre no té monitor d'esports.</p> <p>El psicòleg o psicòloga treballa a mitja jornada.</p> <p>Contencions</p> <p>A petició de l'Equip, es lliura la llista de contencions aplicades durant els anys 2022 i 2023. En total n'hi ha registrades quatre, dos cada any, una de les quals coincideix amb la que va visualitzar la directora i que després va donar lloc a un informe sobre l'incident. Al final de la visita a les instal·lacions, l'Equip visualitza les imatges enregistrades per les càmeres de videovigilància acompanyat per la directora. Es constata que, efectivament, la immobilització que es va fer a un dels nois va ser desproporcionada, gratuïta i molt allunyada del que s'entén per una actuació professional. Concretament, s'observa com un dels vigilants agafa el noi per darrere de forma violenta, li fa una maniobra d'estrangulació i luxació de l'espatlla i el llença contra la paret fins que li posen les manilles, per bé que el noi intenta desfer-se'n. De les altres tres contencions no n'hi ha imatges perquè s'han esborrat.</p>
-------------------	---

Descripció	<p>CIRE</p> <p>El compromís del CIRE de fer un taller de restauració encara no s'ha materialitzat perquè les obres no estan fetes. L'únic taller que continua funcionant i es visita és el taller productiu. Hi ha sis joves que fan filtres per a laboratoris. El centre intenta que tots els joves puguin passar-hi.</p> <p>Educació</p> <p>Els nois fan horari lectiu de 9.30 a 12.55 h i de 15 a 17 h, que combinen amb la feina als tallers del CIRE. Hi ha dos mestres que fan les classes. S'intenta que els nois que no tenen el graduat en ESO obtinguin el títol per poder accedir a un grau mitjà. Es vol apostar per la formació en hostaleria, tenint en compte que el centre és a prop de zones turístiques com la Costa Brava.</p> <p>Atenció a la salut</p> <p>L'equip mèdic consta d'un metge que passa consulta al centre dos cops per setmana, un diplomat universitari en infermeria, un psiquiatre, un psicòleg i un metge especialista en addiccions de l'equip d'atenció primària penitenciari (EAPP) de Figueres. Tots aquests professionals presten serveis a temps parcial. S'informa que cobreixen bé l'atenció requerida i que els trasllats als centres de referència es fan de manera molt esporàdica. També es fa una coordinació i un seguiment setmanal o quinzenal amb el centre d'assistència i seguiment de drogodependència (CAS) pels tractaments de deshabitació i per sospites de consum de drogues.</p> <p>En el cas de l'atenció psicològica, la directora considera que el seguiment que fa el centre de salut mental infantil i juvenil (CSMIJ) és insuficient, ja que visita els nois cada tres setmanes. Ara bé, actualment hi ha un psicòleg compartit amb el Grup Educatiu Girona, que acudeix tres dies a la setmana a Montilivi i dos al Grup Educatiu. Aquest psicòleg és el que atén regularment els nois del Montilivi.</p> <p>Tractament en cas de delictes sexuals</p> <p>El centre s'ha adherit al Programa de tractament per a persones condemnades per delictes sexuals, del Departament de Justícia. Actualment, el personal del centre Montilivi està fent la formació i la directora té assignada la categoria de referent de gènere.</p> <p>Seguiment</p> <p>El compromís del CIRE de fer un taller de bar i de cuina segueix sense materialitzar-se.</p> <p>S'han instal·lat les càmeres que faltaven, tant al passadís com a les escales d'accés a la primera planta.</p> <p>El centre continua tenint un desgast considerable i les instal·lacions s'han quedat molt velles. Tot i que s'hi han fet obres de manteniment, caldria reformar alguns espais, com els lavabos i les dutxes.</p> <p>El centre tampoc no ha contractat cap monitor d'esports.</p>
-------------------	---

Entrevistes

Vigilants de seguretat

- De l'entrevista amb un dels vigilants de seguretat se'n desprèn que la formació que rep el personal de vigilància i seguretat és la genèrica que rep tot el personal (prevenció del gihadisme i qüestions similars), que no està concebuda per proporcionar coneixements en relació amb les característiques de la feina d'aquest personal al centre. La imparteix un formador de l'empresa Prosegur. La formació consisteix en trenta hores de classe, vint en format virtual i deu de presencials.
- Es confirma que al centre hi ha catorze vigilants, entre homes i dones, i que fan torns de dotze hores (de 6.00 a 18.00 h), més un torn entremig (de 10.00 a 22.00 h). L'equip és fix. El vigilant entrevistat posa en valor la feina de prevenció perquè diu que la seva presència té efecte dissuasiu de qualsevol conducta disruptiva.
- La formació en contencions també la reben de l'empresa. En una contenció hi participen dos vigilants, i es fa a requeriment del personal del centre o bé quan cal separar dos joves que s'estan barallant.

Personal educador

- De l'entrevista amb membres del personal educador se'n desprèn que l'ambient de treball és positiu. La relació amb els joves també és bona, igual que amb la resta de l'equip, inclosos els vigilants de seguretat. L'única queixa sobre la qual caldria demanar informació fa referència al sistema que fa servir el Departament de Justícia per canviar anualment els torns de treball, la qual cosa pot incidir en la conciliació de la vida personal i laboral del personal que treballa al centre.

Joves

- S'entrevisten tres joves i els tres estan satisfets amb el centre i amb la relació que tenen amb tot el personal. Se senten cuidats i escoltats. Destaquen (en positiu) que hi ha molta diferència entre el centre Montilivi i Can Llupià. Exposen que a Montilivi s'hi troben millor perquè consideren que el personal és més empàtic i permissiu. També reben un tracte més individualitzat, de manera que si el personal detecta que no és un bon dia per a ells (per exemple, per novetats amb el procediment judicial, per una situació familiar o per un problema de salut) saben respectar-los-ho.
- Un dels joves que té advocat explica que mai li han posat problemes per parlar amb ell, fins i tot quan ha hagut de trucar fora dels horaris de trucades. Exposa que fan assemblees i tutories.
- Els joves valoren l'internament com una ajuda per a la reinserció. Destaquen la tasca dels educadors, del psicòleg i del treballador social, que parla molt sovint amb les famílies, però també de la directora. També pensen que és important la formació que reben, perquè quan surtin tinguin opcions laborals i puguin formar una família.
- Els joves prenen medicació receptada pel psiquiatre i consideren que en molts casos és excessiva.

Entrevistes

- Consumeixen cànnabis de forma habitual, i reconeixen que l'estada al centre els ha permès deixar la resta de drogues que consumien (cocaïna, pastilles...).

- Han presenciat contencions, que descriuen com a violentes, i baralles de forma molt puntual. Expliquen que quan hi ha una baralla els redueixen i els llencen a terra. També els fan posar de genolls. Exposen un episodi en què quatre o cinc nois es van encarar als vigilants de seguretat, els quals de vegades actuen de forma respectuosa i de vegades, no.

- Diuen que el menjar és molt bo, tot i que un d'ells comenta que no és gaire saludable perquè abusen dels fregits.

- Confirmen que en una de les ales d'habitacions no funcionen els timbres des de fa mesos i que de vegades han d'insistir molt a la nit perquè els deixin sortir per anar al lavabo.

- Es fan escorcolls a les habitacions en presència dels joves.

- Pel que fa a les contencions, un dels joves explica que n'hi van fer una de desproporcionada.

- També exposen que la mesura de separació del grup genera molt patiment psicològic en els joves perquè mentre s'aplica la mesura s'estan tot el dia tancats, només poden sortir de l'habitació una hora al dia (mitja al matí i mitja a la tarda) i no poden assistir ni a classe ni al taller.¹ Es reitera que la formació dels professionals de les empreses de seguretat que presten serveis als centres educatius s'ha d'ajustar a l'encàrrec educatiu dels centres i al compliment del marc normatiu i les directrius establertes pel Departament de Justícia. Per això, la formació d'aquests vigilants cal que sigui impartida per formadors del Departament.

2. Com a part de la formació als vigilants de seguretat s'ha de fer una formació específica sobre les reduccions i les immobilitzacions.

3. Les imatges relatives a les reduccions i les immobilitzacions s'han de guardar durant un període suficient, que podria ser de sis mesos, per poder-les posar a disposició de les autoritats o els organismes que les demanin.

4. Es reitera que la immobilització ha de ser l'últim recurs en la resolució de situacions conflictives i, abans de recórrer-hi, s'haurien d'exhaurir totes les vies no coercitives, com la contenció verbal.

5. La mesura de separació del grup com a sanció s'ha d'utilitzar com a últim recurs i per motius restringits, i ha de durar només el temps imprescindible. En qualsevol cas, la mesura no ha de tenir caràcter punitiu, sinó que ha de servir per treballar tots els aspectes que n'han motivat l'aplicació.

6. Cal revisar els sistemes d'avís des de les habitacions i reparar el mecanisme quan no funcioni.

Recomanacions	<p>7. Cal fer difusió entre els joves de la informació i els recursos de què disposen per poder comunicar-se amb altres institucions i presentar queixes.</p> <p>8. Cal mantenir el dimensionament actual del centre i del futur mòdul que s'obri, perquè permet un tracte afectiu i personalitzat als joves, com posen de manifest en les entrevistes.</p> <p>9. Cal valorar la incorporació a l'equip d'un monitor d'esports i d'un psicòleg o psicòloga amb dedicació completa.</p> <p>10. S'han de fer reformes als lavabos.</p> <p>11. Cal assegurar que a la nit els joves tenen accés als lavabos quan ho necessiten. El personal educador que fa la vigilància nocturna ha d'estar especialment atent a aquesta situació, especialment ara, quan els timbres d'una de les ales no funcionen.</p>
----------------------	--

V. ESTAT DE COMPLIMENT DE LES RECOMANACIONS FORMULADES ALTRES ANYS

1. CONTENCIONS MECÀNIQUES

L'any 2022, el Síndic de Greuges, com a Mecanisme Català per a la Prevenció de la Tortura, va elaborar un estudi monogràfic sobre l'aplicació de les contencions mecàniques als centres penitenciaris i de justícia juvenil. Com ja s'havia fet l'any 2018, aquest estudi examinava si la normativa coercitiva de subjecció mecànica amb corretges s'adequava als estàndards de respecte als drets humans. Aquest informe monogràfic, que es va debatre en comissió parlamentària, presentava les dades sobre les contencions mecàniques al llit al sistema penitenciari de Catalunya a partir de l'avaluació de les contencions mecàniques gravades i visualitzades durant els anys 2019 i 2020.

L'informe subscribia l'objectiu declarat de l'Administració d'evitar recórrer a les contencions mecàniques ("zero contencions") i garantir els drets de les persones privades de llibertat i la seguretat d'aquestes persones i la del personal dels centres penitenciaris. Per això, recomanava que l'Administració posés en marxa les mesures necessàries per evitar haver d'immobilitzar i contenir per mitjans mecànics les persones privades de llibertat.

Enguany, mitjançant l'actuació d'ofici 21/2023, s'ha fet un seguiment de les recomanacions recollides en l'informe monogràfic i en l'informe anual de l'MCPT de 2022 sobre l'ús i l'aplicació de mitjans de contenció amb subjecció psiquiàtrica al llit per motius regimentals i mèdics als centres penitenciaris de Catalunya. L'objectiu del seguiment era analitzar si el 2022, amb la nova Circular 1/2022 i el protocol que aprova, es va aconseguir reduir les immobilitzacions en ambdues modalitats, regimentals i mèdiques. La resolució que es va emetre en el marc de l'actuació d'ofici esmentada, de data 13 de juliol de 2023, es pot consultar a la pàgina web del Síndic de Greuges, en l'apartat "informes i resolucions".

Les dades més rellevants que es desprenen de l'estudi són les següents:

- L'any 2022 es van fer un total de 960 contencions mecàniques al llit, la quantitat més alta dels darrers quatre anys. D'aquestes, 631 es van fer per motius regimentals i 329, per motius mèdics. Per tant, el nombre de contencions regimentals que es van aplicar gairebé doblava el de les mèdiques, i l'increment en relació amb l'any 2021 va ser molt més notable en el cas de les primeres.
- La gran majoria de les contencions mecàniques, tant mèdiques com regimentals, es van aplicar a població masculina (870). No obstant això, proporcionalment s'apliquen més en les dones (90), tenint en compte que la població reclusa femenina representa el 6,3 % de la població penitenciària.
- De les 90 mesures de contenció aplicades a la població femenina, 27 han estat regimentals i 63, mèdiques. En canvi, en la població masculina

les dades pràcticament són invertides, 604 mesures de contenció regimentals i 266 de mèdiques.

- A 66 interns (62 homes i 4 dones) se'ls han aplicat indistintament mesures mèdiques i regimentals, amb un total de 116 mesures regimentals i 56 de mèdiques.

- La mitjana d'edat de les persones a les quals s'han aplicat contencions mèdiques és de 31,5 anys, i no s'observa una diferència significativa entre els homes i les dones. En canvi, en el cas de les contencions regimentals sí que hi ha diferència: la mitjana és de 33,8 anys, 28,5 anys de mitjana per als homes i 39,1 per a les dones.

- La durada mitjana de les contencions mèdiques és de 16,44 hores, sense que s'observi una diferència significativa entre homes i dones. Cap de les contencions aplicades a les dones i molt poques de les contencions aplicades als homes és inferior a una hora. En alguns casos extrems algunes immobilitzacions han durat més de 60 hores, i fins i tot han arribat a les 100 hores.

- La durada mitjana de les contencions regimentals és de 4,22 hores, i les dels homes solen durar més que les de les dones. La quantitat de contencions inferiors a una hora és de nou molt minoritària. En un cas extrem la immobilització va arribar a les 74,33 hores.

- Els centres penitenciaris Brians 1, Brians 2 i Quatre Camins destaquen pel nombre de vegades que han fet servir les contencions. Brians 1 és el centre que registra més contencions mèdiques i contencions totals (mèdiques + regimentals). També ocupa el segon lloc quant a l'ús de contencions regimentals. Brians 2 ocupa el segon lloc en l'ús de contencions mèdiques i contencions totals. Quatre Camins és el centre que més ha fet servir contencions regimentals, i ocupa el tercer lloc en l'ús de contencions regimentals i mèdiques.

- El Centre Penitenciari de Dones de Barcelona és el centre on es fan menys contencions, i el Centre Penitenciari de Joves on se'n fan més, si es té en compte el percentatge de població reclusa (s'aplica una contenció per cada 2,4 interns).

- Els principals espais dels centres penitenciaris on s'han iniciat els incidents que han acabat amb l'aplicació de contencions mecàniques per raons mèdiques són, en primer lloc, els departaments especials; en segon lloc, els espais mèdics, i finalment, els mòduls. En el cas de les contencions regimentals, aquests espais són els departaments especials i els mòduls.

Un cop analitzats els resultats obtinguts de l'estudi es conclou que:

- L'any 2022 hi hagut un increment important de les contencions mecàniques al llit per motius regimentals i mèdics respecte de l'any anterior. També s'ha produït un increment en relació amb l'any 2019, anterior a la covid. Per tant, es conclou que no s'està complint l'objectiu de reduir l'aplicació del nombre de contencions fins a arribar a les zero contencions mecàniques.

La majoria de les contencions mecàniques s'apliquen sobre població masculina, amb molta més quantitat de contencions regimentals que de mèdiques. En canvi, si es comparen els percentatges amb la població femenina, les dades s'inverteixen, ja que a les dones se'ls apliquen menys contencions regimentals i més de mèdiques.

- Hi ha un nombre important d'interns que acumulen contencions de manera reiterada. Fins i tot a alguns interns, sobretot homes, se'ls apliquen tant contencions de caràcter mèdic com regimental.

- La durada mitjana de les contencions continua sent excessiva, especialment les que tenen caràcter sanitari.

- Hi ha centres penitenciaris en què s'apliquen moltes més immobilitzacions que en d'altres.

Per tot això, s'han fet les **recomanacions següents**:

A) Al Departament de Justícia:

1. Cal recordar que els mitjans coercitius només s'han d'aplicar quan no hi hagi una altra mesura menys lesiva per aconseguir la finalitat perseguida, i que s'han d'utilitzar durant el temps estrictament necessari. Per això, cal adoptar sense més demora les mesures preventives necessàries per reduir l'ús d'aquests mitjans.

2. Mentrestant, cal que el grup de treball i el grup de seguiment de l'aplicació del protocol avaluin i analitzin:

- les causes per les quals s'ha produït un increment de les immobilitzacions, més enllà de l'increment dels incidents violents i la seva relació amb la salut mental dels interns als quals s'apliquen les contencions;

- els motius pels quals alguns centres penitenciaris apliquen moltes més contencions que altres, i quines estratègies i mesures preventives s'han cercat per disminuir-ne l'ús;

- el cas de cada intern al qual s'ha aplicat una contenció de durada extrema, ja sigui mèdica o regimental, i la possibilitat d'intensificar la intervenció tractamental amb els serveis mèdics i de salut mental;

- els motius pels quals els principals espais dels centres penitenciaris on s'inicien els incidents que donen lloc a l'aplicació de contencions mecàniques per raons mèdiques són els departaments especials i de règim tancat;

- la relació entre el perfil dels interns als quals s'apliquen contencions mèdiques i el seu historial previ d'ingressos en unitats de salut mental.

3. Cal fer un estudi i una avaluació específics amb perspectiva de gènere de l'aplicació dels mitjans coercitius a les dones internes i del fet que a elles se'ls apliquin més contencions mèdiques.

B) Al Departament de Salut:

1. Cal recordar que les immobilitzacions amb subjeccions psiquiàtriques al llit només s'han d'aplicar quan no hi hagi una altra mesura menys lesiva per aconseguir la finalitat perseguida, i que han de durar el temps estrictament necessari. Per això, cal adoptar sense més demora les mesures preventives necessàries per reduir-ne l'ús i tendir a la contenció zero.
2. Cal recordar que les contencions mèdiques s'han de fer sempre en espais sanitaris, encara que l'incident que justifica l'ús de la contenció tingui lloc en un altre espai.
3. Cal avaluar tant els motius pels quals s'apliquen les contencions mèdiques com la durada de les contencions, per aconseguir que es recorri menys a aquesta mesura i que no tinguin una durada excessiva en comparació amb les que s'apliquen per motius regimentals.
4. Cal avaluar els motius pels quals s'apliquen tantes contencions a les unitats sanitàries que disposen de protocols específics propis, com és el cas de la Unitat Hospitalària Penitenciària de Brians 1 i la Unitat Psiquiàtrica de Brians 2.
5. Cal prestar una atenció especial als interns que acumulen diverses contencions mèdiques.
6. Cal que s'apliqui la perspectiva de gènere en l'anàlisi de les mesures i les actuacions del Programa de salut penitenciària en relació amb les contencions mecàniques.

En la data de presentació de l'informe només s'ha rebut una resposta de l'Institut Català de la Salut (concretament, de la directora del Programa de Salut Penitenciària), en què s'informa que s'han posat en marxa dues comissions, una de compartida entre els departaments de Justícia i Salut i una d'específica dins de l'hospital Sant Joan de Déu, que és l'organisme gestor dels dos hospitals psiquiàtrics penitenciaris. Es fa palès que l'objectiu d'ambdues comissions és analitzar les dades per extreure'n conclusions i formular millores.

2. DRETS DE LES PERSONES DETINGUDES (ARTICLE 520 DE LA LLEI D'ENJUDICIAMENT CRIMINAL) I CONDICIONS MATERIALS DE LA DETENCIÓ

En el cas de les detencions practicades pel cos de Mossos d'Esquadra, l'MCPT continua constatant que les visites mèdiques a què tenen dret les persones detingudes no es fan en privat. Tampoc no se solen fer en privat en el cas de les detencions practicades per policies locals.

Cal recordar que la visita mèdica és un dret de la persona detinguda. En aquest sentit, es constata que les policies locals fan passar la persona per reconeixement mèdic abans que ingressi a l'àrea de custòdia. És el cas de la Policia Local de Mataró, la de Sant Andreu de Llavaneres i la d'Argentona. Segons les instruccions, per fer el trasllat final a les dependències dels

Mossos d'Esquadra, la persona ha d'haver passat per reconeixement mèdic i ha de tenir la minuta redactada. Si la persona no vol ser visitada, ha d'indicar-ho al personal mèdic, però no abans.

Pel que fa al dret de la persona detinguda a comunicar la seva detenció a una tercera persona que esculli, les instruccions també varien. A les comissaries dels Mossos d'Esquadra, aquesta comunicació es fa amb la presència d'un funcionari de la policia. A la persona detinguda se li comunica que la trucada es farà des d'un telèfon oficial, que identifica l'interlocutor i el lloc de residència, i se li demana que proporcioni el número de telèfon. La trucada la fa el funcionari de policia, que ha de comunicar a l'interlocutor des d'on es fa la trucada i la identitat de la persona que s'hi vol posar en contacte. També li ha de preguntar si vol atendre la trucada.

En el cas dels cossos de policia local, en canvi, aquest procediment varia. En algunes comissaries, com la de Tordera, l'agent policial és present durant la trucada; en d'altres, com la d'Argentona, la presència o no de l'agent depèn del cas, i en d'altres, com la de Mataró, la trucada es fa en privat.

Pel que fa a l'assistència lletrada, es constata que aquest dret es materialitza un cop la persona ingressa a la comissaria de Mossos d'Esquadra. El cos de policia local respectiu fa la trucada corresponent al col·legi de l'advocacia, que envia un lletrat o lletrada a la comissaria de Mossos d'Esquadra.

En relació amb el termini de tres hores per fer la primera assistència lletrada des que es produeix la detenció, l'MCPT ha reiterat un any més al Col·legi de l'Advocacia de Barcelona (ICAB) que cal que destini els recursos necessaris per assegurar que els col·legiats del torn d'ofici estan informats que han de prestar atenció a les persones detingudes dins del termini de tres hores des del moment de la detenció i que així ho fan. Per tractar aquest assumpte, enguany, representants de l'MCPT s'han reunit amb les responsables d'aquest servei, tal com s'assenyala en l'apartat de reunions institucionals de l'informe.

En aquesta reunió s'ha informat els representants de l'MCPT, d'una banda, que l'ICAB valora molt positivament que les declaracions de les persones detingudes es puguin fer mitjançant el sistema de videoconferència, perquè aquest sistema garanteix que els lletrats, en especial els que presten el servei en el torn d'ofici (TOAD), assisteixin la persona detinguda tan aviat com sigui possible, i en tot cas dins del termini de tres hores des que s'ha fet l'encàrrec. En aquest sentit, es trasllada a l'MCPT unes reflexions sobre els motius pels quals no s'ha assolit la fita de respectar el termini de les tres hores i què es podria fer per millorar:

a) Atès que l'entrevista amb la persona que ofereix assistència lletrada és un dret de la persona detinguda i es poden produir imprevistos, com ara la necessitat d'un intèrpret per comunicar-se, cal demanar la col·laboració del cos de Mossos d'Esquadra perquè quan comunica la detenció a l'ICAB:

- Indiqui si la persona vol o no entrevistar-se amb l'advocat o advocada que se li ha assignat.
- Confirmi que es disposarà de servei d'interpretació en cas que sigui necessari.

b) Cal establir que el cos policial ha d'enviar l'enllaç per poder fer l'entrevista per via telemàtica.

- En cas que la persona detinguda vulgui fer l'entrevista i no calgui servei d'interpretació, cal indicar l'hora en què es durà a terme, dins del termini de tres hores previst legalment.

- En cas que la persona detinguda vulgui fer l'entrevista i sigui necessari disposar de servei d'interpretació, cal que s'envii l'enllaç i s'informi de l'hora en què es pot dur a terme, perquè l'advocat o advocada s'hi pugui connectar.

c) En cas que la persona detinguda no vulgui fer l'entrevista prèvia dins del termini de tres hores des de la detenció, cal que el cos policial indiqui si la persona no vol fer l'entrevista o si la vol fer de manera immediatament anterior a la declaració.

En aquest sentit, si bé l'MCPT comparteix les propostes de l'ICAB, atès que millorarien sens dubte la possibilitat d'assistir les persones detingudes dins del termini de tres hores des de la comunicació de la detenció als lletrats adscrits al TOAD, segueix considerant que aquesta assistència ha de ser presencial en tot cas, i que només s'hauria de fer per videoconferència en supòsits excepcionals.

Respecte a una de les recomanacions que l'MCPT reitera cada any, sobre la renovació dels cascs de contenció que actualment es fan servir a les àrees de custòdia de persones detingudes (ACD), es constata que l'única comissaria que ha implementat el nou model de casc és la de Ciutat Vella. Aquest nou model millora la protecció de la persona detinguda i evita el risc d'autolesions i de lesions als agents actuant en cas d'episodis violents o d'agressivitat per part de la persona detinguda durant la seva estada a l'ACD.

La resta de comissaries visitades durant aquest any encara no els han renovat. S'ha comprovat que fan servir el tipus de casc integral que s'utilitza com protecció per a la pràctica d'esports de contacte o de lluita.

Pel que fa a la instal·lació de sistemes de videovigilància a tots els espais de custòdia per on transita i on s'està la persona detinguda, s'ha constatat que la comissaria de Mossos d'Esquadra de Ciutat Vella i la del Vendrell tenen instal·lades càmeres a la sala d'identificació i ressenya.

3. PERSPECTIVA DE GÈNERE EN L'ÀMBIT PENITENCIARI

El fet que les dones siguin una minoria dins de la població privada de llibertat (només 7 de cada 100 interns són dones) es continua traduint encara en menys recursos i més limitacions per a les internes a tots els centres penitenciaris de Catalunya i de la resta de l'Estat.

Pel que fa a les singularitats de l'execució penal femenina, arran de la visita al Centre Penitenciari de Dones de Barcelona es constata un any més que el perfil de dones que ingressen a presó és de persones que compleixen condemes molt curtes, estan molt deteriorades i tenen problemes de salut

mental i consum de tòxics. Un dels inconvenients d'aquests tipus de perfil és, d'una banda, que tenen dificultats per treballar, i de l'altra, que no hi ha temps material perquè puguin fer cap programa de tractament especialitzat o específic per a elles. A banda, cal posar de manifest els efectes negatius de les penes privatives de llibertat d'escassa durada. Des del punt de vista del procés de reinserció, segueix sense entendre's la raó per la qual aquestes dones entren a presó per tan poc temps.

En l'àmbit de la salut, igual que passa amb la resta d'usuaris del sistema públic, les dones i les mares i els seus fills tenen l'assistència sanitària garantida a través del metge de família del CAP que tinguin assignat. L'assistència pediàtrica als infants que resideixen al centre amb les seves mares també està garantida, mitjançant un pediatre que s'hi desplaça i una infermera.

Igualment, per a les internes que viuen al Centre Penitenciari sense possibilitat de sortir, el centre disposa de servei mèdic presencial matí i tarda, els dies feiners, i serveis de guàrdia de localització nocturna. Les urgències són ateses pel 061 i, en cas que sigui necessari, assistides pel servei d'emergències mèdiques, que trasllada les internes a l'Hospital del Mar.

Pel que fa a les infraestructures, la manca d'espai i les dimensions reduïdes que tenen molts mòduls de dones no permeten fer-hi cap tipus de separació o classificació interna per repartir les internes i atendre-les amb els criteris que més afavoreixin la seva reinserció social. Per això, cal evitar que els mòduls o les unitats de dones, com la que hi ha al Centre Penitenciari de Ponent, sobrepassin la seva capacitat òptima per evitar destinar-hi perfils d'internes amb conductes disruptives que incideixin en el bon clima i ambient del mòdul.

4. DRETS DE LES PERSONES PRIVADES DE LLIBERTAT EN RÈGIM TANCAT

Es continua constatant que alguns departaments especials de règim tancat (DERT), com els dels centres de Ponent i Lledoners, estan al límit d'ocupació, amb la dificultat que això representa per treballar amb les eines de tractament de què disposen. Depenent del centre, els interns entrevistats denuncien un tracte més dur en alguns centres que en d'altres.

En el cas del DERT de Lledoners, l'any passat ja es va posar en relleu que estava al límit de la seva capacitat i, per tant, per bé que no hi ha indicadors de conflictivitat, s'insisteix que caldria buidar-lo per poder fer-ne una gestió òptima, amb el benentès que cal abordar les causes d'aquest increment i adoptar mesures per evitar que arribi a estar col·lapsat. Aquest fet comporta que alguns interns es traslladin a altres unitats del centre, com ara el mòdul d'ingressos.

Amb tot, cal posar en relleu que l'aïllament prolongat és essencialment perjudicial i no constitueix una bona pràctica. Per això, l'MCPT continua insistint que només s'ha d'utilitzar com últim recurs i ha de quedar reservat per als casos més extrems. En aquest sentit, per a la majoria dels interns és una experiència estressant amb efectes nocius per a la seva salut. El pres és aïllat socialment de la resta, el contacte humà es redueix a un tracte

superficial amb el personal penitenciari i també es disminueix el contacte amb familiars i amics. A més, depèn completament del personal del centre penitenciari per satisfer les seves necessitats bàsiques, i els seus moviments són estrictament controlats i observats de prop, amb pocs estímuls i poques oportunitats d'ocupar-se amb alguna activitat.

També s'insisteix en el fet que les persones amb malalties mentals i les que tenen risc d'autolesionar-se no poden complir règims d'aïllament, per bé que aquestes persones acostumen a estar sobrerrepresentades a les unitats de règim tancat.

Finalment, cal posar en relleu que a la llarga l'aplicació de règims d'aïllament perllongats per als reclusos considerats perillosos deixa de ser efectiva i pot fins i tot resultar contraproduent i generar efectes contraris als que es busquen. Per això, s'insisteix que cal fer un esforç per treballar amb aquests reclusos i garantir-los les necessitats bàsiques i l'accés als programes que siguin necessaris per treballar tots els aspectes que els han portat a la seva situació. Cal també avaluar la necessitat i els riscos de mantenir-los separats de la resta durant tant de temps.

5. PARTICIPACIÓ I ESCOLTA DELS INFANTS I ADOLESCENTS QUE RESIDEIXEN EN CENTRES DE SALUT MENTAL

Enguany s'han fet dues visites a centres residencials que atenen problemes de salut mental d'infants i adolescents, un de privat i un de públic. Els ingressos involuntaris per problemes de salut mental, malgrat estar justificats i autoritzats judicialment, poden venir acompanyats de mesures de caràcter terapèutic o disciplinari que incideixen en els drets dels infants i adolescents.

Cal millorar la participació i l'escolta dels infants i adolescents ingressats en aquests centres, i garantir els drets que tenen a veure amb la comunicació, també en l'àmbit digital. Els infants i adolescents ingressats no disposen d'espais on expressar la seva opinió sobre qüestions que tenen a veure amb la seva vida al centre, i tampoc no se'ls ha informat que poden presentar queixes.

La Convenció de les Nacions Unides sobre els drets de l'infant reconeix el dret dels infants i adolescents a manifestar les seves opinions en els assumptes que els puguin afectar i, especialment, el dret a ser escoltats en qualsevol procediment judicial o administratiu que els afecti. Aquest dret també és una obligació dels poders públics, que en tot moment l'han de garantir com un element indispensable per determinar l'interès superior de l'infant (art. 3 de la Convenció) i garantir que es respecten els seus drets i que els pot exercir.

6. LA DIMENSIÓ DELS CENTRES DE JUSTÍCIA JUVENIL

En l'àmbit de la justícia juvenil, enguany l'Equip de Treball de l'MCPT ha visitat el centre educatiu Montilivi, a Girona. Durant la visita s'ha informat l'Equip que el Departament de Justícia té previst crear una nova unitat de règim tancat en aquest centre al juny de 2024. Això implicarà tornar a la situació anterior a les mesures adoptades l'any 2013 (Acord de Govern

aprovat en sessió de 28 d'agost de 2012, pel qual s'aproven mesures de racionalització relacionades amb la reorganització dels centres educatius de la Direcció General d'Execució Penal a la Comunitat i de Justícia Juvenil del Departament de Justícia), ja que el centre ja havia tingut dues unitats. D'altra banda, convé recordar que la situació actual de convivència en una mateixa unitat d'adolescents i joves en règim semiobert i tancat va ser qüestionada pel Jutjat de Menors de Girona i objecte d'estudi per la institució del Síndic de Greuges (Q 01343/2020), que va adreçar diverses recomanacions a l'Administració.

L'increment de places en aquest centre (en realitat, la recuperació de places que ja havia tingut) pot permetre donar resposta a les necessitats dels adolescents i joves residents al territori i, des d'aquesta perspectiva, s'ha de valorar positivament, encara que suposi augmentar el nombre de places del recurs.

En aquest sentit, cal recordar que la institució del Síndic de Greuges i l'MCPT han demanat que es creïn centres més reduïts, ja que són més efectius per assegurar l'atenció individualitzada d'adolescents i joves.

Respecte a l'aplicació de mesures de contenció, l'any 2022 la institució del Síndic de Greuges va obrir una actuació d'ofici (AO 240/2021) per comprovar si es complia la prohibició d'aplicar contencions mecàniques que va introduir la Llei orgànica 8/2021, de 4 de juny, de protecció integral a la infància i l'adolescència davant la violència. En el marc d'aquesta actuació d'ofici, el Síndic de Greuges va suggerir al Departament de Justícia que la formació del personal que exerceix funcions de vigilància i seguretat dins els centres educatius fos impartida per aquest departament.

Enguany, el Departament de Justícia ha informat que demanarà a l'empresa adjudicatària privada que presta el servei que els formadors d'aquests cursos siguin professionals del Departament. La institució farà un seguiment de l'aplicació d'aquesta mesura, atès que la formació del personal que exerceix funcions de seguretat als centres educatius on compleixen mesures judicials adolescents i joves és essencial per assegurar que aquestes mesures s'apliquen de forma proporcionada i amb ple respecte als drets dels nois i noies.

7. RELACIÓ DELS INFANTS AMB ELS SEUS PROGENITORS INTERNS EN CENTRES PENITENCIARIS

El 4 d'abril de 2018, el Consell d'Europa va emetre la Recomanació CM/Rec (2018) 5 del Comitè de Ministres als estats membres, relativa a infants amb progenitors interns a un centre penitenciar, perquè es garanteixi que les visites es facin en un espai que respecti la dignitat de l'infant i el seu dret a la vida privada, i que es faciliti l'accés i les visites dels infants amb necessitats especials.

A través de l'actuació d'ofici 220/2019, la institució del Síndic de Greuges ja va analitzar les mesures existents als centres penitenciaris d'arreu de Catalunya per saber si les condicions s'adequaven al dret de relació dels infants i adolescents amb els seus progenitors empresonats.

De les visites que es van dur a terme, es va concloure que hi havia diferències notables en els espais dels centres penitenciaris per garantir el dret de relació dels infants amb progenitors a la presó, i es va observar que les infraestructures dels centres condicionen, en gran part, la qualitat i les oportunitats de relació dels infants amb els seus progenitors.

Si bé alguns centres han fet avenços significatius, com és el cas del Centre Penitenciari Brians 2, encara falta invertir esforços per adequar els espais en el conjunt de presons catalanes a fi de reduir l'impacte que suposa per als infants l'encarcerament d'un familiar.

Per tot plegat, tot i que s'ha avançat en l'objectiu de generar una atmosfera més acollidora per als infants, encara cal treballar més aquesta qüestió en alguns centres del sistema penitenciari.

Enguany s'han obert noves actuacions d'ofici (AO 187/2023, AO 188/2023 i AO 206/2023) per fer un seguiment de la situació actual dels espais penitenciaris destinats a la relació d'infants amb progenitors a la presó amb l'objectiu d'avaluar-ne les condicions i garantir que s'adeqüen a les necessitats dels infants i les famílies.

Aquestes actuacions recorden la importància d'anar adequant progressivament els espais de relació familiar dels centres penitenciaris i també els espais d'entrada i recepció. També cal regular i sistematitzar les videotrucades que es van autoritzar arran de la pandèmia.

Finalment, cal assenyalar que en el marc de les actuacions de seguiment de l'actuació d'ofici 220/2019, el Síndic de Greuges ha traslladat al Defensor del Poble espanyol la necessitat de modificar l'article 45.6 del Reglament penitenciari (Reial decret 190/1996, de 9 de febrer), que impedeix que els infants de més de deu anys puguin seguir gaudint d'una comunicació familiar de convivència extra al mes. Aquesta recomanació ja la vam fer l'any 2020.

8. INFANTS I ADOLESCENTS INGRESSATS EN CENTRES RESIDENCIALS D'ACCIÓ EDUCATIVA

Pel que fa a les visites a centres residencials d'acció educativa (CRAE), es constata que malgrat que el marc normatiu dona prioritat a l'acolliment familiar sobre l'acolliment residencial (art. 120 de la Llei 14/2010, de 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència), són molts els infants que viuen en aquests centres.

Les directrius sobre modalitats alternatives de cura dels infants, aprovades per la Resolució de l'Assemblea General de les Nacions Unides de 24 de febrer de 2010, estableixen que l'acolliment en centre residencial s'hauria d'aplicar només quan sigui el recurs indicat per a un infant en concret, i que els infants més petits, especialment de menys de tres anys, han de poder gaudir d'un entorn familiar.

La informació obtinguda durant les visites posa de manifest que s'ha allargat l'ingrés residencial d'alguns infants molt petits perquè no s'ha trobat una família acollidora, tot i que l'estada en centre hauria de ser

temporal, excepte quan l'allargament de la mesura estigui especialment indicat.

En aquestes situacions, cal recordar l'enorme impacte que té el pas del temps en la vida dels infants, especialment quan la vida es desenvolupa en una institució, i la necessitat de prendre mesures per evitar que les estades en centres s'allarguin, a fi de garantir-los un entorn familiar.

D'altra banda, cal fer referència a les mancances que exposen els adolescents ingressats en CRAE sobre la relació i el contacte amb els equips d'atenció a la infància i l'adolescència (EAIA).

De les entrevistes que s'han dut a terme se'n desprèn que en general aquests adolescents exposen que un cop ingressats al centre no sempre han estat prou escoltats pels EAIA. Alguns es queixen que no han tingut cap entrevista amb l'EAIA des que van ingressar; d'altres refereixen que han estat ells (a través de l'equip psicològic del centre) els que han demanat poder ser escoltats per l'EAIA, i d'altres addueixen que l'EAIA només ha acudit al centre quan han tingut problemes, però no quan estan bé.

Per tant, manifesten que voldrien ser més escoltats pels EAIA, participar més en l'estudi familiar i poder tenir més informació per fer-se una idea de la temporització i el pronòstic de la mesura, les visites i la durada de les visites, i el seu futur quan compleixin els divuit anys.

Aquesta necessitat de millorar l'escolta i la participació dels infants i adolescents en les decisions sobre les qüestions que els afecten es recull de manera explícita, de fet, en la *Guia de bones pràctiques per a centres del Sistema de protecció a la infància i l'adolescència*.

VI. CONCLUSIONS I RECOMANACIONS

1. DEPENDÈNCIES I CUSTÒDIA DE PERSONES DETINGUES PER LES POLÍCIES LOCALS

Com en anys anteriors, la principal recomanació adreçada a les comissaries de policia local és que s'abstinguin de fer funcions de custòdia de persones detingudes i que, per contra, traslladin aquestes persones a l'àrea bàsica policial (ABP) del cos de Mossos d'Esquadra que s'acordi amb el Departament d'Interior. És el que ja fan, per exemple, les policies locals de Sant Pere de Ribes i Sitges, visitades enguany, que traslladen els detinguts directament a les dependències de l'ABP de Vilanova i la Geltrú.

En efecte, el Mecanisme Català per a la Prevenció de la Tortura (MCPT) fa aquesta recomanació a les policies locals des del 2014, i també recomana que s'estableixi un protocol d'actuació entre l'ajuntament corresponent i el Departament d'Interior que permeti a les policies locals clausurar les seves àrees de custòdia. Com es va assenyalar en l'informe de 2021, la Llei de bases de règim local obliga els municipis que siguin cap de partit judicial a disposar d'un dipòsit de detinguts. Això, però, no és cap entrebanc per a la recomanació de l'MCPT, atès que les àrees de custòdia de les comissaries de Mossos d'Esquadra situades en aquests municipis poden complir aquesta funció, com ja fan en alguns indrets.

Mentre aquest nou acord no es materialitzi, pel que fa als drets de les persones detingudes i custodiades per les policies locals:

- Cal recordar que l'assistència lletrada ha de tenir lloc dins del termini de les tres primeres hores des que es produeix la detenció. Per això, la policia ha de trucar al col·legi de l'advocacia tan bon punt es produeixi. Si en tres hores no s'ha trasllat el detingut a l'ABP, cal preveure que l'assistència lletrada tingui lloc a les dependències de la comissaria local (recomanació feta a les comissaries d'Argentona, Igualada, Mataró, Sant Andreu de Llavaneres i Tordera).
- Cal recordar que la visita mèdica de la persona detinguda s'ha de fer en privat com a regla general, tal com recomana el Protocol d'Istanbul; i que la visita és un dret de la persona detinguda, en cap cas una obligació: dur una persona al metge, encara que un cop allí pugui renunciar a la visita, quan no hi ha cap motiu objectiu per fer-ho (detenció violenta, lesions visibles), només per "protegir" les actuacions policials, és una mala praxi policial i una vulneració dels drets de les persones detingudes (recomanació feta a les comissaries d'Argentona, Mataró, Sant Andreu de Llavaneres, Tordera i Martorell).
- Cal assegurar que tot el recorregut per on passa la persona detinguda i els espais de l'àrea de custòdia de persones detingudes (ACD) estan dotats de sistemes de videovigilància (recomanació feta a les comissaries de l'Hospitalet de Llobregat, Argentona, Castelldefels, Igualada i Sant Andreu de Llavaneres).
- La detenció de nois i noies menors d'edat s'ha de posar en coneixement immediat de la Fiscalia de Menors, sense necessitat d'esperar que siguin

traslladats a l'ABP (recomanació feta a la comissaria de Martorell).

- Pel que fa al dret de la persona detinguda a comunicar la seva detenció a una tercera persona que esculli, en supòsits de detencions per violència masculista sens perjudici que es valori la conveniència que no hi hagi cap agent present, es recomana adoptar alguna mesura per garantir que la trucada a la qual té dret el detingut no es fa a la víctima. Per això, la trucada la podria fer l'agent, que hauria de comunicar a l'interlocutor des d'on es fa la trucada i la identitat de la persona que s'hi vol posar en contacte. També hauria de preguntar-li si vol atendre la trucada. Tots aquests aspectes haurien d'estar recollits en un procediment intern (recomanació feta a la comissaria de Mataró).

Adicionalment, a mesura que es vagi renovant el parc mòbil dels cossos de policia local, caldria incorporar càmeres de videovigilància dins dels vehicles policials, per poder monitoritzar els trasllats de les persones detingudes (particularment en els municipis més grans que s'han visitat enguany, com ara l'Hospitalet de Llobregat, Martorell o Mataró).

2. DEPENDÈNCIES I CUSTÒDIA DE PERSONES DETINGUDES PER LA POLICIA DE LA GENERALITAT – MOSSOS D'ESQUADRA

L'estat de les comissaries de Mossos d'Esquadra que s'han visitat enguany s'ha considerat en tot cas adequat. No obstant això, s'han fet algunes recomanacions puntuals, com ara:

- Cal adoptar alguna mesura correctora per millorar el problema de les males olors a l'ACD (és el cas de l'Hospitalet de Llobregat) o preveure un sistema de neteja extraordinari perquè l'empresa de neteja contractada pugui actuar en cas que sigui requerida d'urgència davant d'algun incident que afecta l'estat de neteja i salubritat d'algun dels espais de la zona de cel·les (recomanació feta a la comissaria d'Igualada).

- Cal que la Direcció General de la Policia valori dotar les comissaries de petits lots higiènics per lliurar a la persona detinguda en cas necessari (recomanació feta a la comissaria d'Igualada).

A més, s'han detectat mancances generalitzades a totes les comissaries, per la qual cosa es reiteren les recomanacions que l'MCPT fa des de fa anys:

- Cal instal·lar càmeres de videovigilància a les sales de ressenya de les ACD, per assegurar que tot el circuit que recorre la persona detinguda queda enregistrat.

- Cal modernitzar els mitjans de contenció amb cascs antitrauma.

Pel que fa als drets de les persones detingudes pel cos de Mossos d'Esquadra:

- Cal homogeneïtzar els criteris per fer la trucada personal a què té dret la persona detinguda i que garanteix l'article 520 de la Llei d'enjudiciament criminal: cal garantir aquest dret sense posar en risc altres béns jurídics protegits, com la protecció de les víctimes o la prevenció del delictes.

- L'assistència sanitària és un dret de la persona detinguda, no una obligació. Per aquest motiu, i llevat que hi hagi causes objectives que requereixin la intervenció facultativa, no es pot obligar les persones detingudes a ser explorades contra la seva voluntat.

- Així mateix, l'exploració mèdica, d'acord amb el Protocol d'Istanbul, s'ha de fer en privat sempre que l'estat de la persona detinguda i les condicions materials del lloc on es faci la visita ho permetin.

Finalment, tot i que ens consta que el procés ja està en marxa, cal anar incorporant vehicles amb càmeres de videovigilància per poder monitoritzar els trasllats de les persones detingudes.

3. CENTRES PENITENCIARIS

Tallers productius

Tenint en compte les visites que s'han fet als centres enguany i l'estudi monogràfic sobre l'activitat laboral en l'àmbit penitenciari inclòs en aquest informe, reitem les recomanacions següents:

1. Cal impulsar l'ocupació de la població reclusa i adaptar-la a la demanda del mercat laboral. Per fer-ho, cal complementar l'oferta amb feines més qualificades que permetin als treballadors poder promocionar de manera gradual i aprendre una professió alhora que es fomenta el retorn al seu lloc de residència.

2. Cal ampliar l'oferta laboral i valorar noves polítiques que tinguin en compte la modalitat de treball a l'exterior de caràcter local i comunitari en els àmbits on fa falta mà d'obra, com ara neteja de boscos, treball al camp, etc.

3. Cal tenir en compte el perfil de la població penitenciària i adaptar tant els tallers com les formacions a aquest perfil. També cal incorporar serveis de mediació interculturals, que potenciïn el treball entre la població jove com una eina de tractament i treball terapèutic, i també entre la població amb necessitats específiques o que es troba en situació de vulnerabilitat.

4. El treball ha de contribuir a fomentar l'autonomia econòmica dels interns que treballen, de manera que es puguin responsabilitzar de les càrregues econòmiques que puguin tenir, com les que deriven de les obligacions parentals o el pagament de la responsabilitat civil. En aquest sentit, cal:

- Apropar progressivament les retribucions al salari mínim interprofessional.
- Anar cap a una retribució per hora i no per producte, com es fa en alguns destins dels centres i en alguns tallers productius (centres penitenciaris de Dones i Joves).
- Igualar la remuneració dels tallers productius i els serveis interiors a tots els centres penitenciaris.

5. Cal establir un sistema de representació dels interns que treballen en cada taller productiu perquè puguin participar en l'organització i la planificació del treball i en les comissions modulars dels centres penitenciaris.
6. Cal tenir presents els drets laborals dels interns pel que fa a l'acomiadament i el cobrament de les indemnitzacions corresponents.
7. Cal oferir als interns la formació pertinent en matèria de prevenció de riscos laborals abans d'iniciar qualsevol feina, i també la formació específica, si escau, del taller concret. També cal fomentar l'ús efectiu dels equips de protecció individuals adequats segons el taller productiu.
8. Cal potenciar la formació ocupacional i professional perquè genera expectatives de reinserció social, especialment durant els últims anys de condemna amb la finalitat de facilitar una reinserció gradual en l'àmbit laboral.
9. Cal promoure l'accés de les dones a treballs productius en les mateixes condicions que els homes, i potenciar el treball en empreses fora de la presó.

Contencions mecàniques

L'any 2023 hi ha hagut un increment important de les contencions mecàniques al llit per motius regimentals i mèdics respecte de l'any anterior. També s'ha produït un increment en relació amb l'any 2019, anterior a la covid. Per tant, es conclou que no s'està complint l'objectiu de reduir l'aplicació del nombre de contencions fins a arribar a les zero contencions mecàniques. Per aquest motiu, cal fer un seguiment sobre les actuacions que estan duent a terme els departaments de Justícia i de Salut per revertir aquesta situació, que, lluny de millorar progressivament, empitjora.

Per tant, tenint en compte els resultats obtinguts de l'estudi sobre l'ús de les contencions l'any 2022, es reiteren les recomanacions següents:

A) Al Departament de Justícia:

1. Cal recordar que els mitjans coercitius només s'han d'aplicar quan no hi hagi una altra mesura menys lesiva per aconseguir la finalitat perseguida, i que s'han d'utilitzar durant el temps estrictament necessari. Per això, cal adoptar sense més demora les mesures preventives necessàries per reduir l'ús d'aquests mitjans.
2. Mentrestant, cal que el grup de treball i el grup de seguiment de l'aplicació del protocol avaluin i analitzin:
  - les causes per les quals s'ha produït un increment de les immobilitzacions, més enllà de l'increment dels incidents violents produïts i la seva relació amb la salut mental dels interns als quals s'apliquen les contencions;
  - els motius pels quals alguns centres penitenciaris apliquen moltes més contencions que altres, i quines estratègies i mesures preventives s'han cercat per disminuir-ne l'ús;

- el cas de cada intern al qual s'ha aplicat una contenció de durada extrema ja sigui mèdica o regimental, i la possibilitat d'intensificar la intervenció tractamental amb els serveis mèdics i de salut mental;
- els motius pels quals els principals espais dels centres penitenciaris on s'inicien els incidents que donen lloc a l'aplicació de contencions mecàniques per raons mèdiques són els departaments especials i de règim tancat;
- la relació entre el perfil dels interns als quals s'apliquen contencions mèdiques i el seu historial previ d'ingressos en unitats de salut mental.

3. Cal fer un estudi i una avaluació específics amb perspectiva de gènere de l'aplicació dels mitjans coercitius a les dones internes i del fet que a elles se'ls apliquin més contencions mèdiques.

B) Al Departament de Salut:

1. Cal recordar que les immobilitzacions amb subjeccions psiquiàtriques al llit només s'han d'aplicar quan no hi hagi una altra mesura menys lesiva per aconseguir la finalitat perseguida, i que han de durar el temps estrictament necessari. Per això, cal adoptar sense més demora les mesures preventives necessàries per reduir-ne l'ús i tendir a la contenció zero.

2. Cal recordar que les contencions mèdiques s'han de fer sempre en espais sanitaris, encara que l'incident que justifica l'ús de la contenció tingui lloc en un altre espai.

3. Cal avaluar tant els motius pels quals s'apliquen les contencions mèdiques com la durada de les contencions, per aconseguir que es recorri menys a aquesta mesura i que no tinguin una durada excessiva en comparació amb les que s'apliquen per motius regimentals.

4. Cal avaluar els motius pels quals s'apliquen tantes contencions a les unitats sanitàries que disposen de protocols específics propis, com és el cas de la Unitat Hospitalària Penitenciària de Brians 1 i la Unitat Psiquiàtrica de Brians 2.

5. Cal prestar una atenció especial als interns que acumulen diverses contencions mèdiques.

6. Cal que s'apliqui la perspectiva de gènere en l'anàlisi de les mesures i les actuacions del Programa de salut penitenciària en relació amb les contencions mecàniques.

Altres matèries

Relació dels infants amb els progenitors a la presó

S'ha valorat positivament l'existència del grup de parentalitat del Centre Penitenciari Brians 2. Cal avançar en aquesta direcció i fer-la extensiva a altres centres penitenciaris, entenent que les mesures privatives de llibertat dels pares han d'incidir com menys millor en la relació que tenen amb els seus fills.

En aquest sentit, cal cercar vies perquè els interns que són pares puguin desenvolupar i exercir les seves funcions parentals, prioritant en tot moment el principi d'interès superior de l'infant –i, per tant, fent una valoració de la incidència que aquesta relació o les visites puguin tenir en l'infant. Així mateix, cal seguir creant espais de relació i entorns amables per als infants a tots els centres penitenciaris de Catalunya.

Salut mental

En les diverses visites que s'han fet a centres penitenciaris, l'Equip de Treball de l'MCPT ha tornat a constatar l'increment de patologies relacionades amb la salut mental d'una part important de la població penitenciària a Catalunya. Tenint això present, cal reforçar l'atenció mèdica i psiquiàtrica a tots els centres penitenciaris, particularment allà on es detecti més prevalença d'aquesta situació. Cal prestar una atenció especial també a la població vulnerable, com ara dones i joves.

En relació amb aquest darrer col·lectiu, s'ha recomanat al Centre Penitenciari de Joves que potenciï l'atenció a la salut mental i a les addiccions, i molt especialment la prevenció de les conductes autolesives i la prevenció del suïcidi. Cal adequar la dotació de personal mèdic a la ràtio de la població reclusa amb algun tipus de patologia mental i reforçar els seguiments, atesa la prevalença d'una salut mental precària que presenten els joves ingressats, que en gran part són estrangers sense cap tipus de referent familiar al territori.

També s'ha recomanat posar en marxa un mòdul com el departament d'atenció especialitzada, dotat amb el personal necessari, per acollir-hi els joves en situació de més vulnerabilitat. Aquesta recomanació es podria fer extensiva a tots els centres penitenciaris de Catalunya, atesa la quantitat de situacions de salut mental que s'hi detecten.

Així mateix, s'han fet recomanacions puntuals, com ara que al Centre Penitenciari Brians 2 s'integrin la unitat de salut mental i el centre d'atenció i seguiment a les drogodependències (CASD) mitjançant els mecanismes que es considerin adients, per donar continuïtat al procés assistencial.

Finalment, hem constatat que l'espai residencial de la infermeria i la unitat de salut mental en un centre de la magnitud i complexitat de Quatre Camins han estat tancats durant set anys. Les obres de la infermeria del centre haurien de ser una prioritat per al Departament de Justícia i ja no s'haurien de demorar més sota cap circumstància. En canvi, valorem positivament les oportunitats de feina inclusiva que s'ofereixen als interns del departament d'atenció especialitzada d'aquest centre, amb independència de la productivitat.

Perspectiva de gènere

Enguany s'ha visitat el Centre Penitenciari de Dones i un mòdul de dones del Centre Penitenciari de Ponent. En aquest darrer, s'ha constatat una millora global respecte de les visites anteriors, especialment pel que fa a les activitats que s'ofereixen. Amb tot, l'MCPT creu que cal evitar que el mòdul sobrepassi la seva capacitat òptima i no destinar-hi perfils d'internes amb conductes

disruptives que incideixin en el bon clima i ambient del mòdul, atès que té unes dimensions molt reduïdes que no permeten fer-hi cap tipus de separació o classificació interna.

Pel que fa al Centre Penitenciari de Dones, el tracte del personal funcionari amb les internes, el funcionament, l'organització i les activitats ocupacionals que s'ofereixen al centre són correctes. També s'ha implementat la perspectiva de gènere en l'execució penitenciària, com havia recomanat l'MCPT. Les disfuncions del dia a dia es deuen principalment a la decadència de l'equipament, que es va construir fa més de seixanta anys i que en fa més de quaranta que fa les funcions de presó de dones. Aquesta situació repercuteix en l'estat vulnerable en què es troben les dones a la presó, ja que es difícil ubicar-les en espais idonis a la seva situació i atendre-les amb els criteris que més afavoreixin la seva reinserció social.

Som coneixedors que el Departament de Justícia té el projecte de construir un nou centre penitenciari de dones a la Zona Franca de Barcelona, que tindrà una capacitat per acollir unes 600 internes, que ara es distribueixen entre Brians 1 i Wad-Ras. Segons les notícies que tenim, l'objectiu del Departament és que Wad-Ras quedi buit el 2027, que és quan es podria estrenar el nou equipament. En vista de la situació en què es troba aquest equipament, que ha quedat totalment obsolet i que actualment és l'equipament més antic del país després del tancament de la Model, caldria que la construcció d'aquest nou centre penitenciari no patís cap nou endarreriment.

SÍNDIC

EL DEFENSOR
DE LES
PERSONES

Síndic de Greuges de Catalunya
Passeig Lluís Companys, 7
08003 Barcelona
Tel 933 018 075 Fax 933 013 187
sindic@sindic.cat
www.sindic.cat

